

УРОК
УКРАЇНСЬКОЇ

«ЦЕ – МОЯ ЗЕМЛЯ, ЦЕ – МОЯ КРАЇНА!»

Насправді річний цикл — це зовсім небагачко часу. Ніби ще учора вшанували переможців III етапу конкурсу знавців української мови ім. Петра Яцика і вболівали щодо їхніх шансів бути поміченими на всеукраїнському етапі, як ось вже знову схвилювані діти зібралися у сімферопольській школі № 33 в надії, що цього разу їм обов'язково поталанить.

На жаль, конкурсанти приїхали не всі — хтось захворів, когось налякала кількогодина зимова дорога. Бо знають же за досвідом минулих років — тільки-но назвуть переможців, як вже й почне сутеніти. А четвертокласниці Маші Царьовій їхати аж до Керчі, а Ксенії Кацал — до Красноперекопська.

Та діти полюбили цей конкурс, і шороку надходить все більше і більше заявок від бажаючих взяти в ньому участь. І вони не хочуть усвідомлювати, що людське життя — це теж насправді не такий вже й довготривалий цикл і що щиріший меценат Петро Яцик, який прагнув, аби маленькі українці стали справжніми знавцями своєї мови і полюбили її, відійшов у вічність, але, дивлячись на його уважне обличчя на шкільному екрані, хочуть, аби він був ними задоволений, і не тому, що прагнуть захоочень, а тому, що так уже склалося, отже, і має бути.

Кажуть, колись Лігою меценатів у цей конкурс вкладалися неабиякі кошти, і хоча основна їхня частина осідала невідомо де, але й вистачало на подарунки і вчителям, і учням. Дехто з педагогів зберігає позолочені годинники, у когось на антресолях припадає пилом дуже яскрава парасолька з написом: «Я люблю українську мову». Саме тому і припадає, бо, кажуть, якщо нею користуватися, то можуть і побити. Але все це вже в минулому. Кілька років тому, не очікуючи поки матеріально знекровлений конкурс згасне сам по собі, влада хотіла взяти ініціативу в свої руки і присвятити його святу Соборності та Шевченківським дням. Але не склалося. Діти полюбили невідомого їм Петра Яцика, якого живцем у очі не бачили і в школі про якого не вивчали, бо підсвідомо відчували — його любов до них була такою великою, що навіть смерть для неї не перешкода. Тож конкурс і триває.

І знову, як завжди, імена переможців виголошують поміж концертними номерами, аби всі були дотичними до свята: і ті, хто на сцені, і ті, хто в залі. А розпочинається воно з виходу маленьких барабанщиків. Уже потім лунає шкільний гімн трьома мовами. Директор школи Людмила Іванівна Горб по секрету зізнається, що до створення його української частини довелося долучитися і їй. Далі

ініціативу в свої руки взяла шестикласниця. «Перлина — Україна, на весь світ одна-єдина!» — виспівували вони, і це так було співзвучно із улюбленим гаслом Партії регіонів: «Крим — перлина України». Тож Крим, виявляється, перлина у квадраті.

Дітей, що одержали III місце, нагороджує знана вчителька української мови та літератури Тетяна Захарова. Серед них і керчанка Марія Царьова. А ще — Олена Куліш (с. Журавлівка Сакського р-ну), Енвер Суф'янов (м. Сімферополь), Єлизавета Цищорська (с. П'ятихатка Красногвардійського р-ну), Діляра Ромазанова (сmt. Советське), Арина Ткачова (м. Сімферополь), Ольга Мельник (сmt. Гвардійське Сімферопольського р-ну), Рафаель Бабаєв (Сімферополь-

ський юридичний технікум) та інші.

Тих, хто посів друге місце, грамотами і подарунками нагороджувала Ірина Павлівна Карнацька, головний спеціаліст управління загальної середньої освіти Міністерства освіти, науки, молоді та спорту АРК. Серед переможців — Марія Красногорова (Бахчисарайський р-н), Мілена Ванічкіна (м. Євпаторія), Нарек Енгібарян (м. Сімферополь), Юра Швідь (м. Євпаторія), Віка Церкунік (м. Ялта), Іра Белоусова (м. Сімферополь), Оксана Назаренко (Сімферопольське вище професійне училище будівництва та комп'ютерних технологій), Таня Кубай (Сімферопольське вище професійне училище електронного і промислового устаткування).

(Продовження на 4-й стор.)

ПРОШУ
СЛОВА!

БЕЗКАРНІСТЬ СПОТВОРЕННЯ ПРИЗВИЩ

ОЛЕКСІЄНКО — ОЛЕКСЄЄНКО — АЛЕКСЄЄНКО
ОЛІЙНИК — ОЛЕЙНИК — АЛЕЙНИКОВ
БЛИК — БЕЛІК — БЕЛКОВ
ДИД — БАТЬКО — ОНУК

Ось така трансформація відбувається з українськими прізвищами протягом лише трьох поколінь завдяки «плідній» діяльності вітчизняних паспортників (я особисто був знайомий з Беліковим). Чи це природно?

Працюючи членом виборчої комісії на минулих виборах у Маріуполі, я встиг переглянути й зафіксувати лише третину переліку ви-

борців. Ця робота справила на мене гнітюче враження. Як могло статися, що в одному будинку мешкають Плохих та Плохих, Пивовар і Пивовар, Устименко й Устименко, Бачинський і Бачинський, Данилюва і Данилюв? Складається враження, що працівники паспортних столів мають лише початкову освіту. Яким чином могли з'явитись серед прізвищ такі покручі, як Коростельова, Апанасенко, Григор'єв, Моїсеєнко, Михайленко, Слєпченко, Єрьоменко, Дьячук? Це недогляд чи свідоме паплюження прізвищ?

Те, що порушення норм української граматики робляться свідомо, доведу на власному прикладі. Під час останньої зміни паспорта (2001 рік) моє прізвище завдяки працівникам Державного відділу реєстрації актів цивільного стану

перетворилось із Ворожбит на Ворожбіт. На моє зауваження керівник паспортного столу відповів, що саме так виглядає моє прізвище при перекладі на українську мову. Я заперечив, сказавши, що в українській мові немає слова Ворожбіт. Тільки завдяки моїй наполегливості я зберіг своє старовинне родинне прізвище. Проте керівник паспортного столу на прощання похмуро попередив, що я ще пошкодую про свій вчинок, оскільки тепер можливі майнові проблеми з дружиною. Бо її відділ РАЦСу все ж переробив на неприродне Ворожбіт...

Виникають запитання: чому за свідомо фальсифікацію прізвищ органи РАЦСу не несуть судової відповідальності? Чиє завдання виконують горе-начальники у масштабах цілої країни? Чи з мовчазної згоди Міністерства юстиції України

Державна реєстраційна служба продовжує навмисно зрощувати природні українські прізвища на догоду Москві?

Я цілком згодний з думкою мовознавця Ірини Фаріон стосовно російських імен в українських дитячих садках Львова, адже в Маріуполі вже з'явилась дівчинка з химерним іменем Крістіна на відміну од вірного Христіна. І вчителька української мови вимушена так її величати, бо, на жаль, тут вирішальним є не споконвічні закони української мови, а безграмотний запис чиновника у свідоцтві про народження дитини. Чи не смішно? Гірко. Невже депутат від партії «УДАР» Куренний не знає, що правильно його прізвище звучить Курінний? Як міг з'явитись в Україні артист Шевченков? Чому мовчить власник прізвища Подопрігоров, коли має аж ТРИ помил-

ки в одному слові? Навіщо чудове українське прізвище Йосипенко трансформують в якомось Осипенка чи Єсипенкова? На 5-му телеканалі в титрах миготить прізвище Сідоренко. Хто це? Дивись на такі покручі й згадуєш давнє Шевченкове передбачення: «Німець каже: ви моголи». «Моголи! Моголи!» і чуєш із сучасних російських серіалів брутальне: «А що у нас в російській армії все сержанти — хахлы с фамилией Бондаренко?».

Вважаю, українцям вже має остогиднути бути «хахлами» у власній країні. Пора вимагати припинити знущання над українськими прізвищами з боку українських державних служб!

Микола ВОРОЖБИТ,
член Всеукраїнського об'єднання ветеранів Маріуполя

ВІД РЕДАКЦІЇ. Запрошуємо читачів, особливо кримських, чий прізвища зазнали і зазнають схожої трансформації, продовжити цю тему на сторінках газети!

КРИМСЬКА СВИТЛИЦЯ

ЗАСНОВНИКИ:
Міністерство культури і туризму України,
Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка,
трудоий колектив підприємства «Об'єднана редакція газети «Кримська світлиця»

За вагомий внесок у справу українського національного відродження, розбудову та зміцнення Української держави редакція газети "Кримська світлиця" нагороджена медаллю Всеукраїнського товариства "Просвіта"
"БУДІВНИЧИЙ УКРАЇНИ"

Головний редактор
Віктор КАЧУЛА

Газета зареєстрована Міністерством юстиції України
Ресстраційне свідоцтво КВ № 12042-913ПР від 30.11.2006 р.
Індекс: 90269

Редакція не завжди поділяє думки авторів публікацій, відповідальність за достовірність фактів несуть автори.
Рукописи не рецензуються і не повертаються. Листування з читачами - на сторінках газети.
Матеріали для друку приймаються в електронному вигляді. Редакція залишає за собою право скорочувати публікації і виправляти мову.

ТЕЛЕФОНИ:
головного редактора - (067) 650-14-22 (050) 957-84-40

АДРЕСА РЕДАКЦІЇ:
95006, м. Сімферополь, вул. Гагаріна, 5, 2-й пов., к. 13 - 14
e-mail: kr_svit@meta.ua
http://svitlytsia.crimea.ua
Друкарня: ТОВ «ВПК «Експрес-Поліграф» вул. Фрунзе, 47-б м. Київ, 04080
Тираж — 2000

ВИДАВЕЦЬ -
ДП «Національне газетно-журнальне видавництво»
Генеральний директор Олесь БІЛАШ
03040, м. Київ, вул. Васильківська, 1, тел./факс (044) 498-23-63
Р/р 37128003000584 в УДКСУ у м. Києві МФО 820019 код ЄДРПОУ 16482679
E-mail: vidavnicтво@gmail.com

ЗНАКОВІ ПОДІЇ У ЗНАКОВІ ДНІ

Не знаю, що там підказали зоряні знаки, але кінець минулого року для історика і журналіста Андрія Іванця став багатобачним, він виставив у музеї міста Сімферополя колекцію марок, пов'язаних з різними моментами Української державності. І, як виявляється, це була не випадковість — як історик Андрій Валерійович є дослідником періоду війн та революцій у 1917-1920 роках, до якого і належали перші українські марки. А буквально за тиждень після відкриття виставки він презентував серйозну наукову працю під назвою «Кримська проблема в діяльності УНР періоду Директорії (кінець 1918-1920 роки)».

Книга цікава як фахівцеві, так і кожному, кому небайдужі ті процеси, що відбувалися сто років тому і відлуння яких так чи інакше позначаються на нинішній політиці. Можливо, тому інтерес до презентації виявився надзвичайним, йшлося навіть про захист молодим науковцем докторської дисертації.

Цікаво, що та й інша подія відбулася у знакові для держави дні: свято Соборності і День пам'яті Героїв Крут.

Андрій Іванець (праворуч) і директор Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков

«ВОРОТА КРИМУ» СТАЛИ ЗРУЧНИШИМИ

Конкурс — повітряний перехід, що з'єднає на Сімферопольському залізничному вокзалі першу пасажирську платформу з двома іншими, які призначені для прийому потягів приміського сполучення, — відкрився у вівторок. Про це повідомляє прес-служба Ради міністрів Криму, передає кореспондент УКРІНФОРМУ.

«Залізничний вокзал — це ворота Криму, тому важливо, щоб він був зручним, сучасним і облаштованим. Сподіваємося на подальшу співпрацю з Придніпровською залізницею в справі модернізації залізничної інфраструктури Сімферополя», — сказав у ході відкриття об'єкта віце-прем'єр АРК Валерій Пальчук.

Заступник голови Ради міністрів АРК вручив працівникам Придніпровської залізниці

подяки від імені уряду Криму.

Як повідомили в ГУ інформаційної політики Радміну АРК, будівництво конкурсу і приміського касового павільйону почалося в 2012 році в рамках виконання доручення Президента України Віктора Януковича з вдосконалення інфраструктури приміського залізничного вузла Сімферополя.

Конкурс, призначений для з'єднання вокзалу з п'ятою і шостою платформами, обладнаний чотирма ескалаторами загального користування і трьома ліфтами для громадян з обмеженими фізичними можливостями.

Довжина конкурсу, розміщеного над коліями на висоті 8 м, становить 100 м, його ширина — 8,7 м. У касовому павільйоні, площею 340 кв. м, знаходяться довідкове бюро і 4 каси, одна з яких призначена для пасажирів з обмеженими фізичними можливостями.

П'ЯТЬ ГОДИН — І В КРИМУ!

У цьому курортному сезоні вперше в Україні жителі трьох міст-мільйонників зможуть з'їздити в Крим на вихідні, використовуючи двоповерховий чеський поїзд Skoda. Водночас дорога займе всього п'ять годин. Про це заявив у Сімферополі на презентації маршруту начальник ДП «Придніпровська залізниця» Ігор Гладких.

«Потяг з Харкова до Сімферополя буде їхати усього п'ять годин. Більше того, в перспективі ми хочемо на-

близитися до позначки 4.45. Хочу сказати як автомобіліст зі стажем, що за аналогічний час на машині цю відстань не проїхати», — підкреслив він. Нові потяги зв'яжуть із Сімферополем три міста-мільйонники: Донецьк, Дніпропетровськ і Харків.

Один такий потяг розрахований на 607 пасажирських місць. На верхньому поверсі, де найкраща оглядовість, розмістяться пасажирів першого класу, на першому поверсі — пасажирів з

квитком другого класу.

Рішення експлуатувати двоповерховий чеський поїзд Skoda на кримському напрямку прийняла Придніпровська залізниця.

Передбачається, що потяги будуть рухатися тільки вдень. Наприклад, з Харкова поїзд вийде вранці в суботу, а вирушить назад у неділю, о 16.00.

На сьогодні в Україні всього два таких потяги. В інтересах півострова їх знімуть з нинішніх напрямків Дніпропетровськ-Донецьк і Донецьк-Харків.

«ВІЧНИЙ ВОГОНЬ УКРАЇНСЬКОЇ ВОЛІ»

На станції, що має назву Крути На смерть стояло триста юнаків, Щоб Україні волю повернути І зберегти на тисячі віків

О. Кір'янова

29 січня в школі села Укромне Сімферопольського району завідувач сільської бібліотеки-філії № 14 Сімферопольської ЦБС К. А. Сайчук провела літературно-

поетичну композицію, присвячену Дню пам'яті Героїв Крут.

Учні слухали розповідь про перший великий і жорстокий етап боротьби українського народу за визволення, дивилися слайди, читали вірші.

...Ще юнаки, ще майже діти,
А навкруги і смерть, і кров.
...Коли стають до зброї діти,
Народ цей не перемогти. (М. Луків)
Закінчилися урочистості хвилиною мовчання.

РОСІЯНИ ПОЧАЛИ КРАЩЕ СТАВИТИСЯ ДО УКРАЇНИ

Про це свідчить опитування, проведене Всеросійським центром вивчення громадської думки (ВЦВГД), результати якого має в своєму розпорядженні УНІАН.

Так, на запитання: «Як ви загалом ставитеся зараз до України?», 10% відповіли «дуже добре» (у листопаді минулого року — 8%), 64% — «в основному добре» (61% — у листопаді 2012 року). При цьому 16% відповіли, що ставляться до України «в основному погано», (раніше — 19%), 2% — «дуже погано» (раніше — 4%). Важко відповісти 9%.

Водночас, лише 4% оцінюють нинішні відносини між Росією та Україною як дружні, 12% назвали відносини між країнами хорошими, добросусідськими, 34% — нормальними, спокійними. При цьому 34% опитаних вважають, що відносини між Україною і РФ прохолодні, 9% — напружені, 1% — ворожі. Важко відповісти — 6%.

Крім того, 13% респондентів вважають, що відносини Росії з Україною повинні бути такими ж, як з іншими державами — із закритими кордонами, візами, митницями. 64% відповіли, що Росія та Україна повинні бути незалежними, але дружніми державами — з відкритими кордонами, без віз і митниць. 18% вважають, що Росія та Україна повинні об'єднатися в одну державу. 6% важко відповісти.

Відповідаючи на запитання, на співпрацю з якими країнами Росії перш за все слід орієнтуватися в своїй зовнішній політиці, 18% респондентів вказали США; 48% — Західну Європу (Німеччина, Франція, Велика Британія); 22% — Японія; 30% — Індія та Китай, 46% — Україна, Білорусь, Казахстан, інші країни СНД; 10% — Куба, Венесуела, Сирія, Іран, Північна Корея; 16% важко відповісти.

Опитування проводилося 18-21 січня 2013 року за репрезентативною всеросійською вибіркою міського й сільського населення серед 1596 осіб віком 18 років і старше в 130 населених пунктах 45 регіонів. Розподіл відповідей наводиться у відсотках від загального числа опитаних разом із даними попередніх опитувань. Статистична похибка даних цих досліджень не перевищує 3,4%.

«РАХУНОК ДРУЖБИ» ВІД «ГАЗПРОМУ»...

ТИМ ЧАСОМ...

Позафракційний народний депутат Віктор Балага вважає вимогу російського «Газпрому» щодо сплати 7 мільярдів доларів штрафу за неімпортований Україною торік газ найкращою агітацією «за» Митний союз. Про це він написав на своїй сторінці у соцмережі Facebook.

«Платіжка від «Газпрому» — найкраща агітація «за» Митний Союз. Коли сусід, знаючи, що в тебе, м'яко кажучи, не все в порядку з бюджетом, вимагає гроші за те, чого ти не брав, — це виглядає дуже «по-братськи». Це вам не Євросоюз, де якщо в когось проблеми — його рятують, а не добивають ногами», — написав політик.

Нагадаємо, ВАТ «Газпром» вимагає від України сплати 7 мільярдів доларів за порушення зобов'язань із закупівлі газу.

Водночас НАК «Нафтогаз України» не має наміру платити зазначену суму і розраховує перевести розгляд справи в міжнародний арбітраж.

ПУКАЧ ОТРИМАВ ДОВІЧНИЙ ТЕРМІН ЗА ВБИВСТВО ГОНГАДЗЕ

Печерський районний суд Києва визнав екс-начальника департаменту зовнішнього спостереження МВС України Олексія Пукача винним у вбивстві журналіста Георгія Гонгадзе і засудив його до довічного позбавлення волі з конфіскацією майна. Такий вирок суд Києва оголосив у вівторок, 29 січня, повідомляють українські ЗМІ.

Пукача також позбавлено генеральського звання. Суд постановив, що осуджений має виплатити 500 тис. грн. компенсації сім'ї Гонгадзе, а також 100 тис. грн. — постраждалому Олексію Подольському.

У термін відбування покарання суд постановив врахувати ув'язнення Пукача з 21 липня 2009 року. Рішення суду може бути оскаржено в апеляційному порядку.

Нагадаємо, вбивство Георгія Гонгадзе було скоєно восени 2000 року. 15 березня 2008 року Апеляційний суд Києва визнав винними у вбивстві Гонгадзе трьох колишніх співробітників Департаменту зовнішнього спостереження МВС — Валерія Костенка, Миколу Протасова і Олександра Поповича і призначив їм покарання у вигляді позбавлення волі терміном від 12 до 13 років.

Екс-начальник департаменту зовнішнього спостереження МВС України Пукач тривалий час перебував у розшуку в зв'язку з причетністю до вбивства журналіста, в липні 2009 року був затриманий у Житомирській області і з того часу перебував під вартою.

Вдова журналіста Георгія Гонгадзе Мирослава вітає судовий вирок екс-начальнику Департаменту спостереження МВС України Олексію Пукачу, але хоче, щоб були покарані не тільки виконавці, але і реальні замовники вбивства її чоловіка. Про це вона сказала в коментарі УНІАН.

За словами вдови журналіста, єдиним справедливим вироком колишньому генералу МВС вона вважає вищу міру покарання, однак покарання заслуговують усі причетні до вбивства особи.

«Всі ці дії, за його (Пукача — ред.) словами, він вчинив, керуючись вказівками колишнього глави МВС Кравченка і на замовлення колишнього глави Адміністрації Президента Литвина, і колишнього Президента Кучми», — сказала вдова журналіста.

Вона зазначила, що у справі відносно замовників вбивства, яку сьогодні розслідує Генпрокуратура, є достатньо доказів, щоб висунути обвинувачення замовникам убивства Георгія Гонгадзе.

ЗВЕРНЕННЯ ПРЕЗИДЕНТА ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДУ У ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ

Дорогі співвітчизники! 95 років тому відбувся бій під Крутами. Цей подвиг української молоді назавжди викарбувався золотими літерами на сторінках нашої історії.

Самопожертва в ім'я Вітчизни військових курсантів, студентів, гімназистів є прикладом патріотизму та любові до рідної землі.

Схилимо ж сьгодні голови у скорботі за тими, хто віддав життя за незалежність України, за свій народ.

Віктор ЯНУКОВИЧ

НА АСКОЛЬДОВІЙ МОГИЛІ ВШАНУВАЛИ ГЕРОЇВ КРУТ

За участі керівництва держави та м. Київ на Аскольдовій могилі відбулося покладання квітів до пам'ятника Героям Крут.

Вшанувати пам'ять загиблих героїв прийшли Прем'єр-міністр України Микола Азаров, Голова Верховної Ради України Володимир Рибак, голова КМДА Олександр Попов та секретар Київради Галина Гергега, повідомили УНІАН у прес-службі Київської міської державної адміністрації.

«Подвиг, який здійснили наші земляки 95 років тому, назавжди залишиться прикладом патріотизму та самовіддачі. Ми повинні пам'ятати героїв, проте я сподіваюся, що в нашій сучасній історії більше не буде приводів для такого кривавого прояву патріотизму. Щиро

бажаю всім мирного неба й благополуччя», — зазначив О. Попов.

Як наголосила секретар Київради Г. Гергега, «сміливість та мужність українських юнаків, які загинули, захищаючи свою державу, — це приклад для всіх наступних поколінь. Молоді хлопці поклали життя, захищаючи незалежність нашої держави. Вони назавжди залишаться в пам'яті та серцях усіх українців, усіх, хто любить свою країну та пишається її славним минулим».

Нагадаємо, що бій під Крутами відбувся 29 січня 1918 року на залізничній станції Крути під однойменним селищем, що за 130 кілометрів на північний схід від Києва. Цей бій між 4-тисячною більшовицькою армією Михайла Муравйова та загonom із київських студентів і бійців

вільного козацтва, що загалом нараховував близько 4 сотень вояків, тривав протягом 5 годин. У перебігу військових дій вирішального значення цей бій не мав, та у свідомості багатьох набув особливого значення завдяки героїзму української молоді. Найбільше вразило сучасників поховання 27 юнаків, які потрапили після бою в полон до більшовиків та були ними страчені. Десятиріччями історія бою або замовчувалася, або обростала міфами і вигадками, як у закордонній, так і у вітчизняній історіографії.

На початку 2012 року на місці дерев'яного хреста на Аскольдовій могилі було встановлено пам'ятник Героям Крут: «козацький хрест», виготовлений із каменю, у центрі якого висічений тризуб із символічною цитатою зі Святого Євангелія — «Найбільша любов — життя покласти за друзів».

Григорій БУЛАХ

КРУТИ

(ФРАГМЕНТИ ПОЕМИ)

Пам'яті студентів і гімназистів, Січових стрільців УНР, які впали під Крутами за волю України 29 січня 1918 року

*О, ви уміли за неї лягти,
Мужньо лягти і діточо,
Вміли холодну мду пропекти
Жаром багряних сорочок!
І коли кинем на ворога час
Незагладимої скрути,
Взнає він добре,*

*про віщо для нас
Кровію крикнули Крути.
Олекса СТЕФАНОВИЧ*

*Коли ви вмирили,
вам дзвони не грали,
Ніхто не заплакав за вами,
Лиш в чистому полі*

*гриміли гармати,
І зорі вмивались сльозами...
(3 пісні)*

Дарниця, Бахмач,
Київ, Прилуки...
Стогне під шпалами
Насипу ринь.
Ось вам набої,
Рушниця у руки...
Станція Крути,
Юнацький курінь.
Сонце і небо,
О, синь, далина...
Десь Київ знеможений
В дзвонах зрина,
І чорними лунами
Повніться ліс,
Здригає докільця
Під стукіт коліс...

Гей, зачекай же,
Сотнику любий,
Ось мій тютюн
І на згадку кисет.
Сотнику любий,
Дай дотанцюю...
Може, цей перший —
Останній мій сет...
Так зачаровано
Й ніжно всміхнулась,
Свічі святочно
Осяяли зал,
Рука до плеча
Іше не торкнулась,
Як гримнув у юність
Шрапнелевий залп.

...Чорні мундири
Танцюють в прицілі,
Щоку цілує
Грушевий приклад:
«Дай Боже, вцілити,
вцілити, вцілити!
Дай Боже, сили
ні кроку назад».
Чорні мундири
Наповзують спрутами,
Сотника голос: «До бою!
До бою!»
Чорні мундири
Степом під Крутами,
А по окопах: «Набоїв!
Набоїв!»

Згряг ворожа
Мстивістю звочена
Суне, як хмара
Мертвотних століть,
Та цвіт калиновий
У землю не втопче,
Цвіт той на поклик
Держави стоїть!
Світ сколихнувся
На лінії бою!
...Підмоги не буде,
Вже так воно єсть.
Коли ж для рушниць
Не стачить набоїв,
Постануть з окопів —
Юність і честь!

І верби спішили,
Щоб стать в допомозі,
Та їх переймає
Пекучий свинець.
Поранені верби
Кричали в знемозі:
«Тримайтеся, Соколи!
Ще ж не кінець!»
Вмить з високості
Дзвоном воскрес,
Десь попід небом
Ожив полонез,
І холодом душу
Пройма ножовим
Коханої голос:
«Чекаю живим!»

Чорні мундири
Крокують залізною
І каркають хтиво:
«Рубать на бегу!»
Цвіт України

Ранній чи пізній?
Соколи-Соколи,
Кров на снігу...
Вітер свискоче,
Ніби крізь решето.
Снігом кушпелить
Шрапнелева дерть.
Чорні мундири,
Не пройдете, брешете!
Ми стоїмо
На життя і на смерть!

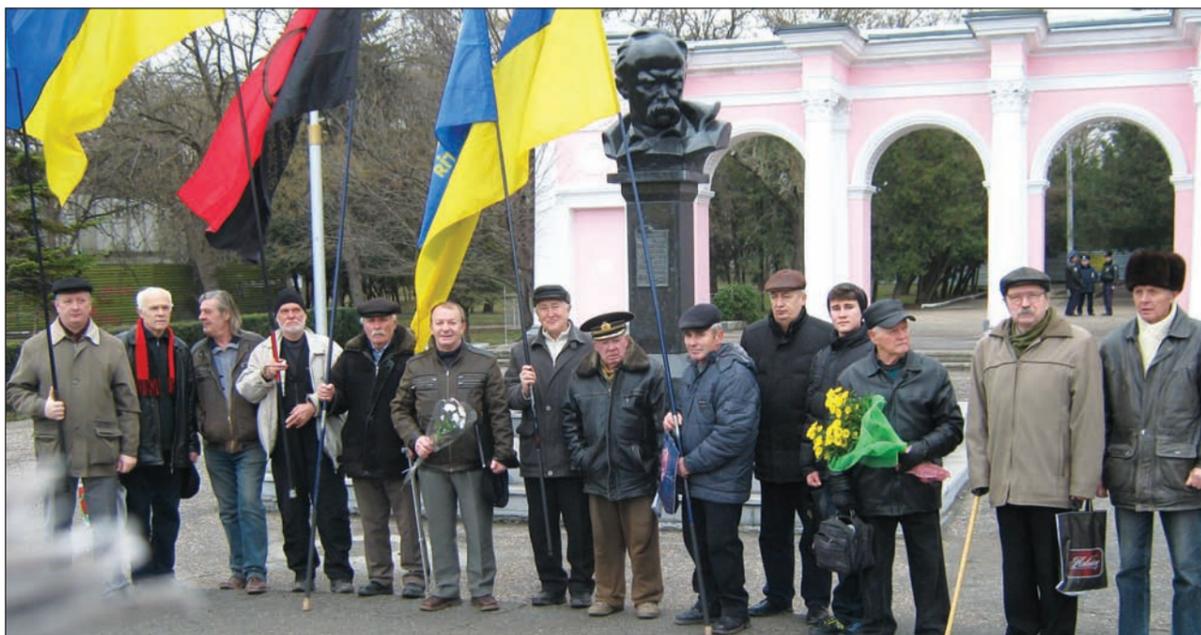
Ми за свободу
Освячені в січні.
Вітер прапори
Над степом горта,
Чорні мундири,
Зайди північні!
Наповзом лізе
Московська орда.
...Прости мене, Боже,
Всевишній мій Боже!
За гріх, що в людину
Знов цілюся я...
Збагнути все це
Ніхто не може —
То падає ворог,
Чи падаю я...

Це все проміне
І розвіється в порох,
Нам довго в віках
Оцим боєм брести...
Ще довше вивчатиме
Палеонтолог
Шрапнеллю прострелені
Наші кістки.
Та навіть тоді,
У німій високості,
У стосах думок,
Ілюзій іржавих,
Нетлінно гукнуть
Наші зранені кості: —
Це ті, що стояли
За рідну Державу!
Нас можна убити,
Понівечить вщент,
І груди юначі
Навіл розірвати,
Ми можем приречені
Бути на смерть,
Та волю і віру
Вам не зламати!
Нас просто і легко
Не зігнеш в дугу,
Не заламаєш за спину
Нам руки,
Ми ті, що навіки
У ланцюгу
Єднання, братерства,
Любові і злуки.

Ми темін прострілюєм
Жаром зиниць,
Ми крушимо зло
Землетрусами.
Це ми перед катом
Не падали ниць,
Це ми крізь бетон
Простраємо Стусами...
Наш профіль грозовий
Вирізьблює час,
Ми — крик голодових
майданів,

І хто б там не хтів —
Не знищити нас
Ні полум'ям Крут,
Ні дзвоном кайданів!
Горять наші душі
На полум'ї битв,
На вістрях багнетів
Жорстоких катів,
Наш бруствер для зайд
Був гострішим од бритв,
А месницька воля —
І поготів!
Ми ті, що любили
І сонце, і вітер,
Ніким не ціловані
Юні уста,
Не прагнули благ,
Ані золота літер.
Така наша сутність —
Доземно проста.
Наймєння у нас —
«Січові Стрільці»,
Не плач, моя Галич,
Житомир, Полтава,
Ми не впали в бою,
Бо ж рушниця в руці!
Бо над нами в прапорах
Квітує Держава!
Між нами і вами:
Роки глибокі,
І муки, і кров,
Лиш немає межі!
Якщо є на світі —
«Коли ви вмирили...»,
То значить, що ви —
Ще живі!

Наш прапор Державний
Ніхто не зламає,
Хоч як би криваво
Не каркали круки,
Ми їм ще не раз пригадаєм,
Про кого й про що
Нам «Кровію крикнули
Крути!».

У КРИМУ ВШАНУВАЛИ ПАМ'ЯТЬ ГЕРОЇВ КРУТ

29 СІЧНЯ В СІМФЕРОПОЛІ УКРАЇНСЬКА ГРОМАДСЬКА КІСТЬ ВІДЗНАЧИЛА ДЕНЬ ПАМ'ЯТІ ГЕРОЇВ КРУТ.

Це слава і трагічна історія українського визвольного руху. 29 січня 1918 року 300 молодих українських хлопців — курсантів військової школи, студентів і гімназистів прийняли на полі поблизу залізничної станції Крути, що розташована за 130 кілометрів на північний схід від Києва, нерівний бій із майже 5-тисячною більшовицькою армією, рішуче відстоюючи право українського народу жити у власній державі.

Учасники заходу наживо виконали Державний Гімн Укра-

їни та поклали квіти до пам'ятника Т. Г. Шевченку.

А вранці у Престольному Храмі Української православної церкви Київського патріархату була відслужена поминальна молитва за полеглих у бою борців за волю України.

У заході взяли участь представники громадських та політичних організацій: Українська громада Криму, «Просвіта», Наукове товариство ім. Шевченка, кримські організації Всеукраїнського об'єднання ветеранів, політичних партій «Наша Україна», УНП, КУН, «Свобода».

Прес-служба ГО «Українська громада Криму»
ugk-kongres@ukr.net

Певна частина нинішньої української молоді, як і свого часу герої Крут, здатна на самопожертву заради незалежності України. Таку думку в коментарі кореспондентів УКРІНФОРМУ висловив правознавець-міжнародник, заслужений юрист України, Надзвичайний і Повноважний Посол України, доктор юридичних наук, професор Володимир Василенко.

«Події, які відбуваються в історії України, свідчать про те, що в українському суспільстві завжди знаходяться люди, готові до самопожертви. Я певен, що частина нинішньої молоді здатна на це, адже тоді (у 1918 році. — Авт.) теж не вся молодь піднялася на захист України від збройної агресії військ більшовицької Росії», — сказав він.

За словами науковця, купку київських студентів 95 років тому спонукала до боротьби людська гідність і бажання вчинити спротив силам, які зазіхають на незалежність їхньої країни. Однак бідою нинішнього суспільства є те, що не всі сучасні молоді люди усвідомлюють цінність незалежності України.

«Незалежна держава — це колосальна самодостатня цінність, яку виборів українсь-

кий народ унаслідок тривалої боротьби ціною життя, здоров'я і щастя багатьох людей. Тому асоціювати нинішні негаразди з українською незалежною державою неправильно», — наголосив науковець.

Водночас, на його думку, між подіями 95-річної давнини і нинішньою ситуацією можна провести певні паралелі. Зокрема, нагадав професор, ленінський уряд не визнав незалежності України і вирішив силою зброї повалити її уряд, а нині Росія здійснює проти України «гуманітарну агресію, яка спрямована на знищення української історичної пам'яті, що рівнозначно невизнанню нашої незалежності».

«Заперечення права на власну історію означає невизнання права на незалежне існування українського народу», — підкреслив Надзвичайний і Повноважний Посол України.

Підсумовуючи, він висловив переконання, що в українському суспільстві є здорові сили, і молоді в тому числі, які зможуть подолати негативні тенденції розвитку нашої держави і в економічній, і в гуманітарній сфері і не допустять жодних обмежень незалежності України.

«Героям Крут...». Мал. Юрія Журавля. Як зазначив сам художник, «матеріалом для образу став один хлопчисько. Один із тих кількох сотень...»

«ЦЕ – МОЯ ЗЕМЛЯ, ЦЕ – МОЯ КРАЇНА!»

(Закінчення.
Поч. на 1-й стор.)

А тим часом наближався момент нагородження найкращих. Та перш ніж він настав, присутні послушали чудову пісню, з якої дізналися, що «краща мова єднання — це українська, краща мова кохання — це українська». А Людмила Іванівна Горб, показавши на смагляву 11-класницю Лале Біялову, яка теж стала «срібною» призеркою, зізналася, що дівчина вважає себе не татаркою, а українкою. І це викликало у мене досить суперечливі почуття: одразу ж пригадалося, як мій малолітній родичка, сто процентні українки, одержуючи паспорти, позаписувалися росіянками, та ще й наді мною, «хохлушкою», глузували. А втішила мене тим, що Лале просто жартує.

Та ось вже на сцену піднявся член Ліги меценатів Михайло Вишняк, і урочисте нагородження продовжилось. Особливо пораділа за учениць 33-ої школи. І що не перебільшення, то і відома на усе місто вчителька, і сама переможниця в різноманітних конкурсах. Тут сміливо можна перефразувати вислів: скажи, хто твоя вчителька, і я скажу тобі, хто ти є сам. І якщо у Ксюші Жукової вчителька — Віра Миколаївна Поченок, то немає нічого дивного в тому, що вітають сьогодні дівчинку за її успіхи. Наступною на сцені з'являється Настя Голумбівська, а у залі схвилювано за нею спостерігає її вчителька Галина Петрівна Бригун. То скільки ж можна хвилюватися, адже не вперше вже стає

її учениця кращою серед кращих! Але щоразу — як вперше, і звикнути до цього неможливо. А що вже говорити про Ганну Йосипівну Ястреб, якщо її учениця Хоссейн Басіра Саїд вже кілька років поспіль робить учительку іменинницею! Ми якось розповідали про цю афганську дівчинку, яка не має в школі собі рівних зі знання української мови, хоча нею її батьки не можуть сказати і трьох слів. Унікальна дитина!

А ще до числа найкращих увійшли Наташа Салова (с.мт. Гвардійське Сімферопольського р-ну), Роман Колесник (м. Сімферополь), Вероніка Маслій (м. Саки), Євгенія Глухий (м. Саки), Юля Ратинська (м. Феодосія), Настя Шарова (м. Ялта), Анжеліка Зоря (м. Ялта) та позашкільна молодь: Олександра Качан (Сімферопольське вище професійне училище сфери обслуговування і будівництва), Олександра Уманець (Кримський медичний коледж), Наталя Круглякова (Прибрежненський аграрний коледж), Василь Дмитренко (Калинівське професійно-технічне аграрне училище) та студенти Кримського інженерно-педагогічного університету Лілія Абібулаєва і Наріман Алієв.

Тут і географія широка, і навчальні заклади досить різноманітні, все, як у людей. Хоча не визнають-таки за рівню кримських дітей на підсумковому етапі у Києві. І це дуже ображає наших вчителів, які й досі не можуть переконатися: кримські діти не потребують жодних побляжок. До речі, під час підбиття

підсумків конкурсу знавців української мови оприлюднило своїх переможців і видавництво «Граніт», яке проводило конкурс на кращий прозовий твір. Третє місце поділили Керіме Мамбетова та Дмитро Пальчук, друге — Наталя Салова і Ярослав Стус, а найвдалішою було визнано прозу сімферопольця Мирослава Резника. Всі переможці одержали дипломи та подарунки.

Цього дня розділити з дітьми їхнє свято прийшли і ті, хто ні на мить не втрачає цю школу із поля зору. По-перше, як таку, де по крихтах накопичується безцінний досвід, гідний для запровадження і в інших шкільних колективах, а по-друге, як школу, де при нагоді просто хочеться побувати знову і знову, насичуючись її особливою позитивною енергетикою.

А конкретна справа тут завжди знайдеться кожному. Г. В. Маханова взяла на себе обов'язки голови оргкомітету. Н. І. Рашпіль стала заступником голови журі, яке очолював Василь Васильович Деркач, кандидат філологічних наук, доцент кафедри української філології ТНУ. А ще до журі увійшли вчителі Тетяна Захарова, Ірина Глухова, Ніна Примак та інші заслужені педагоги-україністи.

Про Наталю Іванівну Рашпіль, методиста навчально-методичної лабораторії освіти КРІППО гріх було б не згадати окремо, бо вона — не тільки знавець новітніх навчальних методик, але й просто людина, подібна промінчику сонця, яка всюди несе за собою позитив і свято. Значно серйозніше виглядає начальник відділу діловодства і контролю Міністерства освіти, науки, молоді та спорту Ольга Русланівна Доненко, та все одно, знаючи її багато років, ледь стримуюся, щоб не звернутися до титулованих освітянок, як до молодших подругок: «Дівчата!». А ось проректора з навчальної роботи і атестації КРІППО Ірину Костянтинівну Денисенко бачу вперше. Але з усіма ними ми тепер близько пов'язані цією спільною пережитою годиною чи двома радості і піднесення, які подарував нам Петро Ящик. Це на його честь співали учнівські гурти «Соловейки», «Жайвір», танцювала молодь «Полонез Огінського», це йому зізнавалися діти у своїй любові до Батьківщини: «Це — моя земля, це — моя країна, тут моя сім'я, тут моя родина!».

І не може бути, щоб він не чув ці дзвікі щасливі голоси...
Тамара СОЛОВЕЙ

СВЯТО УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ В СЕВАСТОПОЛІ

Переважна більшість випускників шкіл стають громадянами Української держави і саме з нею пов'язують своє майбутнє, тому підтримка в Севастополі української мови і розширення українськомовного середовища мають важливе значення. Проведення вже традиційного Міжнародного конкурсу з української мови ім. Петра Яценка є одним із засобів виховання в молодого покоління любові до державної мови та поваги до культури й традицій українського народу. Організаторами конкурсу стали управління

освіти і науки Севастопольської міської державної адміністрації, Севастопольський національний технічний університет та Інститут післядипломної освіти Севастопольського міського гуманітарного університету (СМГУ). Добрих слів заслугове методист з української мови і літератури ІПО СМГУ Валентина Лопатюк, яка багато років є зачинателем конкурсу в місті.

Всього в інтелектуальному змаганні взяли участь близько 4000 учнів та студентів і з них 46 дійшли

до фіналу, це — 27 учнів 3-11 класів загальноосвітніх навчальних закладів міста (гімназії № 1, 2, 5, 7, 8, 10; СШ № 43; ЗОШ № 12, 20, 22, 31, 32, 37, 61), 2 учні ПТУ (вище професійне училище засобів зв'язку та інформаційних технологій; професійний торгово-кулінарний ліцей), 2 курсанти військово-морського ліцею та 15 студентів ВНЗ I-IV рівнів акредитації.

Учні, студенти, їхні батьки та педагоги зібралися в суботу, 26 січня, в гостинній актовій залі загальноосвітньої школи № 37 (директор

— Тетяна Волошинська), де відбулась урочиста церемонія нагородження переможців II і III етапів мовного змагання.

Меценатами конкурсу стали директор приватного підприємства «Югремхолд» Віталій Осадчий, кандидат педагогічних наук, голова Союзу українок м. Севастополя Тамара Мельник, відома письменниця з Канади, пластова сеньйора Леся Храплива-Шур. Навчальні заклади міста, які проводять активну роботу щодо плекання любові в молодого покоління до українського народу, його історії, культури, традицій, мови (ЗОШ № 37, гімназії № 5, № 8, Військово-морсь-

кий ліцей, СМГУ) отримали в подарунок унікальну серію книжок «Броньбійна публіцистика», видану столичною газетою «День». А вчителі-словесники, які щороку залучають учнів до участі в конкурсі ім. Петра Яценка і здобувають разом з ними перемогу, отримали вітальні грамоти від міської організації «Союз українок».

Урочистості прикрасили пісні у виконанні Дар'ї Кудрик та Катерини Теребухи із ЗОШ № 37 і танці творчого колективу «Атлантика» з Українського культурно-інформаційного центру.

Учениці ЗОШ № 37 Настя Солтис та гімназії № 8 Любов Янковська, яка посіла минулого року 3 місце в Україні, виконали почесну місію — разом з представником Ліги українських меценатів Тамарою Гордієнко відкрили конверт із завданнями IV загальнонаціонального етапу конкурсу і його учасники розійшлися по аудиторіях для виконання письмових конкурсних творів.

Є надія, що й надалі кількість учасників мовного конкурсу не зменшиться, а конкурсантів продовжуватимуть натхненно збирати воєдино інтелектуальні й моральні сили та вдосконалювати знання української мови.

Микола ВЛАДЗІМІРСЬКИЙ

ЛЕВ ШТЕЙНБЕРГ: «САМЕ ДЕРЖАВНІ ВАЖЕЛІ ПОВИННІ СПОНУКАТИ ДО ПЕРЕХОДУ НА ЄДИНУ ДЕРЖАВНУ МОВУ – УКРАЇНСЬКУ»

дослідників є синагога в Євпаторії Егія-Капай, побудована в 1912 році. А в Одеській області до війни було багато єврейських сіл?

— У самій Одесі до війни євреїв було багато. А от у сільській місцевості проживали лише окремі єврейські родини, як правило, в українському оточенні. Тут, у Галичині, євреїв було набагато більше, особливо в містечках. В Одесі у мене жив двоюрідний брат, але він виїхав в Ізраїль. Ще була тітка, але вона померла... До речі, майже не залишилося сліду і від німецьких поселень. А були, пам'ятаю, села з такими назвами, як Кассель, що в перекладі означає «Казан», або Мангейм, що перекладається як «Мій дім». Але зараз у тих селах німців практично немає. Багато що змінилося у повсякденний час, після депортації мало хто повернувся у рідні місця...

— А як ви тепер оцінюєте стосунки між українцями та місцевими росіянами? Між українцями і поляками, які проживають в Коломиї?

— Я вважаю, що і росіяни, і поляки добре вписалися в місцеве середовище, їх уже важко відрізнити від українців. Хіба що за віросповіданням можна ідентифікувати — адже тут діють і римо-католицький костел, і православна церква Московського патріархату.

— Така благополучна ситуація лише в Галичині. Але ж за декілька даними в Україні майже 50% наших громадян не розмовляють українською мовою. Отже, до того ідеального стану суспільства ще дуже далеко...

— Треба вчити державну мову! І якимись важеями спонукати людей до вивчення української, щоб вона запанувала по всій Україні. Якщо ми йдемо в Європу, то треба брати приклад з європейських держав. У більшості унітарних держав державна мова лише одна, і представники нетитульної нації також вважають, що єдина мова — це норма життя. Жодних сумнівів і жодних протестів.

— Зате у нас і румуни Буковини, і угорці Закарпаття, як правило, не знають української. Володіють своєю і в кращому випадку російською... Може, для румунів і угорців

українська є недостатньо авторитетною? Адже колись саме українські автохтони цих регіонів вимушені були вчити (і таки вчили!) мови тих держав, до складу яких входили Буковина і Закарпаття.

— Може, й це трохи спрацює. Але найімовірніше, що збереглися настанови радянського періоду, коли вважалося, що саме російська є ідеальною мовою міжнародного спілкування.

— Як це можна змінити?

— Школа повинна працювати! Школа і дитячий садок. Змалку діти повинні йти в садочки, де українська превалує, а потім повинні навчатися в школах, де українська мова також є основною. Тоді все буде добре! Не розумію, чому за двадцять років ми не прийшли до цього...

— Поки що в деяких регіонах нашої держави українською не розмовляють не лише представники нащменшин, але й самі українці. Крим — яскравий приклад. В автономії кожен четвертий мешканець — українець. Але досі не утвердилася звичка розмовляти українською на роботі чи на вулицях...

— Крим — регіон особливий. Адже й кримські татари розмовляють переважно російською мовою. Щоправда, їхні лідери державну опанували непогано. І це позитивний момент. Зрештою, на те вона й автономія, щоб там була своя специфіка. Але якщо Крим залишався областю у складі України, то суперечностей було б менше. І менше було б претензій на якусь винятковість. Як у тому ж Севастополі, який для деякого є, перш за все, «містом російської слави», і лише потім містом у складі Української держави.

— Чи можна все лишати так, як є, чи тут треба щось змінювати?

— Чим менше загострювати ситуацію, тим краще. Треба не тиснути на Севастополь, а шукати загальнодержавні важелі, які б змінили ситуацію на краще. Примушувати людину розмовляти не тією мовою, до якої вона звика з дитинства, — це неправильний

шлях. Зараз частина українців дотримується думки, що українську треба відстоювати жорстко і рішуче. Скажимо, у розмові з російськомовними громадянами не переходити на російську, навіть якщо і знаєш її. Я вважаю, що на знак поваги до співрозмовника можна перейти і на російську. Особливо, якщо це старша людина. Але точніше так само повинні бути ставлення і російськомовних громадян до українців.

— Боюся, що в наших реаліях будуть масові «перекося» не на користь української мови...

— На побутовому рівні від таких поступок українці нічого не втратять. За умови, що на державному рівні українську будуть захищати і підтримувати. У своїх віршах я підкреслюю, що народ без мови — не народ. Мова — це стрижень і народу, і державності. І тому повторюю: саме державні важелі повинні спонукати людей переходити на єдину державну мову — українську. Це єдино вірний шлях! Але сумнозвісний закон Ківалова-Колесніченка руйнує результати багатолітніх зусиль українських патріотів. Та й до ухвалення цього закону помітно було, що ситуація в чомусь навіть погіршилася, коли порівнювати з радянським періодом. Адже тоді великими накладками виходили українські часописи «Дніпро», «Всесвіт», «Вітчизна», «Дзвін», «Перець» тощо. Тепер же читацьку аудиторію «вкрав» телевізор. Та й на самому телеекрані української чомусь не густо. Тому треба кардинально змінювати мовну політику, наполегливо йти до держави, де запанує українська мова. Яка потреба в угорській, болгарській чи в польській школах, коли людина не збирається переїздити до Угорщини, Болгарії чи Польщі? Звичайно, повинні бути польські, румунські, угорські, болгарські, єврейські недільні школи. Цього цілком достатньо. Натомість, і на Закарпатті, і на Буковині, і на Одещині, і в Криму треба серйозно братися за вивчення української. Це значно полегшить інтеграцію нащменшин в українське суспільство.

Сергій ЛАЩЕНКО

Під час «круглого столу» в Коломиї, присвяченого народовладдю і міжнародній толерантності, я звернув увагу на емоційний виступ представника єврейської громади міста Льва Штейнберга. Та й просвітяни задовго до цієї зустрічі говорили про нього багато доброго. Зокрема, високо оцінили його вірші на захист української мови, які неодноразово друкувалися в місцевій пресі. Тоді ж мені вдалося взяти у Льва Олексійовича коротеньке інтерв'ю. Почав я з банального запитання: звідки він родом і чому так тепле ставлення до української мови?

— Народився я в 1935 році у Велико-Михайлівці Одеської області. Навчався в українській школі, тому українська є близькою і рідною мені з дитинства. Більшість мешканців райцентру тоді розмовляли українською, точніше — «суржиком»...

— Свого часу я цікавився єврейськими поселеннями Криму. Їх, виявляється, не так уже й багато — тепер туристи найчастіше відвідують два села в Сакському районі — Ромашкіно (колись воно називалося Ікорія) і Добрушине, створені єврейми-переселенцями на початку ХХ століття. Дотепер там збереглося багато типових єврейських будинків, у яких тоді жили переселенці. Цікавим об'єктом для туристів і

ВИПРОБУВАНО НА СОБІ!

ЯК «СВІТЛИЦЮ» В АНТИСЕМІТИЗМ «ВЗУВАЛИ»...

У минулому номері «Кримської світлиці» був опублікований лист народного депутата України В. Колесніченка до міністра культури України М. Куліника, в якому йшлося про нібито використання у газеті (та ще й неодноразово!) «антисемітських та ксенофобських висловлювань», що «розпалюють міжнародну ворожнечу». Надзвичайно стурбований цим, пан Колесніченко інформує міністра, що «про даний випадок було повідомлено міжнародному співтовариству та, зокрема, Посольству держави Ізраїль в Україні» і вимагає, щоб головний редактор було звільнено з посади «за допущені неодноразові публікації, спрямовані на розпалювання національної, расової чи релігійної ворожнечі та ненависті, на приниження честі та гідності людини».

Звинувачення, погодьтесь, більш ніж серйозні. Цим не жартують — тим більше, такі поважні державні люди, наділені депутатською стурбованістю і відповідальністю за долю рідної країни, за спокій і лад в українському суспільстві, ким, безперечно, є у владній команді і пан Колесніченко. Тому й був негайно запущений ним веселий державний механізм боротьби з ганебними проявами усіх можливих «ксенофобій» та «розпалювань», про що свідчать наступні документи (подаємо без коректорських виправлень):

**ПРОКУРАТУРА
АВТОНОМНОЇ
РЕСПУБЛІКИ КРИМ
ПРОКУРАТУРА
ЗАЛІЗНИЧНОГО РАЙОНУ
М. СІМФЕРОПОЛЯ**
**ПОСТАНОВА
ПРО ПРОВЕДЕННЯ
ПЕРЕВІРКИ**
м. Сімферополь 10 грудня 2012 р.

Прокурор Залізничного району м. Сімферополя старший радник юстиції Л. І. Кардаш, на підставі завдання прокуратури м. Сімферополя та прокуратури АР Крим щодо проведення перевірки за зверненням народного депутата України В. В. Колесніченка, —

ВСТАНОВИВ:
До прокуратури Залізничного району м. Сімферополя надійшло завдання прокуратури м. Сімферополя та прокуратури АР Крим щодо проведення перевірки за зверненням народного депутата України В. В. Колесніченка з питань розміщення у Всеукраїнській загальнополітичній і літературно-художній газеті «Кримська світлиця» від 09.11.2012 року опублікованого статтю «Революція чи переворот», у якій використано антисемітські та ксенофобські висловлювання.
Для повної, всебічної та об'єктивної перевірки за завданням необхідно провести перевірку у Всеукраїнській загальнополітичній і літературно-художній газеті «Кримська світлиця».

Для цього потрібно: витребувати документи та матеріали, необхідні для проведення перевірки; відібрати пояснення у посадових осіб; виконати інші дії, передбачені п. п. 3, 4, 5 ч. 1 ст. 20 Закону України «Про прокуратуру».

На підставі викладеного, керуючись ч. 3 ст. 21 Закону України «Про прокуратуру», —

ПОСТАНОВИВ:

1. Провести перевірку в порядку прокурорського нагляду за додержанням та застосуванням законів у Всеукраїнській загальнополітичній і літературно-художній газеті «Кримська світлиця».

2. Копію постанови надати уповноваженій особі Всеукраїнської загальнополітичній і літературно-художній газеті «Кримська світлиця».

3. Копію постанови направити до прокуратури м. Сімферополь.

Постанова може бути оскаржена до прокурора вищого рівня або суду в порядку адміністративного судочинства протягом десяти днів з дня одержання копії постанови.

Прокурор Залізничного району м. Сімферополя старший радник юстиції Л. І. Кардаш

Про прийняте рішення повідомлено Всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця».

**ПРОКУРАТУРА
АВТОНОМНОЇ
РЕСПУБЛІКИ КРИМ
ПРОКУРАТУРА
ЗАЛІЗНИЧНОГО РАЙОНУ
М. СІМФЕРОПОЛЯ**
07.12.12 № 71-9329 вих./12

**Головному редактору
Всеукраїнської
загальнополітичної
і літературно-художньої газети
«Кримська світлиця»**

Прокуратурою Залізничного району м. Сімферополя проводиться перевірка за завданням прокуратури м. Сімферополя та прокуратури АР Крим за зверненням народного депутата України В. В. Колесніченка з питань розміщення у Всеукраїнській загальнополітичній і літературно-художній газеті «Кримська світлиця» від 09.11.2012 року опублікованої статтю «Революція чи переворот», у якій використано антисемітські та ксенофобські висловлювання.

На підставі вищевикладеного, керуючись ст.ст. 8, 20 Закону України «Про прокуратуру» прошу надати в строк до 14.00 години 10.12.12 року до прокуратури Залізничного району м. Сімферополя:

— хто є автором статті «Революція чи переворот», опублікованої 09.11.2012 року;

— забезпечити явку особи, яка є автором даної статті та головного редактора газети о 14.00 години 10.12.2012 року до каб. № 9.

**З повагою,
Прокурор Залізничного району м. Сімферополя старший радник юстиції Л. І. Кардаш**

* * *

Варто зазначити, що такий «подарунок» редакторі і «Кримська світлиця» отримали саме напередодні 20-річного ювілею газети. Тож у перервах між випусками чергових номерів та підготовкою до свята були ще й візити в прокуратуру і відповідні пояснення (не тільки ж депутати у нас в державі законослухняні — редактори теж старують не відставати). І до редакції представники відповідних органів у гості приходили. І що ж? Можна було б передрукувати за-

раз усе те листування, але так шкода часу й паперу! Тому пропонуємо увазі читачів лише один, підсумковий, так би мовити, документ (теж без виправлень і мовою оригіналу):

**МВС УКРАЇНИ
ГУМВС УКРАЇНИ
В АВТОНОМНІЙ
РЕСПУБЛІЦІ КРИМ
СІМФЕРОПОЛЬСЬКЕ
МІСЬКЕ УПРАВЛІННЯ**
17.12.12 № 49/14218

**Головному редактору
Всеукраїнської
общеполитической
газеты «Крымская Светлица»**
Качуле В. В.

Уважаемый Виктор Владимирович!

Сообщаю Вам, что Симферопольским ГО ГУМВД Украины в АР Крым поступило обращение народного депутата Украины В. В. Колесніченка по поводу размещения статьи во Всеукраїнской общеполитической и литературно-художественной газете «Крымская Светлица» от 09.11.2012 «Революция или переворот», в которой якобы использованы антисемитские и ксенофобские высказывания.

Данный материал по обращению депутата Украины В. В. Колесніченка был зарегистрирован в Журнале единого учета заявлений и обращений о совершении криминального правонарушения и иных действий Симферопольского ГУ ГУ МВД Украины в АР Крым за № 310 от 07.12.2012.

Принимая во внимание, что первоначально рассмотрением обращения депутата Украины В. В. Колесніченка органом досудебного расследования Симферопольского ГУ НЕ УСТАНОВЛЕНО СВИДЕТЕЛЬСТВОВАТЬ О СОВЕРШЕНИИ КРИМИНАЛЬНОГО ПРАВОНАРУШЕНИЯ (виділено редакцією), на основании Закона Украины «Об обращении граждан» и приказа МВД Украины от 10.10.2004 года № 1777 «Об утверждении Положения о порядке работы с обращениями граждан и организации их личного приема в системе МВД Украины» **БЫЛО ВЫНЕСЕНО ЗАКЛЮЧЕНИЕ,**

В. Колесніченко

ЧТО ПРОВЕРКУ ПО ОБРАЩЕНИЮ ДЕПУТАТА УКРАИНЫ В. В. КОЛЕСНИЧЕНКО СЧИТАТЬ ОКОНЧЕННОЙ, МАТЕРИАЛЫ ПРОВЕРКИ СПИСАТЬ В ДЕЛО. (виділено редакцією)

Начальник полковник милиции В. Л. Пашинин

* * *

Скільки було витрачено на боротьбу з «ксенофобськими вітрянками» у «Світлиці» уваги, паперу, роботи державного апарату, прокуратуролідиногодин, дорожчино депутатського часу самого пана Колесніченка — можна було б при бажанні підрахувати. Але тільки за умови, що оплатити усі ці витрати державі і її контролюючим структурам той, хто все це затіяв. І не з кишені законослухняних платників податків, а з власної! Тоді, може, перед тим, як кидатися в атаку на наступний «вітряк», хоть спершу добре подумав, ще раз перечитає ту ж «Кримську світлицю», помітив, скільки вона передрукувала статей про праведників, що рятували людей у війну, скільки було (і буде!) публікацій про добрих, хороших, талановитих, багатих душею людей — представників усіх національностей, що населяють наш великий Крим і всю Україну. На таких людях тримається світ!

І ще на тому, що ці добрі, порядні, хороші люди здатні дати відсіч будь-яким «гангстерам», які б національності вони не були і який би пост не обіймали.

Віктор КАЧУЛА,
головний редактор «КС»
Р. S. Просимо народного депутата України В. Колесніченка передати цей примірник «Світлиці» до дезінформованого ним Посольства держави Ізраїль в Україні — Вам же там, у столиці, все-таки ближче...

Нещодавно в київському видавництві «Видавець Вадим Карпенко» побачила світ книжка письменниці Тамари Костецької «Цілителька або дай, Боже, здоров'я нашій медицині». До неї увійшов однойменний, невеликий за обсягом, езотеричний роман та кілька новел, які свого часу друкувалися на сторінках «Кримської світлиці». Езотеричний (від грецького) — той, що містить прихований смисл, відомий лише неширокому колу обраних осіб.

Що ж такого таємного в цьому творі, відомого лише вузькому колу людей, езотеричного? Нічого особливого, хіба окрім того, що головна героїня роману Вікторія, за фахом журналіст, захоплюється ще й народною та нетрадиційною медициною. Вирісши у сім'ї потомствених медиків, постійно спостерігаючи цих людей у красивих білосніжних халатах, слухаючи їхні розмови на професійні теми, вона просто не могла лишатися осторонь такої вельми важливої проблеми в людському житті, як здоров'я. Не раз чула вона, як мати умовляла хворих, які зверталися до неї за допомогою, не вживати пігулок без особливої потреби, а лікуватися травами, дарами природи, розмаїтими народними засобами. Отож і пішла на курси народної медицини, отримала сертифікат народного цілителя, почала допомагати хворим.

Однак, як журналіст з багаторічним досвідом, вона знала, що не лише настоянкою чи відваром якогось зілля, а й психологічно, словом можна вплинути на людину, на її свідомість. І ще раз пересвідчилася Віка: іноді лише кількома вчасно сказаними словами, лише кількома нехитрими діями людину можна оздоровити, повернути втрачену довіру до світу, до життя, налаштувати на оптимізм».

Саме так, саме словом, вона, Віка, підтримує у хвилину зневіри юну красуню, акторку Тетяну, котра в хвилини розпачу ладна була накласти на себе руки, бо ж її, бачте, зрадив милий...

«Помилки трапляються через невміння робити правильні умовиводи... Клавдій Гален (131-210 рр.)»

Віка давно вже звикла до того, що живе на білому світі, як Аліса в країні чудес. Ось і цього ранку вона, опинившись за столом у власному офісі, зачудовано і схвилювано розглядала сонячний браслет на своїй правій руці. «Неймовірно! Це добрий знак», — промайнуло десь у підсвідомості. Вона підняла руку, потім крала на стіл, наближала до себе, віддала, проте браслет не зникав! Розгублена жінка почала розглядатися по боках і відразу ж збагнула: цупкі штори на вікні закривали незвично яскраве вранішнє сонце, що потужно било в очі, засліплюючи вся і всіх, а посередині між нею до кінця зімкнутими шторами пробивалася весела смужка проміння і золотим браслетом лягала їй на руку... «Дива та й годі!» — ледь промайнуло в голові цілительки, як від солодкого заціпеніння її розбурхав стук у двері. До кімнати влетіла засапана дівчина:

— Заради Бога, пані Вікторіє, рятуйте! — і ставна, рослява, досить тендітна красуня, заламуючи руки, дивиться на цілительку з таким благанням-стражданням, що у Віки мороз побіг по спині.

— Що трапилось?
— Рятуйте!
— Що з вами?
— Та не зі мною, а з Сонькою! Соньку рятуйте! Вчора бігла топтатися, але, на щастя, на березі було стільки народу, спека ж страшенна, що ніде в річку впасти, — це її і врятувало... А тепер ми з її молодшим братом стережемо, щоб не втекла, бо хтосьна, що ще надумає...
— Коханья? — тихенько спитала Віка.

— А звідки ви знаєте? — розгубилася прибулиця...

— По вас бачу... Інтуїція.
— Так, любов з Інтернету. Зараз все розкажу...
— А Соня — хто вам?
— Подруга.
— Ясененько!

Відсапавшись і трохи заспокоївшись, Кароліна, — так називалася дівчина, — гордо розпрямилася в кріслі, обвела поглядом офіс і повідала досить банальну історію. Новизна полягала лише в тому, що, як і годиться в двадцять першому столітті, на одну чашу терезів була поставлена інтернетна любов, а на іншу — фарисейство, зрада і підлість...

— І на якому вона місяці вагітності? — спитала цілителька.

— О, і це ви знаєте! — сахнулася дівчина, — на четвертому! Уже на четвертому! Поки що нічого не помітно, вона дуже схудла за останній час, але коли все стане очевидним — Сонька такої ганьби не переживе!.. Що робити? Уявіть собі, вони кілька місяців спілкувалися у фейсбуці, потім по мобільнику, а коли здибалися — вже не могли

І цілителька Віка, добираючи заспокійливі слова, немов складаючи екзамени із психології, радить юнці не знищувати в собі любов, а... закохатися. Вибити, як кажуть, клин клином. «Бо найкращі ліки від старого кохання — це нова любов! І тільки так, і ніякого відчаю! Інакше всі давно б повмирили!»

І що ж ви гадаєте: саме ці слова, а не пігулки чи уколи, подіяли на дівчину: «Тетяна притихла і задумалася. Маска страждання поволі сповзла з надзвичайно вродливого обличчя... Ще один лікарняний день поволі вигасав, залишаючи в одужуючих душах надію».

ЗЦІЛЕННЯ СЛОВОМ

А душа, зізнається героїня роману, буває, інколи болить. «І той глухий біль ми, народні цілители, зведем порчею... Це вже не медична допомога, а містична... А коли настає полегшення душі — перестав боліти тіло, зникають болячки... Про таке знали ще з часів відомого німецького природознавця й лікаря XV століття Парацельса, а потім чомусь забули».

Не так просто бути цілителькою душ людських нині, в XXI столітті, коли «на одну шальку терезів поставлена інтернетна любов, а на іншу — фарисейство, зрада і підлість...».

І хоч за таких умов нелегко допомогти людині, зневіреній у любові до ближнього, або тому, хто просто спасував перед першими життєвими труднощами. Тут потрібне зцілення словом, мобілізація духу, енергії, натхнення. І головній героїні твору Вікторії це вдається у випадку з дівчиною Софією, яка зі своїм обранцем «кілька місяців спілкувалася у фейсбуці, потім по мобільнику, а коли здибалися — вже не могли одне без одного дихати. І ось, будь ласка — вся любов вивітрилася, коли він дізнався, що незабаром стане батьком...».

Тамара КОСТЕЦЬКА

ЛЮБОВ ПО ІНТЕРНЕТУ

(УРИВОК З ЕЗОТЕРИЧНОГО РОМАНУ «ЦІЛИТЕЛЬКА АБО ДАЙ, БОЖЕ, ЗДОРОВ'Я НАШІЙ МЕДИЦИНИ»)

одне без одного дихати. І ось, будь ласка — вся любов вивітрилася, коли він дізнався, що незабаром стане батьком. Ідіот!

— Ця хвороба виліковна! — зазначила Вікторія. — Але лікування почнемо не з неї, а з нього. Де він зараз?

— За межею досяжності. Десь відпочиває, здається, у Греції.

— Нічого, виліковно. Як звати негідника?

— У нього дуже рідкісне ім'я — Аскольд.

— Тим краще! З таким князівським найменням сховатися важко... Маєте номер його мобільника?

— Звичайно! Але він відразу вимикає слухавку, ледь почує мій голос.

— Нічого, щось придумаємо...

...Вікторія, маючи багатолітній досвід за плечима, розуміла, що треба діяти рішуче і негайно. А Кароліна виявилася дівчиною тямушою і діловою.

— Треба терміново розшукати його батьків! — подала командний голос цілителька. — Ви хоча б щось про них знаєте?

— Та... Знаю. Соня якось показувала будинок у середмісті, де живе її коханий з батьками. Їх знайти нескладно, але ж чи погодиться Соня... Вона казала, що там такі багаті, такі начальники, а він у них — любийий одинак... Чи захочуть вони з нами говорити?..

— Захочуть! Ще й як захочуть! — відпариувала Віка, — ось побачиш! А щодо Софії — не треба її травмувати, поки що нічого їй не кажи... Отже, зараз же йдемо знайомитися з батьками!

Вікторія вибачилася перед пацієнтами, котрі з самого, аж занадто сонячного, ранку, снували перед вікнами офісу. Пообіцяла повернутися через пару годин, і вони з Кароліною хутко рушили на вулицю Володимирську, де мешкали

новоспечені майже родичі нещасної Софії.

...Консьержка новенької багатоповерхівки, маленька скромна жіночка в якомусь сіренькому чепчику, ніяк не могла допетрати, кого вони шукають. А коли рішуча Вікторія тихенько поклала на її стілик двадцять гривень, та відразу оговталася:

— То це вам, мабуть, потрібна Єлизавета Іванівна? То вони що-ранку цієї пори гуляють у парку, і ткнула пальцем у бік Володимирської гірки. Недавно вийшли. Ідіть, ви їх зразу впізнаєте — шихвонове плаття у квітки і соломяна шляпа...

І дві жінки, старша і геть юна, випереджаючи одна одну, шодуху кинулися до Володимирської гірки.

мені казав, що зустрічається з дуже гарною та надзвичайно розумною дівчиною, але щоб отак, зразу...

Ситуація була дуже дражливо-делікатною. Вікторія чекала чого завгодно: крику, плачу, істерики, лайки, проте реакція Єлизавети її ошелесила. За якусь секунду-другу, оговтавшись від першого стресу, матуся невдастому жениха схопилася на ноги і... заходила танцювати, прямо перед альтанкою. З підстрибом, з радісним повискуванням, з вигуками, які, мабуть, було чути і за Дніпром, на Трухановому острові. Далі схопила очманілу цілительку за руки і закружляла з нею у веселому танці. Людей цієї пори на гірці було обмаль, а ті, що прогулювалися, здалеку спостерігали за дивним концертом...

Напружена до краю Кароліна,

здала почувши вигуки шастя і спостерігши якісь дикі танці, зрозуміла, що місія вдалася, і зітхнула полегшено: слава Богу!

Розчервоніла, вкрай схвилювана Єлизавета Іванівна почала вимагати, щоб її негайно познайомили з невісткою, саме так і сказала:

— Я вас тепер не відпущу. Негайно знайомте з невісткою!

А коли її повідомили, що бідолашна Соня топиться в сльозах, що очі в неї не просихають, а вчора насправки бігала топиться, невагомна свекруха, ледь вони всі разом вийшли на дорогу, зупинила першого-ліпшого приватника, пообіцяла гарні гроші, майже запалала своїх супутниць в автомобіль і наказала везти їх прямо до Соні.

Зіхавши з гори до ріки, машина довго петляла вуличками Подолу і нарешті вже розтинала широкі проспекти Оболони. Тут же, в машині, жінки домовилися, що спочатку до Софіїної квартири підніметься Кароліна, вмовить подружку вийти на вулицю, а вже потім до них підійдуть Віка з Єлизаветою, познайомляться, заведуть розмову, щоб, бува, не налякати дівчину.

Знайомство відбулося. Навіть водій, котрий швидко скумекав з їхньої розмови що до чого, запозвався доставити їх усіх та ще й разом з Сонєю назад, на вулицю Володимирську.

Згорьована Софія довго не опиралася. Побачивши рідні риси, а її обранець був немов точною копією власної матусі, вона спокійно ступила до машини, всілася, притихла.

...«Сьогодні щасливий день! Справді щасливий! — Треба його запам'ятати якомога надовше», — думалося Вікторії, яка ледь добралася до власного офісу, аж змарнівши від пережитого.

А вже наступного дня десь аж під вечір пролунав довгоочікуваний дзвінок від Кароліни:

— Пані Вікторіє! Ви не уявляєте,

що тут було! Соню свекруха більше нікуди не відпустила, її чоловік негайно зателефонував Аскольдові в Грецію і терміново викликав сина додому — мовляв, мама захворіла. А коли той прилетів пізно вночі і примчав з Борисполя додому, то застав таку картину: біля лежачої на канапі нібито хворої мами тупцювала Соня — подавала сердечні краплі... Спектакль та й годі! — сміялася Кароліна, — стривайте, і це ще не все! Сьогодні зранку вони розписалися!

— Наче в казці, — тільки й промовила вражена Вікторія, — і це все завдяки Єлизаветі. Господи, ще ж є на світі розумні люди... Просто розумні і порядні...

— А весілля в них буде через тиждень! І звеліли передати, щоб ви обов'язково були!

— Звичайно ж, прийду! Такий хеппі-енд буває лише в кіно!..

— Буває! — сміялася радісна Кароліна...

* * *

...Того дня Віка з величезним трудом прийняла ще кількох пацієнтів, а в хвилини відпочинку все поверталася до історії двох подружок, Софії і Кароліни, котрі навіть зовні були схожими як сестри...

«Це ж треба, — думала собі, — щоб Господь послав людині таку гарну та вірну подружку, як Кароліна!... А ще міркувала над тим, скільки знедолених, ославлених, нещасних дівчат опиняється в такому ж становищі, як Соня. І нікому кинути промовити їм рятувального слова. Нікому допомогти. Психологи, агоні, де ви? Різноманітні соціальні служби, де ви? Куди ви сховалися при такій обвальній демографії, як у нас? Надворі ж не дев'ятнадцяте століття, коли Тарас Шевченко писав свою знамениту «Катерину», а двадцять перше... То, виходить, ніякого поступу в людській свідомості?.. Проте якщо і надалі будемо так ховатися від проблеми, вимремо, як динозаври...»

...За дверима щось зашкреблося, зазвувтилось, Віка схопилася назустріч:

— Заходьте, заходьте! Хоча прийом вже закінчено, але вас я вислухаю.

Посеред кімнати постав мужчина, явно прудушений життям. Якесь приплюснуте обличчя, по-жіночому похилі плечі, прим'ятий одаг. А коли Віка глянула у згаслі очі, внутрішньо здригнулася: Юрко!

— Юрію, це ви? — не йняла віри цілителька.

— Я... — якось криво посміхнувся відвідувач.

— Ви — Юрій Миколайович? — допитувалася.

— Так-так... — несміливо захитав головою.

Опанувавши себе, Вікторія більше не ставила жодних питань. І так було все зрозуміло...

Колишній жених — утікач з її юності тремтливими руками розгорнув товстезний талмуд «історії хвороби» і винувато прошептів:

— Я знав, що ти дещо «перекваліфікувалася», — читав у пресі, але ж не думав, що ти аж так серйозно захопилася народною медициною... А зараз, повір, мені вже нікуди далі йти. От і вирішив прийти до тебе! Медицина тут безсила, — як пишуть журналісти, — і він, усміхнувшись сумно-сумно, поглянув їй у вічі...

Вікторія не йняла віри, що люди можуть так понівечити якісь житейські бурі... А в кого їй не буває? Невже це ті самі неймовірно сірі очі, котрі надихали, вели, присвічували їй мало не півжиття? У свої найтяжчі дні вона знала, що людина з прекрасними сірими очима десь же є у світі, живе, розкошує і, може, навіть інколи згадає про їхнє кохання, про ті незабутні дні підготовки до їхнього весілля, яке не відбулося, бо втрутилися якісь незрозумілі їй сили...

Вона завжди відчувала, що колись вони зустрінуться, що незабутня, невтомна прага юності нагадає про себе, озоветься у снах, у мріях, але що це буде саме так...

Ах, життя! Ти нічого дурнішого придумати не могла? А... байдуже! На те й зवेशа ти життям, щоб провчати нас, недолугих...

Вікторія пильно переглядала історію хвороби Юрія і вже за мить бесідувала з ним як зі звичайним пацієнтом. «Мало що в житті буває, — думала вона, — треба йти далі, треба працювати»...

І тут майже інстинктивно включилася в давню свою гру: і розбуджу тебе від хворобливої сплячки, і розкажу тобі, що життя чудове, незважаючи ні на що, і за нього варто поборотися. Я очолюю відкриття тобі найбільшу свою таємницю: будь-яка хвороба знесиліє, зникне, якщо мобілізувати дух, енергію, натхнення... При цьому слід спекатися дурних звичок — таких, як курило, алкоголь і т. д. Сам знаєш, яких. Якщо внутрішньої сили замало — шукай свого зцілювача чи лікаря. Справжнього. Шукай довго, наполегливо, невідступно. Зараз, офіційно заявляють у ЗМІ, лише у нас в Україні близько п'ятдесяти тисяч так званих народних цілителей. Звичайно, багато простого шахрайства. Шукай, стань сам собі цілителем! Хтось мудрий прорік: якщо до сорока років людина не стає самою собі лікарем, то це дурень. Варто лишень дуже захотіти, і якісь невидимі Вищі сили прийдуть на допомогу. Це вже перевірено. І водночас, чому ти обмежуєшся лише порогом лікарні чи офісами знахарок? Є ще й інші варіанти! Адже світ пізнаваний, але не пізнаний до кінця! І ніколи не буде пізнаний! Сміх та й годі! Ми в цій вікахи устояній мушлі знаємо про себе не так уже й багато...

Бачиш, он за віком сине небо? Воно ледь підсилювало твої сірі очі, коли ми зустрілися. І неймовірно світло саме твоїх очей дало мені сили півжиття прожити прищипуючи, а потім вишукати для себе інші орієнтири, щоб світ не потьмянів, не зіщулювався...

А знаєш, як довго я шукала ліки від твого погибельного прекрасного кохання? І таки знайшла! Коли мене сили півжиття прожити прищипуючи, а потім вишукати для себе інші орієнтири, щоб світ не потьмянів, не зіщулювався...

А знаєш, як довго я шукала ліки від твого погібельного прекрасного кохання? І таки знайшла! Коли мене сили півжиття прожити прищипуючи, а потім вишукати для себе інші орієнтири, щоб світ не потьмянів, не зіщулювався...

А знаєш, як довго я шукала ліки від твого погібельного прекрасного кохання? І таки знайшла! Коли мене сили півжиття прожити прищипуючи, а потім вишукати для себе інші орієнтири, щоб світ не потьмянів, не зіщулювався...

Юрій із острахом дивився на цитильку, яка довго бубоніла шось над пучком трави, потім над пляшкою звичайної мінералки з магазину, і нарешті спохопилася, немов прокинулася:

— Прийдете, Юрію Миколайовичу, сюди на повторний сеанс через тиждень. Пийте потрішки оцю водичку, запарюйте траву і вживайте настій тричі на день, по третині склянки. Все! Я стомилася.

Юрко ніяково подякував, прихопив «ліки» і, відкланявшись, зник за порогом...

За Національною програмою «Українська книга» нещодавно побачила світ художньо-документальна повість про Агатангела Кримського.

Білоусов Є. В. Агатангел Кримський — учений та письменник. — Художньо-документальна повість для дітей. — Сімферополь: Таврида, 2012. — 280 с.: іл., 3000 прим.

Повість розповідає про життя та творчість видатного українського вченого, письменника, сходовознавця, історика української мови, одного з фундаторів Академії наук України, академіка Агатангела Юхимовича Кримського (1871-1942 рр.). Новий твір Євгена Білоусова продовжує багатотомний авторський проєкт «Відомі та знамениті». Повість Є. Білоусова висунуто на здобуття літературної премії імені Агатангела Кримського. Пропонуємо увазі читачів уривок з повісті «Перше кохання на ім'я Леся».

«АГАТАНГЕЛ КРИМСЬКИЙ — УЧЕНИЙ ТА ПИСЬМЕННИК»

Постать Агатангела Кримського на тлі української культури посідає особливе місце. Він належав до числа тих людей, які формували кістяк української еліти. Не можна не схилити голову перед його інтелектом, гігантською працездатністю і духовним багатством. Видатний орієнталіст, авторитетний філолог-україніст, талановитий художник слова, духовний побратим Лесі Українки — ці та інші його іпостасі спробував подати для юного читача відомий український письменник з Феодосії Євген Білоусов. Цей намір заслуговує всілякого схвалення, оскільки наша юнь вкрай потребує орієнтирів у час становлення. Водночас задум Євгена Білоусова напрощуд складний — зробити доступним для дитячого сприйняття образ непересічної особистості А. Кримського.

Слід визнати, що авторові вдалося досягти доволі цілісного образу Агатангела Кримського, що нагадує різнобарвну фреску. Основна цінність запропонованого художнього матеріалу полягає у полікультурності як провідному дискурсі книги. З перших сторінок рукопису захоплює яскравий колорит кримськотатарського осереддя початку XX ст. Але поступово національна палітра сюжету конусоподібно розростається. Уваген Білоусов добротньо вивчив і узагальнив тему освіти кінця XIX — початку XX ст., що має велику пізнавальну цінність для юного читача. Та передусім твір об'єднує мандрівний пафос: історія хлопчика, жадібного до знань, який піднімається, немов по сходах, до висот науки. Перед ним відкривається світ, спочатку через прочитані книги (бібліотечний лейтмотив є одним із найвдаліших у книзі), а далі завдяки далеким мандрам та здатності подорожувати в уяві, як у просторі, так і в часі.

Культуроцентризм книги зумовлює ряд складних конфліктів, зокрема історіософського характеру. Однак пафос книги проявляється у глибокій повазі до народу — носія культури, задля якого зобов'язаний працювати освічений і гуманний інтелект. Не менш важливий ще один висновок: людина повинна бути відкритою до інших культур, і, збагатившись ними, поповнювати скарбницю досягнень свого краю, нації, країни.

Виховний і пізнавальний потенціал книги не викликає сумнівів. Безперечно, тема феномена Кримського не вичерпана до кінця. Проте авторові вдалося переконливо розкрити унікальність письменника та вченого і довести мовою дитячої книги загальновідому тезу Омеляна Прицака: «Найкращий кримський подарунок Україні — Агатангел Юхимович Кримський».

Світлана КОЧЕРГА, доктор філологічних наук, професор, член Національної спілки письменників України

Євген БІЛОУСОВ

ПЕРШЕ КОХАННЯ НА ІМ'Я ЛЕСЯ

Київ. Колегія Павла Галагана. Того дня старший товариш Агатангел студент Павло Тучапський ховав за спиною невеликі листочки:

— Вгадай із трьох разів, що я маю? Кримський спробував підглядіти:

— Нові вірші? Почерк не твій...

— Тепло!

— Автор відомий?

— Ще тепліше. Я тобі про нього розповідав. Додам, що його твори я вже кілька разів тобі читав!

— Не може бути! Друже, це Леся! Благаю, покажи!

Як безцінний скарб Агатангел взяв у руки листочки з рукописним текстом. Читався в рядки і раптом притис до грудей:

— Який переклад! Яка рима!

— Правду кажеш! Це переклад з Генріха Гейне, — погодився Тучапський.

— Ти хоч уявляєш, що це? Уявляєш?

— Друже, заспокойся!

— Ти лише вслухайся...

І Агатангел тремтячим від хвилювання голосом почав декламувати:

— Чого так побліди ті рожі ясні,
Скажи, моя лоба, мені,
Чого у зеленій траві запашні
Блакитні фіалки — сумні?

Чого жайворонок так сумно співа,
Так жалібно в небі яснім.

Кримський раптом зупинився, подивився в очі другові:

— Велику справу зробила Леся. Гейне — світовий поет. Десятки разів у десятках країн перекладали його. А Леся зробила це українською! Розумієш? Ук-ра-їн-ськ-о-ю!!!

Він читав ще і ще. Примружував короткозорі очі, наче хотів побачити між рядками перекладів якийсь потаємний зміст:

— Яка радість!

Потім не витримав і каже:

— Дай мені, я перепису!

— Якщо так просиш, то тримай.

Того ж дня у Колегії Кримський декламував вірші товаришам.

— Почитай ще, Агатангеле!

— Які тексти!

— Як майстерно!

А ввечері колегіанти були зайняті вкрай важливою справою. Вони переписували Лесині вірші. Так було і того дня, і наступного.

В Агатангела розпитували про незнайому поетесу. А той ніяковів і пригадував усі подробиці, що чув від старшого на два роки Павла.

Дехто з хлопців заучував вірші. Дехто читав вголос. А один навіть поклав на музику. І співали всі разом:

— Чого так побліди ті рожі ясні,
Скажи, моя лоба, мені...

Спокійно і тихо лилася коридора-

ми Колегії Павла Галагана пісня. Та не тихо і зовсім не спокійно було у Києві. Тривожні то були часи. Від руки терориста загинув цар Олександр II.

— Покінчити з вільнодумством! — Сьогодні пісні співають, завтра їм їхню мову подавай!

— Придушувати будь-які прояви свободи! — наказували жандарми.

Саме в українських піснях, книжках, театральних виставах, самім існуванні української мови вбачув царський уряд загрозу своєму існуванню.

Та попри всі негаразди жили у Києві родини, які вважали неприпустимим, щоб інтелігенція розмовляла іншою мовою, ніж народ.

Одна з таких родин — Лисенки. Відомим музикантом і композитором був батько — Микола Віталійович.

Ще одна — родина Косачів. Мати — літератор Олена Пчілка раділа успіхам дочки, майбутньої письменниці Лесі Українки.

Одного разу сталася велика подія: Влада дозволила концерт Лисенки!

— В театрі «Бергонь» виступає Микола Віталійович!

Пошастило колегіантам. Агатангел разом із друзями зайняв місце на гальорії.

От пригасло світло у залі. Стих гомін, і, затамувавши подих, Агатангел дивився на сцену.

Раптом оплески. На середину сцени вийшов Лисенко. Привітався з публікою, підійшов до фортепіано. Зачекав хвилинку, відкинув полі фрака, сів і... в залі запанувала тиша.

Кримському здалося, що чує, як гучно стукає серце.

Пролунали перші акорди, і в зал лінула пісня. Злагоджено звучав хор. І разом із наспівом наче розлилася залом пахощі рідного краю.

Агатангел не міг поворухнутися. Він слухав, а серце, здавалося, співає разом з виконавцями:

— ...В Україну іди, дити!
В нашу Україну...

І друга, і третя пісні зірвали оплески. На очі накопалася сльоза:

— Невже я співаю разом із хором? Мелодія неслася театральною залю. А ще були вигуки схвалення і знову нескінченні оплески. Це був ширий прояв шаноби до хору, до Лисенки і до його таланту.

Композитора оточили, понесли на руках. А він все прикладав руку до грудей. Потім він знову вклонявся, шось говорив і... витирав хустинкою зволожені очі.

Агатангел спустився з гальорки. Побачив у натовпі Тучапського. Заповненими проходами партеру проштовхнувся ближче до товариша:

— Павле! Ти бачив? Ти чув?

— Згоден, друже! Який виступ! Який талант!

Уже за хвилину розмова друзів перекинулася на поезію:

— А чи знаєш, що вірші Лесі у Колегії утворили?

— Що? Ану розкажи! — здивувався Тучапський.

— Спочатку я їх переписав. Потім друзям прочитав. І що тут почалося...

Від збудження Агатангел почав розмахувати руками:

— Take! Take почалося! Уяви, я переписав! Уяви, я декламував! А вони...

— Що вони? — Аркуші в мене відбрали.

— Як це так, відбрали? — Ну не так, щоб силою, ні.

Упростили мене віддати. І почали переписувати!

— І що далі?

— Попереписували! Ці вірші такий успіх мають! Деякі учні заучують напам'ять.

— Та невже?

— Кажу тобі, заучують. А ще слова на музику поклали! Ці вірші справжній фурор зробили!

— Оце ти мене потішив, друже. А пісня добра вийшла?

— Кажу тобі, добра. Погану хіба співали б?

— Стривай! А дай я поведу тебе до Лесини матері.

— Це ж навіщо?

— Бо їй буде дуже це почути.

— А чи зручно?

— Чому б ні. Така новина про доньку!

— Ну, раз так...

— Так, так. Тільки поспішати треба, бо вона може піти.

Тучапський схопив товариша за руку:

— Скоріше, схидайся на сцену! На просторій сцені групами стояли шанувальники Лисенки, його друзі. Тучапський рвучко попрямовував до привабливої інтелігентної дами, привітався:

— Шановна Олено Петрівно! Дозвольте відрекомендувати вам мого приятеля з Колегії Павла Галагана Агатангела Кримського.

Агатангел вклонився, а Тучапський продовжив:

— Олено Петрівно, Лесині вірші таке враження справили, що в Колегії їх усі співають.

— Невже так усі справді захоплюються?

— Це суцтва правда. Ми їх уже попереписували та дещо вивчили. А ще й співаємо.

— А що ж з написаного більш до вподоби?

— Олено Петрівно, це «Чого так побліди ті рожі ясні!»

Обличчя гарної літньої жінки виражало радість. Вона розділилася навкруги, покликкала худорляву дівчину:

— Лесю! Йди-но сюди, донно!

І до Агатангела:

— Ну, а коли вам так той вірш сподобався, то ось вам і авторка. Pozнайомтесь!

До них легкою ходою підходила чарівна білявка. Обличчя світилося потаємною внутрішньою красою.

Агатангел подивився у великі очі без смутку і печалі. І відчув... Він відчув, що червоніє.

Червоніє так, як цього не було ніколи у житті. Що це зі мною?

Відповісти собі не встиг. Їхні погляди зустрілися, і... Леся опустила очі.

Гомоніла публіка на сцені, шось говорив Тучапський. І тільки дві людини на всьому світі цього не чули.

— Що це було?

А що буває у людей з першого погляду?

Та ви й самі знаєте.

Вже будучи літньою людиною, маючі майже сімдесят років, академік Агатангел Кримський згадає ту першу зустріч: «Обидва ми дуже зняковіли і тільки після нагадування Олени Петрівни подали одне одному руки... Ми були близькими друзями протягом багатьох років, до останнього дня життя Лесі Українки. Вона довіряла мені свої твори раніше, ніж друкувати їх»...

Євген Білоусов (другий праворуч) у редакції «КС»

Запрошуємо вас взяти участь у XIII Всеукраїнському фестивалі української книги «Феодосія-2013», який відбудеться у Феодосії з 18 до 25 серпня 2013 року.

Рєєстраційний внесок — 100 грн. Екскурсії у музеї безкоштовно.

Книжки на конкурс (2 примірники) та письмову заявку на участь у фестивалі «Феодосія-2013» з назвою пропонованих заходів просимо надіслати до 20 липня 2013 року голові оргкомітету Білоусову Євгену Васильовичу на адресу: 98112, вул. Шевченка, 61, кв. 62, Феодосія, АРК, Україна. Тел. 066-253-50-47.

У КРАЮ ГОЛУБИХ ДОЛИН

На виставці акварелей «Біле сонце», що відбулася в кінці минулого року у Всеукраїнському інформаційно-культурному центрі (статтю про неї «Дім на схилах гір» опубліковано в газеті «Кримська світлиця» від 23 листопада 2012 року), відвідувачі вдивлялися у старі кримськотатарські будівлі і за особливим світлом, яке струменіло з кожного камінця, будинку, огорожі чи серпантину гірської дороги, безпомилково називали місця, змальовані автором — Олександром Кропком з натури. Це верхоріччя, яйла — край голубих долин.

Там течуть дві річки з такою чистою і прозорою, як гірський криштал, водою, що її можна використовувати для пиття та приготування їжі без очищення. По цій долині кримські татари колись пішки ходили в Ялту. Коли житло їх опустіло після депортації, в нього почали вселятися приїжджі за переселенням сюди з України та Росії сім'ї. Однак довго вони тут не затрималися. Річки перерізали греблі і люди звідси поїхали. І цей край з одвічним лісом, галявинами ароматних яблунь і груш — залишком високої культури садівництва корінних жителів цих місць так і залишився незайманим. Влітку сюди приїжджали на відпочинок у вихідні дорослі та підлітки з Севастополя. А О. Кропко, за його словами, багато разів проїжджав цей шлях з Бахчисарая велосипедом.

У перший же приїзд на базу художників у Соколиному його просто зачарувала гармонія місцевих споруд з природою. Він почав робити начерки будинків, мечетей, колодязів.

— Подобається? — підійшов до нього одного разу на етюдах з натури художник-краєзнавець Костянтин Федотов. — Я покажу точки, з яких відкриваються найкрасивіші панорами.

І повів О. Кропко в поле, кар'єри. У Федотова вже тоді була сформована величезна фототека Криму, в якій одних лише мечетей налічувалося близько трьохсот! Вона до цього часу не видана. Бери в руки альбом і малюй. І О. Кропко малював мечеті в Соколиному, Богатирі, Піонерському, старі вилчички Бахчисарая і Феодосії, судачки гори, фонтан під Мангупом... У кожній пейзажній композиції був не лише художником, а й як архітектор за фахом особисто обстежив ззовні і всередині багато дерев'яних будинків. Окремі з них просто унікальні: дубові каркаси зібрані без жодного цвяха, вікна — здвоєні, кімнат не три, як у більшості народних осель, а шість. Він обміряв деталі цих будівель — балки, крокви, покрівлю, сфотографував інтер'єр.

Прикметно, що теплозабезпечення, як і у всіх інших південних будівлях, у кримських татар не було передбачено. Обігрівалися вони від вогнища в центрі першого поверху, тепло з якого по кількох кана-

лах прямого димоходу піднімалося на верхні третій-четвертий поверхи, швидко втрачалося і через це в кімнатах було дуже холодно. Цей тип кам'яного житла, запозичений у Прибалтиці, найбільше застосовувався у передгір'ї. На півдні півострова переважало терасне житло. Всього ж у кримських татар за віковими традиціями було вироблено п'ять типів будинків різної поверховості. В окремих з них в одній довгій споруді поєднувалася житлова та господарська частини. Поряд з ними на подвір'ях розташовувалися печі для випікання хліба, колодязі та інші будівлі малих архітектурних форм.

Найбільше таких унікальних будинків і комплексів, що відносяться до епохи раннього середньовіччя, збереглося в маленькому селі Махульдур (нині Нагірне), що за-

О. Кропко

ховалося в далекій гірській глухомані. Щоб зберегти їх для нащадків, О. Кропко, який вперше сюди потрапив у 1983 році, та інші художники, архітектори, етнографи обійшли багато кабінетів для реалізації ідеї створення в селі за європейським зразком музею під відкритим небом, однак відповідь чиновників була одна: немає коштів. Тоді вони розробили інший проект: відновлення природних джерел питної води. На цей раз ініціативу з низів почули, і за кошти Європейського банку реконструкції та розвитку було очищено і відреставровано в Бахчисарайському районі більше тридцяти колодязів.

А в Махульдурі, де, до речі, народився класик кримськотатарської літератури Шаміль Аладін, все менше залишається будинків, які з 1994 до 2010 року О. Кропко встиг до руйнування сфотографувати і замалювати. Присутні на зустрічі художника з молодими архітекторами, якою завершувалося експонування у ВІКЦ його ретроспективи кримськотатарської архітектури, побачили їх у відеореєстрі на великому екрані та з великою любов'ю і ніжністю зареєстрованим власною технікою у архітектурно-пейзажних зображеннях акварельними фарба-

ми на папері. За цими картинками тепер можна відтворити багатовікову культуру житла кримських татар, дізнатися, як воно було побудовано та впорядковано.

— В акварелях Олександра Кропка стільки тепла і сонячності, що вони мені нагадують знамениті пейзажі Волошина, — сказав після перегляду архітектор із Судака Селім Сеутов.

Він народився в Узбекистані і після переїзду в 1991 році в Крим вивчав народну архітектуру кримських татар з різних джерел: архівних матеріалів експедиції 1938 року, фотографій, малюнків. На їхній основі розробив кілька типів будинків для регіонів Криму — південнобережжя, степу і гір, за які був удостоєний першої премії у конкурсі в Києві. Вони були використані в серійному проектуванні простого і зручного для кримських татар народного житла із збереженням традиційного стилю і характеру. Однак тепер навіть сам не може знайти кінців, в яких кабінетах вони застрягли для узгодження. А люди повертаються з депортації і споруджують житло так, щоб швидше в нього вселитися, змішуючи всі стилі. І дім, що буде створено на віки, формує середовище, в якому будуть рости і виховуватися нові покоління, виходить безкоштовно сіртістю під шифером.

— За п'ятдесят років, що нас було на півострові, залишилося дуже мало кримськотатарських слідів в архітектурі, — говорить С. Сеутов. — Нове будівництво з дотриманням національних традицій розпочинати дорого. Це можуть дозволити собі лише заможні люди.

На його думку, потрібно більше споруджувати колективно, акумулюючи кошти в одному місці, використовувати національне оздоблення з дерева при реставрації фасадів та інших елементів старих будинків, зберегти від руйнування палацові споруди в районі великого каньйону, створивши на їхній базі міні-готелі для туристів, яких приваблюють сюди стежки Юсупова, захоплюючи краєвиди з водоспадами на зелених та екологічних маршрутах.

До цієї історико-культурної та етнографічної роботи нині приєдналися Кримський історичний музей «Ларішеє», молоді члени архітектурно-дизайнерського об'єднання. В акварелях Олександра Кропка, який за багато років створив різні живописні серії, зокрема, квіткові — «Бузок», «Ірис», а його велика колекція картин, пов'язаних з Балаклавкою, демонструвалася на персональних виставках в Будинку художника Сімферополя та ВІКЦ, вони отримують цінний ілюстративний матеріал, який дає підґрунтя та енергетичний заряд для розробки і реалізації нових оригінальних проєктів у сучасній житловій архітектурі та садово-парковому мистецтві.

Валентина НАСТІНА

СЬОГДНІ МИ ЗНОВУ ВІДКРИВАЄМО ЦЕ ІМ'Я: ВАСИЛЬ ГІРНИЙ

Давно відомим і зрозумілим є те, що нині багато величних імен української історії забуті. Громадські діячі, історики, вчителі, філософи та географи губляться в десятиліттях. В силу обставин відбулися переїзди інтелігенції за кордон, а в гіршому випадку — численні арешти в СРСР, втрачено архівні відомості та конфісковано багато рукописів.

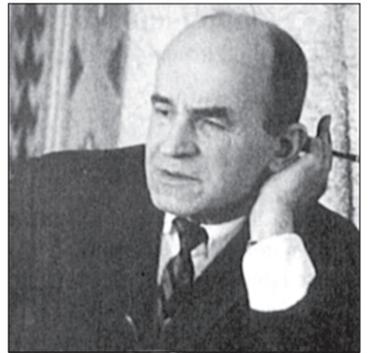
Одним із таких прикладів постає майстер малої форми Василь Гірний, той, про кого можна було б сказати «широко відомий у вузьких колах». З нагоди 110-ої річниці від дня його народження відбувся літературний вечір у Львівському палаці мистецтв.

Уже в ранній молодості чоловік важкою працею заробляв на навчання у Франції на копальнях, бо рідні допомогти не могли. І таки здобув вищу освіту. Під час навчання у Львівському університеті він познайомився з передовою українською інтелігенцією, його друзями стали, зокрема, вихідці з Лемківщини: поет Богдан-Ігор Антонич, історик і публіцист Юліан Тарнович та Петро Смереканич. Він багато чув від них про Лемківщину і мріяв неодмінно відвідати її. Саме тоді Гірний почав свій шлях фейлетоніста, цікавився Львовом і безпосередньо львівською журналістикою.

Богдан Сиванич, молодший науковий співробітник Міжнародного інституту освіти, культури та зв'язків з діаспорою НУ «Львівська політехніка», на вечорі зазначив:

— Повернення імені Василя Гірного — це повернення пам'яті про цікаву і непересічну постать в українській літературі. У 30-х роках ХХ століття Василь Гірний входив до молодого львівського літературного б'єгеми, належав до літературного угруповання «Дванадцятка». Саме 30-ті роки стали часом найбільшого творчого злету і популярності. Василь Гірний був чудовим майстром фейлетону, які складають більшу частину його творчої спадщини. Його фейлетони регулярно з'являлися на сторінках популярних часописів «Новий час», «Бескид», «Народна справа», «Комар», «Літопис червоної калини». У своїх творах Василь Гірний через призму гумору та сатири яскраво змальовує тогочасне культурне та мистецьке життя, порушує актуальні питання людських вад та слабостей, цінностей і поневолень.

Початок Другої світової війни — час, коли натхненний Василь переїжджає на Лемківщину і стає директором школи, пропагуючи українську мову. На диво швидко його полюблювали селяни — учні та дорослі, у чий серця він посіяв зерно національ-

ної самосвідомості. Маючи хороші організаторські здібності, чоловік навіть організував сільську просвітню школу, яку тоді відвідували молоді хлопці й дівчата.

Учениця Василя Гірного пані Ганна Шерба тепло відгукується про свого наставника: «Була це людина талановита, добра, щира. Він полюбив лемківських дітей, і вони потяглися до нього, як бджоли до квітів, піклувався про учнів та щиро за них уболівав. Робив з нас патріотів, лемків-українців».

Цікаво, що вчитель особисто обходив батьків усіх учнів, агітуючи та переконуючи їх віддати дітей на подальше навчання: у той час — закінчити 5 класів і вступити до Української вчительської семінарії, яка відкрилася у м. Криничі (нині територія Польщі).

— У Криничі панувала велика любов до науки, — розповідає пані Ганна.

Гірний як учитель був глибоко вдячний, що його учні стали на правильний шлях, вибрали науку, та продовжували вчитись і надалі. Він завжди закликав і наголошував: «Ніколи не крадіть. Це найнижче, що могло би бути. Не спляміть честі і слави своєї нації. Де б ви не були, не зраджуйте Україні».

Здобув популярність та визнання серед українців Федь Триндик, він же Панько Щипавка, своїми влучними гуморесками та ушпильними фейлетонами, які ставили на місце не одного вискокача.

Окрім того, особливо уваги заслуговує роман Василя Гірного «Розгублені сили». У своєму виступі Ігор Калинець знизався, що прочитав твір з великою насолодою і вважає його справжнім добрим українським романом.

Ще за життя Василя Гірний був визнаний і отримувач чимало вдячних листів від учнів. Переїжджаючи з місця на місце, він навчав молодь, допомагав, підштовхував до добрих діян і настановляв на чесну працю.

Христина ЛУШИНА, учасниця творчої студії «У Кобзаревій світлиці» музею Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв

МЕРЕЖКА НА РУШНИКУ ДОЛІ

— Я вдячна долі за те, що мене завжди оточують творчі люди, яким не байдужа моя творчість, — говорила відома кримська вишивальниця, Герой України Віра Сергіївна Роїк.

З одним із таких людей — Володимиром Івановичем Різником, почесним громадянином Мелітополя Запорізької області, лікарем і митцем, закоханим у свій рідний край, вона познайоми-

лася в поїзді, де він виявився її сусідом по купе. Їхали до Дніпропетровська. Віра Сергіївна розповіла про себе, показала супутникові деякі вироби. Він зацікавився ними і незабаром після тієї дорож-

ньої зустрічі за його сприяння відбулася перша в Мелітополі виставка Віри Роїк. Це було в 2007 році. Як пам'ять про неї досі в місцевому краєзнавчому музеї зберігаються буклети та афіші, випущені до її відкриття.

У подальшому Віра Сергіївна неодноразово бувала у

Мелітополі, а Володимир Різник — в її домі у Сімферополі, на зустрічах з кримськими майстрами вишивки і декоративно-прикладного мистецтва. У неї склалися добрі стосунки з мелітопольським художником Валерієм Прокіним і всіма працівниками музею.

Щоб якомога більше людей змогло побачити вишивки Віри Роїк з розробленими нею орнаментальними композиціями з символікою її рідної Полтавщини, сонячного Криму та інших регіонів України, В. Різник брав активну участь в організації та проведенні спільно з її сином Вадимом Роїком всеукраїнського туру майстрині «Український рушничок».

Віра Роїк своєю творчістю запалила світле полум'я, яке торкається найпотаємніших куточків душі, надихає на заняття вишиванням людей різного віку і професій. Колекція її чудових руковорних виробів віднині зберігатиметься і в краєзнавчому

музеї Мелітополя на постійно діючій виставці «Ця жінка вишивала Україну». В її урочистому відкритті в переддень свята Соборності України взяли участь гості з Криму: син Віри Роїк — Вадим Роїк, голова Кримської філії Наукового товариства імені Т. Шевченка, академік Петро Вольвач, генеральний директор Всеукраїнського інформаційно-культурного центру Владислав Єрмаков, завідувач Мелітопольського міського відділу культури Наталія Іванова, директор музею Лейла Ібрагімова, місцеві краєзнавці та народні майстри.

Людина жива, поки про неї пам'ятають. Тож нехай завжди йдуть поряд по життю людина і створена нею на різних — духовних і матеріальних — носіях цінностей краса!

Валентина МЕЛЬНИК, співробітниця Всеукраїнського інформаційно-культурного центру м. Сімферополь

«Я ДЛЯ ТЕБЕ ГОРІВ, УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДЕ...»

СПОГАДИ-ЕСЕ ПРО ВАСИЛЯ СИМОНЕНКА

короткі. Він лише зачитує в текст підозрюване слово чи словосполучення і спокійно виносить присуд: нізззя (через троє «з»).

Хто не знав, що гра з упертою, брутальною силою — справа небезпечна! І все ж бажання видати нову книгу поезій Василя Симоненка перевершувало всякі побоювання.

Ми, редактори різних відділів, сиділи в тринадцятій кімнаті, що вікнами виходила на бульвар Шевченка. Мій стіл стояв першим ліворуч від дверей. Ще кілька днів тому за цим столом сидів Іван Дзюба, та після звільнення (легко кажучи) його з видавництва начальство веліло мені зайняти його робоче місце. Якось у ледь прочинених дверях я помітив Дмитра Чередниченка — редактора відділу піонерської літератури, який по-змовницьки, жестом поманив мене. У коридорі поруч нього стояв кремезний юнак. Дмитро мовив: «Знайомся. Це — Микола Рачук, молодий поет із Черкаса. Послухай, що він тобі скаже». Той відразу видав інформацію: у мами Василя Симоненка є архів, у якому зберігаються неопубліковані вірші поета. І їх там чимало...

Я в душі порадіє: сама доля підкидає мені цього юнака, аби здійснити намічену справу!

У день похорону Василя мене знайомили з його мамою Ганною Федорівною Щербань. Та її тоді хіба до мене було? Чи вона зможе довірити архів свого сина малознайомій людині? Микола Рачук запевнив, що Ганна Федорівна йому повністю довіряє і коли він відрекомендує мене, вона дозволить ознайомитися з творчою спадщиною свого сина.

На роздуми й вагання часу не було. Тут, у видавничому коридорі, ми втрех вирішили: мені з Миколою їхати в Черкаси. Негайно. Про оформлення відрядження не могло бути й мови, їхати інкогніто. Але як відлучитися з роботи? Зайшовши до кабінету завідувача кадрів, я з удаваною тривогою в голосі сказав:

— Маріє Павлівно, мені конче потрібно на день-другий поїхати до матері.

До якої саме — не уточнював. Багатьом було відомо, що я часто їджу до своєї мами в село. Мою «бабу Настю» знали і в очі, і заочно.

— Чо-то случилось?
— Там рукописи. А вони конче потрібні.

— Харашо. Єзжай.
На світланні наступного дня ми з Миколою Рачуком мчали на крилатій ракеті дніпрову водою в бік Черкас.

Це відбувалося вже після того, як у газеті «Радянська Україна» (5 квітня 1965 р.) була опублікована стаття «Еверест підлістю», від змісту якої повіяло холодом недобрих передчуттів. У ній йшлося про шоденникові записи Василя Симоненка, які потрапили в зарубіжжя і там (також у радіопередачах) з відповідним коментарем використовувалися як антирадянська пропаганда.

Неперевершені майстри політичних спекуляцій не проминули можливості використати смерть поета для власних інтриг — мовляв, коли б вони мали у своїх руках усю спадщину Симоненка, то, певно, дозволили б випускати на люди лише ті твори, в яких стовідсотково хвала радянській дійсності. А так, дивіться, — советський поет допустився ідеологічних помилок, а буржуазні націоналісти тепер злочинствують, публікуючи політично недовіршені шоденникові записи. Отже, оскільки творчість Симоненка у своїй суті шкідлива, на неї потрібно накласти заборону. А щоб дошкульніше було — використали присутність матері поета і водили її рукою: «Мій син був комуніст, і тому я звертаюся до Центрального Комітету Комуністичної партії України з тим, що мене дуже турбує. Я краще, ніж будь-хто, знаю свого сина. Ріс він без батька, закінчив сільську школу з золотою медаллю, навчався в Київському уні-

верситеті, і все, що він мав, дала йому Радянська влада. Я бачила й чула, як його вірші з виданих книжок читають і односельці, і молодь шкіл, студенти інститутів, і я, зазнавши великої втрати, втрати єдиного сина, жила єдиною втіхою, що сина мого шанують і що наша Радянська влада не забула його сім'ї. Але раптом мені кажуть сусіди, що вірші й шоденники мого сина передають закордонні радіостанції. Я була дуже здивована, як вони туди попали. На похорон і після похорону приїжджали з Києва його товариші Іван Світличний, Анатолій Перегада та інші — всіх я не знаю — були зі Львова і з Києва, і вони попросили в мене синові рукописи. Я думала, що відаю їх у чесні руки, що синові товариші передадуть їх у Спілку письменників, а виявилось не те. Вони їх привласнили, пустили по руках, і це мене дуже образило. Я розумію, що мій син де в чому міг помилятися, але ж він писав шоденник для себе, а не для того, щоб його читали й тлумачили, як кому заманеться. Я це осуджую і прошу взяти до уваги мою щиросердечну заяву. Ганна Щербань».

Василь Симоненко — кореспондент Черкаської обласної газети (1963 р.). Фото Анастасія Пономаренка. З особистого архіву Петра Яровенка

Той, хто komponував цю заяву, після її публікації міг звітувати перед своїм начальством: «Ми зреагували на націоналістичні публікації, дали належну відсіч». Але... Але тоді вже на любові до Симоненкового слова, а тим більше на його популярності влада перевіряла хто чим дише. Вечори пам'яті поета заборонялися. Дмитро Онкович, нині відомий поет, будучи студентом Київського університету, задумав організувати й провести вечір Симоненка з нагоди річниці по його смерті. Затія студента закінчилася розбором його особистої справи на засіданні парткому університету і зовсім випадково він не одержав партійного стягнення із занесенням в особову справу і не був відратований з вишу. І все-таки... Все-таки відбувся грандіозний вечір пам'яті Василя Симоненка у Спілці письменників, на якому головував Дмитро Павличко. Різкий, дошкульний, вогнистий виступ Івана Дзюби, спрямований проти пристосуванців і ортодоксів у літературі, збурих переповнену до краю залу Будинку літераторів. Разом із тим критик дав глибоку оцінку творчості Симоненка як поета-патріота й визначив його почесне місце в українській літературі.

Молодь зачитувалася віршами поета, а сміливців за прилюдне їх виконання влада суворо карала аж до позбавлення прописки в столиці, а відтак і виселенням із Києва. Однак вечори, присвячені Симоненкові, проходилися й поза межами Києва. Нас кількох, а саме І. Дзюбу, Г. Тименку, М. Шекеру та автора цих слів, запросила провести вечір пам'яті поета Раїса Мельниченко (в заміжжі Стороженко), на той час молода вчителька української мови та літератури в селі Бобрик на Броварщині. Захід пройшов досить успішно і без можливих сумних наслідків — навздогін за нами доносів не було.

Молоді поети, що голосно заявили про себе, по суті однодумці Симоненка, присвятили йому свої вірші — вони читалися на сторінках видань і зі сцени.

Всі ми прийдемо

на той світ до тебе,
Тільки Україна хай не йде! — писав І. Драч. А М. Вінграновський:
Наш Василь стартував
на немисливці в світі орбіту
Ім'я якій Наші горе і сльози,
І тиха клятва моя.

На солонім плечі України.

Прекрасний вірш-посвяту «Пам'яті Василя Симоненка» написала колишня однокурсниця Василя — Тамара Коломієць, спрямувавши гостроту поетичної думки на тих личин, які ще вчора писали доноси на поета, а сьогодні клялися в дружбі.

Ще не вбравшись в пір'я,
жовтороті,

У орлині рвалася світи...

Крало не вигойної скорботи

Залишив у мене в серці ти.

Не тому, що розійшлися дороги,

Запетлявши в гамірній юрбі.

Хай вже ти, що підставляли ноги,

Нині в друзі мостяться тобі.

Хвалиться, що успіхам раділи,

Чарку за поезію пили.

А мені болить — не догляділи.

А мені болить — не вберегли.

Посивіла до світанку ненька,

Нагло так ударила зима...

Гляньмо ж в очі віршам Симоненка,

Тим, що є, і тим, яких нема!..

Борис Олійник видрукував у журналі «Дніпро» поему «Дорога» з присвятою Василеві Симоненкові.

А що ж так допікало в «Щоденнику» чиновникам від літератури і високопоставленим верховодам?

Відповідь на це можна було тоді прочитати на аркушах, що поширювалися самвидавським чином:

«Земля вже двадцять восьмий рік несе мене навколо сонця. Мало встиг я зробити за цей час гарного і доброго. Зате навчився я пити горілку, смердити тютюном, мовчати і бути обережним, коли слід кричати. І найстрашніше — навчився бути нещирим». Як же, мовляв, це так — людина народилася на радянській землі, виховувалася в найгуманнішій у світі державі, і коли всі шасливі ідуть семимильними кроками до світлого майбутнього, поет знаходить у собі вади, які аж ніяк несумісні з мораллю будівника комунізму. «Немає нічого страшнішого за необмежену владу в руках обмеженої людини». «До безтями ненавиджу казенну, патентовану, відгодовану мудрість. Якими б цитатами бездари не підпирали свою розумову стелю, вона однак занижка для нормальної людини». Знову ж: поет-реаліст навіть не натякає, а відверто стверджує, що в партії, яка є розумом, честю і совістю епохи, жирують патентовані, відгодовані бездари. А це вже щодо творчості: «Якщо поет не приносить нових думок та емоцій — він формаліст. Як би не рекламував свою мниму належність до реалістів. Холуйський реалізм не може бути. Є реалізм, якому служив Шевченко, і є реалізм, що користується послугами Дмитерка. Різні речі! Не дмитерки спадкоємці літератури. Вони живуть з неї, а не для неї». Це вже занадто! Та хто він такий, той Симоненко, щоб робити присуд такому?! Із відстані часу можна лише подивуватися пророцтву «молодого витязя української поезії». До речі, якщо не рукою самого Дмитерка як головного редактора журналу «Вітчизна», то все ж під його пильним наглядом з текстами Василя Симоненка відбувалися дивні метаморфози.

Спекулятивні дієства партійних політиканів навколо імені поета набирали характеру кількоповерхових викрутасів. Книжку поезій Симоненка «Земне тяжіння», певна річ, що посмертно, висунули на здобуття Державної премії УРСР імені Шевченка. Висунули, щоб не дати премії. Фактом висунення можновладці демонстрували свою начебто любов до творчості поета, боротьбу за його чесне ім'я, і тут же... Микола Сом згадує: «...я надіявся на людську справедливість і

на мудрість нашої Спілки. Але ж тоді (іше до обговорення кандидатур) Андрій Самійлович Малишко сказав мені: «Не радій, Микошко, Шевченківської премії не одержить мати твого померлого товариша. Ця премія уже лежить у кишені поета-академіка, поета-орденоносця і орденпросця Миколи Бажана». Відомо, що ця премія видавалася за рознарядкою «високої хати» і з мовчазної згоди Спілки письменників.

Та навіщо далеко ходити? Дехто і з видавничих працівників «Молоді», наче між іншим, довірливо переконавав, що поезія Симоненка — явище тимчасове, адже все українське як суто національне відмирає за об'єктивними законами. Поезія російськомовних Є. Євтушенка, А. Вознесенського, уміло запущена всесоюзною пропагандистською братією, багатом забивала мізки. Виявляється, Симоненко мав свою думку, перечитуючи гамірливі творіння столичних бардів. У листі до телерадіожурналіста і поета Валерія Кравця він писав: «Решта сторінки лишається чистою, мабуть, для того, щоб я використав її для емоцій, які викликали в мене останні вірші твого кумира Євтушенка, надруковані, здається, в «Октябр». Я утвердився в своїй точці зору і вважаю, що оний класик цілує музу не туди, куди треба. Але, звичайно, моя думка для тебе не повинна мати якогось значення. Люби його собі на здоров'я, тільки не кривляйся у віршах, як він. Хоча — і це твоя особиста справа» (16.09.59).

Хочеш того чи не хочеш, а доводилося вважати на обставини часу і на те різноголосся суджень, яке буквально гуділо навколо імені поета і його творчості. У дорозі до Черкаса я не плевав особливою надією на успіх, та все ж мав переконатися в наявності досі невідомих творів у архіві такої цікавої особистості, як Василь Симоненко. Стояла золота осінь, і елегантні Черкаси на високому дніпровому березі милували око барвистими кольорами. У цьому місті, назва якого мені завжди нагадувала Василя Симоненка, Василя вже не було... Там жила його мама, яка породила поета і зараз була продовженням сина, який силою свого таланту обезсмертив і себе, і її, увідовив у міжзоряний простір українського духовного неба...

Перш ніж навідатись за адресою до Ганни Федорівни, ми з Миколою Рачуком зайшли до готелю «Черкаси» — мені потрібно було мати пристанище для ночівлі. Ледве вблагали адміністратора — вона все-таки змилювалася і поселила мене на третьому поверсі у просторій кімнаті-гуртожитку ліжок на п'ятнадцять.

Наближаючись до будинку під номером 345 на вулиці Шевченка, я чомусь уголос подумав: «Василеві — справді українському поетові — судилося долею і жити на землі Шевченка, і мешкати на вулиці його імені. Саме так!».

На дзвінок дверей відчинила сама Ганна Федорівна. Запросила до кімнати. Я не зволікав і тут же повідомив мету свого приїзду. Без тіні сумніву на лиці вона мовила: «Ну то й добре. Покажу вам усі папери, всі записи Васі. Я й сама вже думала, чи до Спілки письменників звернутися, аби роздивилися архів мого сина та направили куди треба». Тут мушу сказати, що лише після смерті Симоненка, коли його неопубліковані твори, як уже говорилося, потрапили за кордон, у подібних випадках спілчанські функціонери діяли згідно зі спущеною «зверху» інструкцією: в день смерті письменника на його квартиру прибувала комісія зі Спілки, весь архів опечатувалася і відправлявся за призначенням. Там компетентні люди, як жартома їх називали «літературознавцями в погонах», ознайомлювалися з паперами, сумнівні записи вилучали і лише тоді дозволялося архів автора читати іншим.

Петро ЗАСЕНКО

2003 р., м. Київ

(Закінчення буде)

СРІБНА НОТА БІЛОЇ СКЕЛИ

У будинку-музеї видатного російського поета ХХ століття Іллі Сельвінського в Сімферополі, в якому він народився в сім'ї кримчаків, відбувся літературно-музичний вечір «Загадка Ак-Кая», проведений товариством «Кримчаклар» спільно з Всеукраїнським інформаційно-культурним центром. Основою його сценарію стала поетично-пісенна творчість кримчакської поетеси Ніни Бакші, якою вона неможливо доводить усім, що прізвище її неспроста в перекладі з кримчакської мови означає «співець, розповідач билин». У ній живе почуття національної гордості та причетності до історичної долі цього невеликого народу, одного з корінних на півострові.

Ніна Бакші

Кримчаки віками жили у Східному Криму. В роки війни лише небагатьом із них вдалося вижити після масового знищення нацистами в рову на 10-му кілометрі Феодосійського шосе.

Ніна Бакші народилася вже у післявоєнні роки і про історію свого народу дізнавалася з розповідей батьків, родичів, очевидців пережитих подій і життєвих драм минулого. Педагог за фахом, вона почала збирати речі, родинні реліквії, картини, пов'язані з особливостями побуту кримчаків, їхніми звичаями, традиціями, національним характером. Із створенням у Сімферополі товариства «Кримчаклар» вона у числі перших відгукну-

лася на формування експозиції історико-культурного музею, яким і завідує з 1989 року й донині. Сама шие для нього національні костюми, проводить екскурсії, пише статті історико-етнографічного характеру.

Коли старійшина кримчаків Давид Ребі, редактор видавничої справи і художник, знайшов алфавітний ключ для прочитання джонок — старовинних рукописних журналів-хронік, які велися в багатьох сім'ях, Ніна Бакші заглибилася у вивчення їхнього змісту і на основі однієї прочитаної романтичної історії кохання молодої смуглянки-кримчакки написала вірш «Джонка». Цим віршем Ніна Юр'ївна, яка обрала собі літературний псевдонім Карасубазарська, і розпочала поетичну розповідь про свій народ, для когось загадковий, як скеля Ак-Кая поблизу Білогірська, що раніше називався Карасубазар, а для неї рідний, близький, зрозумілий. Розгадки його вікових таємниць і відповіді на багато своїх сучасних запитань вона знаходить у кримчакському епосі, фольклорі, народній музиці, танцях. Вона і сама національною пластикою супроводжувала читання та коментарі окремих віршів. Коли ж прозвучала двома мовами — російською і кримськотатарською її «Хайтарма», веселі і запальний характер цього святкового танцю, в якому поєдналися повільні мотиви із сплеском східних переливів у ритмах срібних струменів водопаду Учан-Су, продемонструвала присутнім юна солістка ансамблю «Золота молодь».

*Все в звуках музичних мені знайоме.
Я їх сприймаю, як слова.
І відчуваю тепло рідного дому.
О Вітчизно, мій Крим,*

ти — хайтарма!
Приводом для створення багатьох віршів стали конкретні події та

факти з історії краю та етносу, близького оточення, навколишньої природи. І перед слухачами відкрився цілий світ поетеси з її почуттями, що образно втілені у рядках про зимовий день, стару скриню, зірки, що яскраво сяють, як мрії очікування та надії. Для неї немає місця на землі, кращого від Криму. Тут навіть прості камені здатні дати їй силу. Гілочка барбарису допомагає чекати. Вона радіє, як дзвіночок, гніздується, співають птахи, солодко дзюркотить вода, пісенно б'ють краплі. І широко турбується, як на її та чужих перехрестях життя з'являються тривоги, плачуть квіти чи раптом заховалася любов. Своєю розповіддю, наслідуючи пісенність билин і догматичні звичаї народних традицій, веде неспішно з подробицями і деталями, які переключуються в окремих епізодах сюжетів з філософською стилістикою та образністю І. Сельвінського.

Вірші Н. Бакші видані друком двома поетичними збірками: «Послухай серця стук» у 2004 році та «Фенікс» — у 2010-му. У виконанні авторки вони ввійшли в документальні фільми про кримчаків «Розірване коло» і «Перевертаючи древні сторінки джонок». У минулому 2012 році на Тарасовій горі в Каневі вона декламувала кримчакською мовою поетичні твори Тараса Шевченка. А її власну поезію незабаром зможуть прочитати в перекладі з мови оригіналу в Азербайджані. Його здійснила подруга, азербайджанська поетеса Аріфа Мухтарова. Один із перекладів вона прочитала на вечорі. А наймолодші учасники читецької програми за декламування напам'ять віршів поетеси отримали від неї в подарунок м'які іграшки.

Коли ж почали звучати пісні, написані на слова Н. Бакші, наприклад «Старе місто», до виконавців-вокалістів приєдналася і сама авторка, одягнута в яскраву червону національну сукню і феску. Мова і культура кримчаків багато в чому

схожі з кримськотатарською. І це продемонструвала виконанням кримськотатарської народної пісні «Баликчі» («Рибалка») Ур'яне Кеджикаєва, композитор, заслужений діяч мистецтв України. Вона заспівала, акомпануючи собі на фортепіано, фрагменти ще кількох пісень різними мовами, у тому числі французькою «Мадам» з репертуару Едіт Піаф на спеціальне замовлення головної героїні свята — Ніни Бакші. А його завершальним музичним акордом став виступ сестри Ур'яне — Зери Кеджикаєвої, заслуженої артистки АРК.

Власне «танго із спогадами», як у вірші з такою ж назвою, поетеси посріблили мудрістю роки. Вони були і поблажливими до неї, і позитивними, і вимогливими, подарували на смугастості долі шастя бісерної крапельки. Ніна Бакші продовжує вдивлятися в гординю Ак-Кая і розгадувати на її відшліфованих вітрах і сонцем блокам'яних виступах радості та болі, нагромаджені тут віками людьми, що звалились кримчаками.

Валентина НАСТІНА

ЗАПРОШУЄМО ДО БІБЛІОТЕКИ «КРИМСЬКОЇ СВІТЛИЦІ»

«Бібліотеці славної «Кримської світлиці» — щиро Ваш Микола Жулинський».

З таким автографом академіка Миколи Григоровича Жулинського отримала нещодавно редакція поштою добірку унікальних книг! Ось лише деякі з них:

М. Г. Жулинський. «Українська література: творці і твори: учням, абітурієнтам, студентам» (Київ, «Либідь», 2011 р.).

Цю свою книжку відомий критик, літературознавець, громадський діяч, професор, академік НАН України Микола Григорович Жулинський замислював як велику шпаргалку — підручний літературознавчий матеріал із текстами. З п'ятдесяти нарисів-есеїв, героями яких є як широко-, так і маловідомі українські митці, автор творить велике панно — цілісний портрет національної літератури XIX-XX ст. Провідна ідея книжки: змагання за своє світобачення для багатьох українських письменників було змаганням за збереження цілісності української культури, за збереження і розвиток української мови, а отже — української нації. Важливим складником цієї своєрідної антології є художні

тексти, ретельно дібрані до кожного нариса, серед них — раритетні чи призабуті.

Для тих, хто вивчає чи викладає українську літературу, всіх небайдужих до історії й сучасності української словесності ця книга — просто знахідка!

М. Г. Жулинський. «Нація. Культура. Література: національно-культурні міфи та ідейно-естетичні пошуки української літератури» (Київ, «Наукова думка», 2010 р.).

У збірнику статей представлено роздуми автора над національно-культурними міфами та реаліями українського суспільства, перспективою його національного самовизначення, розкрито ідейно-естетичні пошуки української літератури. Розрахований на літературознавців, істориків, аспірантів, студентів, викладачів, учнів старших класів, усіх, хто небайдужий до українського слова і долі нації.

Сердечно дякуємо шановному Миколі Григоровичу за духовну підтримку «Світлиці» і кримського українства! А читачів запрошуємо до нашої бібліотеки для ближ-

чого ознайомлення з книгами від академіка М. Г. Жулинського.

«Святкування Дня народження закінчується лише після вручення останнього подарунка (Народна мудрість). «Улюблений «Світлиці» та глибоко шанованим «світличанам» — до першого 20-ліття з побаченнями творчого догляття. Щиро Ваш Михайло Лукіноук. 21.01.2013 р. Київ, Оболонь».

А це вже автограф до книжкових подарунків від добре відомого читачам за «Світлицю» 15-ою сторінкою Михайла Васильовича Лукіноука. Це ще не «КРАТКИЙ ЭКСКУРС В КРЫМСКО-РОССИЙСКО-УКРАИНСКУЮ ИСТОРИЮ», яку ми друкуємо з продовженням (знаємо, що «світличани» з нетерпінням чекають на вихід цієї книги). Це —

Лукіноук М. В. «Обережно: міфи! Спроба системного підходу до висвітлення фальшуваних історій України». 2-ге вид., випр. (Київ, Видавництво імені Олени Телізи, 2012 р.).

Тривалий період перебування нашої країни у складі Російської імперії призвів до брутальної фальсифікації історії українського народу за допомогою впровадження у суспільну свідомість численних історичних міфів, вивчених імперськими ідеологами.

Широко використовуючи роботи як відомих учених минулих століть, так і сучасних дослідників, а також документи й архівні матеріали, автор дослідження висвітлює справжню суть і пропагандистську спрямованість імперських історичних міфів, які докорінно перекидають історію України. Для українознавців, істо-

риків, викладачів ВНЗ, аспірантів, студентів, учнів старших класів — усіх, хто цікавиться історією України.

Ну, і просто королівський подарунок від Михайла Васильовича — **Інститут української мови НАН України, Всеукраїнське товариство «Просвіта» імені Тараса Шевченка. Словник української мови (Київ, Видавничий центр «Просвіта». 2012 р.).**

Найновіший академічний Словник тлумачного типу підготовлено на принципах і технічних засадах, які формувалися в українській лексикографії протягом багатьох десятиліть її розвитку. При цьому в словнику творчо враховано як процеси поступу самого об'єкта опису, так і досягнення лексикографічної практики за останні десятиліття (від часу виходу в світ академічного «Словника української мови». — Т. 1-11. — К.: Наук. думка, 1970-1980, на наукові основи і реєстр якого спирається це видання).

Цей відомий тлумачний словник є довідником з лексики та фразеології сучасної української мови, який поєднує наукову точність із чіткою, зручною для користувача формою викладу. Він відбиває ті зміни, які відбулися в лексичному складі української мови на порозі нового тисячоліття, зокрема включає мовні одиниці, які ввійшли в українську літературну мову протягом останнього часу. Це передусім реалії й поняття, пов'язані з економікою, політикою, правом, інформатикою, промисловістю, спортом, кулінарією, модою, музикою, телекомунікацією, дозвіллям і т. ін. Водночас значні шари

М. Лукіноук

традиційної лексики (на означення економічних, історичних, філософських, політологічних, релігійних понять, термінів науки та мистецтва) набули в словнику тлумачення, що відбивають їхній сьогодинішній зміст.

Не лише осучаснений усебічний опис значень слів у словнику, а й послідовно витлумачені стійкі сполучення слів і фразеологізми дають можливість розкрити надзвичайно багаті експресивні та образні можливості української лексики...

Дякуємо, шановний Михайле Васильовичу, за розширені Вашим дарунком історичні й лексичні горизонти — для «Світлиці» й усіх «світличан»!

Підготувала
Любов СОВИК

Президент України Віктор Янукович підписав Указ «ПРО ВЕЛИКУ УКРАЇНСЬКУ ЕНЦИКЛОПЕДІЮ»

Як йдеться в документі, текст якого розміщено на офіційному сайті Глави держави, «з метою збереження, систематизації і поширення наукових знань про розвиток людської цивілізації та внесок України у світову історію і культуру постановляю:

1. Підтримати пропозицію Національної академії наук України щодо підготовки та видання протягом 2013-2020 років Великої української енциклопедії.

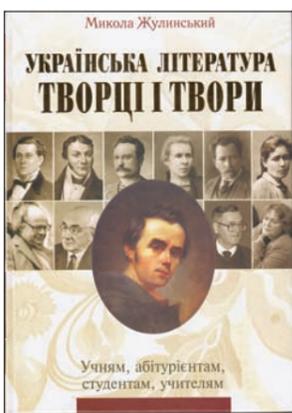
2. Запропонувати Національній академії наук України утворити головну редакційну колегію Великої української енциклопедії для здійснення наукового і методичного керівництва процесом підготовки та видання Великої української енциклопедії.

Кабінету Міністрів України доручено розробити за участі НАНУ і затвердити у двомісячний строк план заходів із підготовки та видання протягом 2013-2020 років Великої української енциклопедії; вирішити в установленому порядку питання фінансового і матеріально-технічного забезпечення заходів із підготовки та видання Великої української енциклопедії.

Органам виконавчої влади доручено сприяти створенню Великої української енциклопедії. Запропонувати органам місцевого самоврядування, національним галузевим академіям наук, вищим навчальним закладам сприяти створенню Великої української енциклопедії, — йдеться в Указі.

М. Жулинський

ТІЛЬКИ З ВІРОЮ, НАДІЄЮ, ЛЮБОВ'Ю...

Я — з Івано-Франківщини, але з великою радістю прочитав звернення до українців Криму «У майбуття чи до забуття?» сімферопольця Ігоря Дуди в «Кримській світлиці» за 11 січня цього року. Сподіваюся, небайдужі читачі газети зі всієї України підтримають вас, пане Ігорю! Пропоную навіть надрукувати в газеті номер рахунку, щоб підтримати вас. Важливо вірити в те, що ви задумали, щоб перемогти, а для цього треба уважно прочитати у Святім Письмі з книги Суддів розділ 7. Тільки з Вірою, Надією, Любов'ю, в першу чергу до Бога, переможете, а також з любов'ю до всіх національностей, адже кожна нація — це творіння Боже. Тільки, мабуть, потрібно врахувати, як апостол Іван пише (розд. 2) в Одкровенні (остання книга в Євангелії), параграф 9: «Знаю твоє горе і вбогість, а втім ти багатий, — і обмови від тих, що звуть себе іудеями, а не є ними, але — зборище сатани». Такі люди, мабуть, є в кожній нації.

Не сумуйте, якщо на перших порах буде мало прихильників. Аде Гедон і 300 людей з Божою поміччю перемогли 135 000 мідійців. Для християнина добре було б читати щодня хоча б півсторінки з Нового Завіту. Мене засмутили тільки одне. Ви згадуєте про рік змії, а це вже окультизм. Більшість ЗМІ про це говорять і пишуть. Незнаючи, мабуть, беруть приклад з Європи. В Європі багато поклоняються різним ідолам, окультизму та іншому. Масони це дуже інтенсивно нав'язують. Потрібно пам'ятати, що є Європа, яка стоїть на фундаменті християнських цінностей,

з якої ми беремо приклад, і є Європа, що породила у свій час ідеї комунізму, а тепер активно розповсюджує секти сатаністів. У пресі повідомлялося, що навіть в місті Турині, що в Італії (де зберігається оригінал плащаниці), є багато сект сатаністів, а в Європі сотні їх, і їхні представники пробралися в уряди багатьох країн та в урядовці Євросоюзу. І, на жаль, вони впливають на українських (а фактично ворожих Україні) високопосадовців. В Україні секта сатаністів зареєстрована ще за Кучми.

Прочитаймо, що пише священник ієромонах Леонід: «Наприклад, зовсім нещодавно я дізнався, що Міністерство освіти України запровадило в школах для обов'язкового прочитання на уроках світової літератури творів деяких авторів, що закінчили життя самогубством, працювали на масонство або мали мету морально і психологічно псувати дітей та молодь, ввести їх в окултний світ злих духів і таким чином завдати їм великої духовної руйни. Хочу застергти батьків, що шкільна програма навчання включає як обов'язкову для прочитання книгу Джоан Роулінг «Гаррі Поттер». Так ось на міжнародному всесвітньому конгресі ексцистів у Ченстохові у 2011 році професор-ексцист о. Олександр Посецький мав доповідь, у якій він представив цю книгу як підручник з історично реальної магії. Це не є ніяка казкова книга. Кожна дитина, кожен вчитель, який її читатиме, а також їхні родини будуть дуже сильно духовно-епідеміологічно і магічно інфіковані. Тому в жодному разі її не можна брати до рук, тримати в себе

на полицях вдома, тим більше читати, пропускати через своє серце та розум і переказувати іншим. Так само всі книги Стефана Мейера (про вампірів, про зневагу до Св. Євхаристії, культ демонів) не можна тримати у себе на полицях. Тепер це все перекладається українською. А інтелігентні люди пишуться, що в них є такі книжки. Чи варто марнувати час на твори Дена Брауна, книжки Кодінза про ловитву і полювання на людей, а також славновісного Паоло Коельо? Професор Посецький довів, що у всій цій літературі діє закодований сатанізм».

З цим фактом, що Міністерство освіти спонукає читати школярів книги сатаністів, потрібно ознайомити християн усіх конфесій і кримських татар. Ми знаємо, що керівництво Московського патріархату цілком залежне від вихованця КДБ Путіна, але надіюсь, що серед простих людей знайдуться справжні християни і що вони також зі всіма будуть протестувати проти такого кроку Міністерства освіти. (З цього приводу чомусь мовчать політичні партії і громадські організації). Якщо будуть справжні християнські взаємовідносини, то одна нація буде допомагати іншій. Кримський татарин, керівник Меджлису, на рівні Верховної Ради України допоміг добитися виділення землі для християнської церкви Київського патріархату у Криму. Питаю, де християнські політичні лідери?

Р. S. Сподіваюся, пане Ігорю, ви згадали про рік змії, не знаючи мети окультизму? Взнавши, ви очиститеся п'ятьма умовами доброї сповіді, і ваша любов, в першу чергу, до Бога, до України, до ближнього запалає досконало і ще сильніше.

Орест ЧАЙКІВСЬКИЙ
Івано-Франківська область

РОЗУМІЮ І СПІВЧУВАЮ...

Прочитала статтю І. Дуди і розплакалася, тому що знаю кримські реалії. У мене в Криму живе сестра. Один батько і одна мати, та ми — чужі. Чужі у всьому. Думаю інколи, а може, не сестра вона мені? Колиш почувала, як одна жінка розказувала про те, як холодно ставляться до матері її сестри. І вона запитала свою маму: «Мамо, а може, ви їй давали не материнське молоко?». Ну не може людина не любити своєї матері, просто не може, якщо мама грудьми тебе годувала. Я після тих слів дуже довго думала, і потім хотіла б поставити своїй матері це запитання, але моя мама вже давно за об'ємом, і тому питання повисло в вічності. Щоразу, коли приїжджаю у Крим до сестри, виникають постійні непорозуміння, сварки, і не допомагає нічого. Абсолютно чужа людина. Важко це сприйняти, дуже важко, але є те, що є. Я розумію автора статті і співчую йому. Якщо були б усі українці, як моя сестра, то напевно там уже давно жили б одні «малороси».

Мене називали «бандеровкою», «глупою колхозницею» і т. д., та я все це переносю з посмішкою. Мені байдуже, що так говорять. Але коли перед тобою твоя сестра, коли говорити, що голосувала за «ригів», бо більше не було за кого, то мені «рве дах» — за висловом мого внука. І як пояснювати, як донести істину — не знаю.

Ще до Італії я з гордістю вважала себе україночку. Я народилася нею і помру. А Італія, можливо, тільки загострила, загартувала моє українство, моє коріння і мою свідомість. Захоплююся вашою витримкою, любов'ю до України. Впевнена, що ви будете робити все, що від вас залежить, щоб ситуація змінилася!
Марія СИДАЮК (Олійник),
Італія, м. Бреша

Ігор Дуда

Любий Ігорю! Прочитала вашу статтю в «Світлиці» і очень обрадовалась. Наконец-то! Всегда думала, почему молчат молодые украинцы, не анализируют происходящее. Все вопросы, которые вы поднимаете, меня волнуют. Очень многие украинцы превратились в хохлов, забыли свой язык, культуру, Родину, некоторые настроены даже враждебно ко всему украинскому. Становятся на сторону зла, сказавшись многовековое рабство. Другие украинцы считают себя патриотами и разговаривают нашей мовою, но апатичны, инертны, не приходят даже к памятнику Шевченку 9 марта или в День независимости. Некоторые боятся демонстрировать свою национальность. Даже в Симферополе приходит кучка маленькая на свята. А уж чтобы выступить и потребовать у власти свои права, тут совсем плохо.

Украинцы говорят: «Ми дуже терплячі». Вот и корень зла. В этом же номере газеты есть стих: «Коли б ми гніватись могли...». Вы читали, конечно. Никто из тех, кто пережил голодоморы, не проклинал своих палачей и их потомков. Только рассказывают и плачут. Нет протеста в их душах.

Желаю вам успеха в этом большом деле. Ющенко сделал первый шаг, начал поднимать национальный дух и предал. Гіркота... В Керчи нигде не услышишь рідної мови.

Нина ПРИХОДЬКО, пенсионерка, г. Керчь

Также не только в Криму, а по всей Украине, і проблема одна. За часів радянської влади було винищено багато людей, які могли думати і виховувати нормальних дітей. Якби та влада ще побула десятком років, то знищила б усіх думаючих і залишилася б одні «баобаби», тоді навіки згнили б мова і культура. Це можна виправити тільки за умови, коли замість пустої бачок, як казав один мій знайомий, «будуть конкретні вила в руках». І конкретні справи!

Іван КОВАЛЬ, Україна

ЩОБ ЛЮДИ ЗНАЛИ ПРАВДУ!

Я — постійний передплатник газети «Кримська світлиця» від того часу, коли знайшов її в каталозі на пошті в нашому селі. Мені ваша газета дуже подобається, — для мене це одна з найкращих демократичних газет нашої воскреслої нещирої України.

Ваше видання стало однаково рідним по всій Україні як для західняків, так і східняків. Хочеться вірити, що і надалі «Кримська світлиця» не розгубить нинішніх читачів і надбає майбутніх. Щоб люди, а особливо

молоде покоління, знали правду про нашу українську історію, про українську мову, яку забороняли і нищили століттями чужинці-окупанти.

Від щирого серця вітаю вас з 20-літтям вашої газети. Бажаю вам міцного здоров'я, пошани й любові, успіхів і наснаги в такій благородній справі, й витримки в цих досить важких для української газети умовах. Дякую вам за все. Хай Бог вам допомагає! Слава Україні!

Микола МІЩЕНКО, ветеран Другої світової війни
с. Переяславське, Переяслав-Хмельницький р-н,
Київська область

УКРАЇНСЬКИЙ КАЛЕНДАР

ЛЮТИЙ

1

1922 р. — політбюро ЦК КП(б)У ухвалило рішення про вивезення 8 млн. пудів хліба з голодуючої України до Росії.

Народилися:
1897 р. — Євген Маланюк, український поет, письменник, культуролог, літературний критик. Ідея утвердження державності України — центральна ідея поетичного Універсуму Є. Маланюка.

Помер:
1882 р. — Петро Кішка, матрос, герой Кримської війни.

2

1932 р. — нарком постачання СРСР Анастас Микоян видав наказ про створення постійного запасу хліба в Закавказзі в кількості 2 млн. пудів пшениці і 2 млн. пудів кукурудзи за рахунок України і Кубані.

Народилися:
1812 р. — Євген Гребінка, письменник, педагог, видавець.

Євген Гребінка, як і багато хто в українській, російській та польській літературі, вдавнявся в умовах миколаївської реакції до жанру байки, яка мала в Україні давні традиції й досягла найвищого рівня у XVIII столітті в «Баснях Харьковських» Григорія Сковороди та в російських байках Івана Крилова. Гребінка творчі переосмислює здобутки попередників у жанрі байки й надає їм ширшого жанрового звучання, ввівши в них українські реалії та думки, що відображають світогляд українського селянина.

Найяскравішою гранню творчості Гребінки є його лірична поезія українською та російською мовами. Країна з-поміж українських поетичних мініатюр — «Українська мелодія» («Ні, мамо, не можна люблюба любить») стала народною піснею. А російський романс на слова Гребінки «Очи черные, очи страстные» приніс йому ще й світову славу.

В історії української культури Гребінка залишився навічно ще й як ширий учасник у вирішенні Шевченкової долі, коли брав участь у викупленні його з кріпацтва та допоміг видати «Кобзар» 1840 року.

1845 р. — Іван Пуллой, український фізик і електротехнік, організатор науки, громадський діяч. Характерною рисою наукової творчості Пуллоя є те, що об'єктом його уваги завжди були проблеми, які перебували на передньому краї фізичної науки та технічного прогресу: молекулярна фізика, катодні промені, електротехніка, властивості та природа рентгенівських променів.

Після того, як К. Рентген 23 січня 1896 р. виступив з лекцією про «Новий ряд променів», І. Пуллой 15 лютого 1896 р. виступив з публічною доповіддю «Про невидимі промені та фотографування невидимого».

У цій доповіді Пуллой ґрунтовно пояснив присутнім та на численних вдалих прикладах продемонстрував суть і характер X-променів (так називав їх і Рентген), ґрунтовно пояснив характерні властивості цих променів та їхню відмінність від катодних. Пуллой ознайомив слухачів зі своїми фотознімками, зробленими за допомогою X-променів, які він одержав при застосуванні вакуумної лампи, сконструйованої ним же в 1880 році.

1863 р. — Тимофій Бордулак, український письменник, священник УГКЦ.

1901 р. — Валер'ян Підмогильний, український письменник і перекладач, один з найвидатніших прозаїків українського «розстріляного відродження». Розстріляний у солдовському таборі в листопаді 1937 року.

3

1940 р. — у Вінніпезі утворено Комітет Українців Канади (КУК).

Народилися:
1864 р. — Володимир Самійленко, український поет-лірик, сатирик, драматург і перекладач.

Поетична спадщина Самійленка включає ліричні і сатиричні вірші, переклади творів з російської та зарубіжної класики. Іван Франко сказав про нього: «Він — українець, свідомий українець, усією душею відданий своїй країні та своєму народові, — і се в Росії тип поки що свіжий, тип, можна сказати, будуще. От тим-то він такий дорогий і любий кожному українському серцю, такий саморідний та національний — не штучний, а немов так готовий уже виріс із рідного ґрунту. Він живо відчуває всі зневаги і всі — на жаль, такі нечисленні — радощі рідного народу».

1952 р. — Галина Лозко, український етнолог, релігієзнавець, засновниця Об'єднання Рідновірів України. Доктор філософських наук, вперше розробила концепцію «етно-релігійного ренесансу».

Помер:
2009 р. — Павло Загребельний, український письменник, Герой України, лауреат Державної премії СРСР, Шевченківської премії.

1793 р. — внаслідок другого поділу Польщі Волинь і Поділля приєднано до Російської імперії.
2005 р. — Верховна Рада затвердила Юлію Тимошенко на посаді Прем'єр-міністра.

Народилися:
1880 р. — Климент Квітка, український музикознавець-фольклорист. Чоловік Лесі Українки.

1885 р. — Степан Балея, український і польський психолог. Автор «Нарису психології» (1922) — першого українського підручника з психології в Галичині, дві праці присвятив психології творчості Т. Г. Шевченка.

Помер:
1494 р. — Юрій Дрогобич (Котермак), астроном, доктор медицини та філософії, ректор Болонського університету, перший українець — автор друкованої книги (вийшла в світ 1483 року).

Померли:
1940 р. — Софія Русова, педагог і громадська діячка, одна з піонерок українського жіночого руху, письменниці, член Центральної Ради.

2000 р. — Анатолій Лупиніс, український політичний та громадський діяч.

У жовтні 1956 року за організацію студентських виступів його було заарештовано й засуджено від Київського суду до шести років ув'язнення. 1957 року за активну участь у страйку в 7 таборі з вироком за «антирадянську агітацію та пропаганду, організацію контрреволюційного саботажу» дістав десять років ув'язнення.

22 травня 1971 року за виступ біля пам'ятника Тарасові Шевченкові, в Києві, в день вшанування пам'яті Кобзаря, його було заарештовано КДБ. 12 років утримувався в в'язницях. Звільнився 1983 року.

Разом із політичною й революційною діяльністю Анатолій Лупиніс творив поезію.

Померла:
1985 р. — Наталя Забіла, українська письменниця, поетеса.

1863 р. — Тимофій Бордулак, український письменник, священник УГКЦ.
1940 р. — Організація українських націоналістів розкололася на ОУН-Б (Бандера) і ОУН-М (Мельник).

Народився:
1804 р. — Микола Маркевич, український історик, фольклорист, композитор.

Помер:
1933 р. — Микола Садовський, актор і режисер.

Є. Гребінка

Микола Садовський

КРИМУ ГОЛОС ЗОЛОТИЙ

Ще наприкінці листопада я побувала на творчому вечорі кримського співака Юрія Лопушанського. «Золотий голос Криму», — так сказав мені про нього наш спільний знайомий, який допомагав Юрію Леонтійовичу в організації цього заходу. А провести подібний в Українському музичному театрі в Сімферополі — річ недешева і непроста, кажуть, обійдеться в суму до 24 тисяч гривень (як для декого, це більше, ніж доввічна пенсія). Втім для підтримання свого статусу час від часу доводиться гучно нагадувати про себе навіть тим, для кого такі заходи взагалі не по кишені, і вся надія на добрих друзів та меценатів (нависне не вживаю слово «спонсори», яке вже набуло швидше негативного, ніж позитивного забарвлення). Та і саме благодійництво сьогодні досить небезпечне — воно може потягнути за собою «наїзди» з боку податківців та інших служб, що подекуди виконують роль своєрідних рекетирів або ж тих, хто здійснював продрозверстки (до останньої зернини!) в переломні часи радянської історії. Тому про людей, без яких цей творчий вечір просто не відбувся б, ми з Юрієм Леонтійовичем намагаємось не згадувати, нібито у його творчій майстерні є «вуха».

Та і цікавить мене дещо інше. Хоча і подивувалася, як могло статися, що в найкращому закладі культури міста музика та голос мають таке неякісне звучання, коли дуже гучний звук, що подвоюється акустикою, частково поглинає мелодію і слова пісень та, звичайно ж, не дає можливості одержувати задоволення від живого «золотого» голосу, задля чого люди здебільшого і відвідують такі концерти.

Юрій Леонтійович пояснив, що приміщення тут не винне і цей гріх на совісті звукорежисерів, тому він змушений був відмовитися від послуг саме цих людей. А новий його концерт, що відбудеться 22 лютого і буде присвячений захисникам Вітчизни, вже навряд чи комусь вдасться зіпсувати.

Воєнна тематика несподівано для мене виявилася найближчою для 43-річного співака, який за віком мав би сприймати війну через призму сучасної неоднозначної політики. Та ні, виявляється, його душу полонила і пісня воєнних та післявоєнних часів. А я ж готова була побачити в ньому шанувальника сучасного пісенного мистецтва і сподівалася дізнатися, чим же воно може бути привабливим для людини, для якої пісня стала долею. І почула від співака вже знайому характеристику:

— Телебачення — це засіб зомбування глядача. Від телевізора взагалі треба триматися подалі і задовольняти свій голод щодо гарної пісні з допомогою комп'ютера. Там можна знайти щось сучасне і справжнє. А телеканали сьогодні всі приватні, і складається враження, що там діє принцип: чим гірше — тим краще. Сучасний шлягер може взагалі складатися із двох-трьох найневизначніших слів. А діти, якщо вони це слухають, все вбирають в себе. Тому протидією у такому вихованні має стати родина. Мої діти, як і я, віддають перевагу старим пісням. Колись, перш ніж пісня виходила в ефір, з нею знайомилося багато фахівців, аналізуючи всі її складові, і благословляли її на довге життя. Сьогодні кожен може співати все, що йому заманеться, а телебачення — транслювати виступи в якомусь сенсі потрібних йому людей, замовчуючи все інше. А оскільки воно — надзвичайно сильний засіб впливу, сім'ї мала би допомагати ще й школа. Бо інших союзників у вихованні дитини у батьків просто немає. Немає театру, немає хоро-

ших сучасних книг та й інтерес до читання молоддю втрачено, кіномистецтво, яке почало відроджуватись, — річ недешева, і кишеньковими грошима тут не відбутися. Але і школа не приділяє уваги вихованню у дитини почуття прекрасного.

— А хто його виховував у вас, чому ви обрали для себе в супутницю саме післявоєнну пісню? До речі, як я переконалася на творчому вечорі, репертуар у вас досить розмаїтий. Розпочали ви його з пісень дещо камерного звучання, я навіть подумала, що вони авторські...

— Так це і є. Прозвучало п'ять моїх пісень: «Вечір», «Птах», «Альбом любові», «Летить пісня», «Весна». Я написав їх чимало, і це більше — для душі. А ті, хто хоче на піснях заробити, звертаються до професіоналів. Щоправда, коштує це теж недешево. Щоб замовити пісню у Ігоря Крутого, саме під твій голос і сценічний образ і одержати її, так би мовити, «під ключ», треба викласти 50 тис. зелених. Та за такими послугами не багато хто звертається, частіше використовують талановиту молодь.

Щодо мого власного виховання, то воно тісно пов'язане з моєю біографією. Народився я на Херсонщині в селі Чонгар Генічеського району. Коли мені було шість років, переїхав з батьками до Криму в с. П'ятихатка Красногвардійського району. За успіхи у фестивалі піонерської пісні одержав право на навчання в дитячій музичній школі при Харківській консерваторії, де і навчався 2 роки. Потім вступив у Сімферополь в культпросвітучилище, яке тепер стало університетом культури і мистецтв, на хорове і диригентське відділення. В ньому ж викладав до недавнього часу впродовж 10 років. Там був чудовий директор — Ірина Федорівна Андропова, котра пропрацювала на цій посаді понад 20 років. А коли на її місці опинилася інша людина, почав швидко змінюватися і викладацький склад.

А попередні 10 років свого життя я віддав роботі у колгоспі-мільйонері «Росія» у Красногвардійському районі, де був директором Будинку культури та організатором кількох співочих колективів (туди я потрапив за розподілом). Цей колгосп входив у десятку

найбагатших і наймогутніших у Радянському Союзі. Та коли було звільнено його голову Володимира Криворотова, дуже швидко він занепав, майно розікрали, і на місці колгоспу лишилися руїни. Про Будинок культури вже не йшлося, і я повернувся до Сімферополя. Закінчив заочно Київський національний університет культури та мистецтв, після чого й сам подався у викладачі. Тож думаю, що маю непогану творчу базу, вона та життєвий досвід дозволяють мені відрізняти зерна від полови.

— Поки що не розумію, звідки взялася у вашому житті воєнна тематика. Поштовхом стала служба в армії?

— Швидше за все, просто моя дружба з людьми, які носять або ж носили погони. І не просто носили — участь у локальних бойових діях стала не тільки важливою складовою їхньої біографії, але і сформувала їх як особистості. До речі, я знайомий із Русланом Аушевим і навіть є його військовим радником з культури. Маю багато друзів серед афганців. Це люди справжні. І пісні мені теж подобаються справжні, як, до речі, і їм.

— А скажіть, будь ласка, чи легко взагалі бути співаком і чи слава та матеріальні блага є прямо пропорційними таланту виконавця? — Складовими успіху можна вважати різні фактори, талант — далеко не єдиний, а то і не визначальний серед них. Важливо бути комунікабельною, приємною у спілкуванні людиною, з якою хочеться контактувати. Іншими словами, треба вміти себе дорого продати, зацікавити покупця. А створивши певний імідж, підтримувати його. За останній місяць я побував на гастролях у Москві, Києві, Харкові. Але над тим, щоб тебе запрошували, треба постійно працювати.

Думаю, нікому не зіспе імідж виступ нашого міністра культури Альони Плакіді, яка взяла участь у творчому вечорі і повідомила, зокрема, що Юрій Лопушанський є заслуженим артистом України та Криму.

В пам'яті почали оживати й інші деталі того творчого вечора, названого автором «Альбом любові», як і однойменну авторську пісню. Але попри те, що старі фотознімки, які демонструвалися з екрана, будили швидше шемкї почуття, як і все, що відійшло у минуле, Юрій Леонтійович мав на це дуже позитивний погляд. І коли співав: «В душі моєї завжди весна!» йому важко було не повірити. Але ось тепер, після розмови зі співаком я замислилася, чи то він і насправді такий беззапечний оптиміст, чи то це його сценічний образ, який подобається публіці?

За радянських часів, коли я працювала у книжковому видавництві «Таврія», основною вимогою до поезії був так званий «соціально-оптимізм», без якого навіть «світлий сум» не рятував ситуації. А сьогодні, схоже, люди самі прагнуть радості, веселія і найоптимістичніших прогнозів навіть там, де для цього немає жодних підстав, надто вже бракує їм всього цього в реальному житті.

А ось мені, як і раніше, більше хочеться від пісні ліризму, душевності і, звичайно ж, щоб в її основу були покладені справжні гарні вірші. Бо коли чуєш «За пам'ять, що живе з нами, затиєм», так і хочеться взятися за червоний олівець, бо «затиєм» можна щось або про щось, але ж ніяк не «за пам'ять», та і мається на увазі швидше дещо позитивне: «О службе морской, о дружбе большой затиєм смелее, друзья!». І це вже не заціклюється на порушенні розміру, що робить рядок пісні просто прозаїчним. Та і коли запитують: «Хочеш, любимая, я назову тебя облаком?», одразу ж починаєш співати широко-

відоме: «Я назову тебя зоренькой, только ты ярче свети. Я назову тебя облаком...»

Але проблема з текстами і дійсно є сьогодні всезагальною. Не куплять же їх дійсно по 50 тисяч баксів у Ігоря Крутого? Та і «бабусині» пісні (ті ж самі післявоєнні) не завжди готова сприймати молодь, яка хоче впізнавати в них себе, не чужі, а свої радощі і проблеми, ті сучасні ритми, що нуртують десь всередині.

Втім, для мене творчий вечір пана Юрія по-справжньому розпочався лише з пісні «Два кольори», яку не вдалося зіпсувати навіть недолугим звукооператорам. Приємно було почути і одну з пісень Валерія Ободзинського.

Хоча ім'я цього співака з недавніх пір є для мене дуже болочим подразником, що примушує, відкинувши всі реверанси на адресу сучасності, говорити правду. Це після того, як у «Надзвичайній правді про зірок» розповіли про його «пострадянську» долю. Ця винятково обдарована (за моєю оцінкою) людина опинилася на самому дні — без роботи, без житла, натомість із новою пристрастю — до чарки. Так вона і загинула. Боже, як я любила колись його пісні: легкі, проникливі, ніжні, що дзюрчали, немов струмочок! Та нова суспільна формація, виявляється, їх більше не потребувала, а ті, хто ще недавно їх охоче наспівував на кожному кроці, не готові були простягнути руку цьому співаку, якого самі і викинули із човна. (Щоправда, за інтернет-версією, найтяжчі випробування для В. Ободзинського збіглися нібито з радянським періодом).

Тим не менше, якщо таки відбудеться на цьому чи іншому світі суд над тими, хто муситиме відзвітувати, де ж поділося 7 млн. українців, яких ми недорахуємося за переписами останніх часів, і заради якої такої великої мети потерпіли «живі і мертві, і ненароджені», думаю, обвинувачем і захисником нашої сплюндрованої пісні міг би стати серед інших і Валерій Ободзинський. А в галузі літератури (знов-таки поезії) я би надала слово Юлії Друніній, талановитій поетесі-фронтовичці, яка вкоротила собі віку на знак протесту щодо зраджених ідеалів, які захищала, у прямому смислі слова, кров'ю.

Втім, долі цих людей не є винятковими. Майбутні бізнесмени на совість розчищали собі майданчик, аби, якщо заманеться, одразу можна було проявитися на вибір у будь-якому ампула: і як співак, і як композитор, і як поет, а для цього треба було покінутися із «застарілими» критеріями оцінювання.

А щодо Юрія Лопушанського, то, думаю, він матиме нагоду 22 лютого проспівати саме ті пісні, які є найдорожчими його серцю. До того ж поновить свій репертуар насправді хорошими речами, вартими його «золотого» голосу. Бо перспективи має неабиякі: його вік дозволяє бути «своїм» і серед молоді, і серед зрілих слухачів. Приваблюють також нестримна енергія, рухливість (недарма ж був кандидатом в майстри спорту з легкої атлетики). А про доброзичливість і товаришність свідчить неабияка кількість друзів, які приїхали на творчий вечір із різних міст і країн. Тож співак може стати якщо не законодавцем «моди», то тим, до кого прислухаються. Бо створити або розлучити пісню — це ще не все, треба їй виростити крила і прокласти дорогу поміж хмарами.

До речі, хоч на одне із моїх запитань Юрій Леонтійович і відповів досить категорично: він — поза політикою, та, на жаль, не поза політикою саме мистецтво. Бо, як відомо, «словом можна убити, словом можна спасти, словом можна полки за собою повести...». Великі можливості є і у пісні, яка спроможна служити різним ідеалам, відіграючи важливу роль у формуванні поглядів людини. І не варто цього боятися, якщо ваша пісня дійсно примножує добро і очищає душу.

Тамара СОЛОВЕЙ

ЙОМУ ВІРИЛИ МІЛЬЙОНИ...

У 8-му Гарнізонному будинку офіцерів у Сімферополі відбувся концерт, присвячений 75-річчю від дня народження Володимира Висоцького. Захід, ідейним натхненником та сценаристом якого виступила методист військового культурно-освітнього закладу Руслана Сулейманова, підготовлений спільними зусиллями творчих колективів Будинку офіцерів та клубу авторської пісні Криму.

Слухачами двогодинної концертної програми стали військовослужбовці гарнізону та мешканці Сімферополя. Про знаковість заходу свідчить той факт, що концертна зала Будинку офіцерів була щент заповнена глядачами, чимало з яких стояли у проходах та на балконі. А серед присутніх були Постійний Представник Президента України в АР Крим Віктор Плакіді та міністр культури автономії Альона Плакіді.

Цього вечора зі сцени звучали пісні та вірші Володимира Висоцького у виконанні Руслани Сулейманової, Дар'ї Хохлової та Віктора Ткаченка. До молодих виконавців Гарнізонного будинку офіцерів долучилися визнані барди Олена Свок, Євгенія Любарська, Сергій Золотов та інші виконавці авторської пісні. Дві години концерту промайнули швидко, а загальне враження від побаченого висловив Віктор Плакіді. Віктор Тарасович подякував організаторам концерту, який, до речі, був безкоштовним, за яскраве та змістовне дійство, та привітав усіх присутніх з ювілейною датою визнаній усім світом постаті — Володимира Висоцького.

— Сьогодні ми шануємо пам'ять людини, якій вірили мільйони, тож від нашого бажання і наполегливості залежить, яким чином ми збережемо пам'ять про цю безперебільшення видатну особистість.

Владислав СЕЛЕЗНЬОВ,
підполковник

НАШ ЧИТАЧ ІЗ СІМФЕРОПОЛЯ ЗАПИСАВ ДИСК УКРАЇНСЬКИХ ПІСЕНЬ

Ветеран праці Микола Йосипович Москаленко пенсію має далеко не генеральську чи депутатську, а на допомогу меценатів навіть не сподівався, тож підготовку до здійснення свого пісенного задуму проводив довгенько, терпляче і наполегливо. І ось нещодавно довершив заплановане: самотужки записав диск найкращих, найвідоміших, найулюбленіших українських пісень у власному виконанні.

Іх на диску — понад два десятки: «Два кольори», «Повій, вітре, на Україну», «Дивлюсь я на небо», «Черемшина», «Там, де Ятрань круто в'ється», «Ой на горі та й жінці жнуть», «Із сиром пироги», Шевченків «Заповіт» та багато інших. Наступної п'ятниці, 8 лютого, Микола Йосипович Москаленко хоче в редакції «Кримської світлиці» провести зустріч з однодумцями, шанувальниками української пісні, щоб презентувати свій пісенний доробок громаді.

Тож запрошуємо усіх бажаючих до «Світлиці» на творчу зустріч із співаком-ентузіастом! Початок о 15.00.

УВАГА: КОНКУРС!

«Джерельце» оголошує конкурс на **кращий фантастичний** (але щоб було схоже на правду!) **твір про те, якою наша Батьківщина** (місто, село, вся держава) **буде через 20 років**. Поки що головний приз — оця ялинка (на фото), яка вся зроблена із цукерок (це поки дядьки-спонсори «стягнуть» на ще один велосипед!). Надсилайте на адресу редакції ваші вірші, статті, новели (бажано не більше двох стандартних друкованих аркушів) звичайною або електронною поштою, докладіть до них свої фото та вкажіть контактні телефони. **Конкурсні роботи прийматимуться до 1 березня**, кращі з них будуть опубліковані. Успіхів вам!

ЯБЛУНЕВА ЯЛИНКА НА ВИСОКОМУ ЗАМКУ

Західна Україна століттями підтримує славні традиції своїх предків, особливо під час Різдвяних свят.

Мороз заплітає узор на вікнах, під ногами вискипує пухнастий сніг, дерева повдягались у білі капелюшки, іній розгулює по вулицях міста. В один із таких чарівних днів я почула легенду про Яблуневу ялинку. «Колись давно, ще за Австрії, у містечку Гусакові жила дуже гарна дівчина-мішанка, чорноброва, русокаса. І приїхав тоді чи з Кракова, чи з Праги, а може, із самого Відня до Гусакова молодий художник. Побачивши дівчину, він палко закохався в неї. Вона відповіла взаємністю. Художник хотів освідчитися коханій, та, ба, не міг, оскільки в себе на батьківщині він був уже заручений... І щоб не ранили серце ні собі, ні дівчині, молодий чоловік зібрався, а це було незадовго до Йорданських свят, і виїхав з Гусакова. Дівчина довідалася, що хлопець залишив містечко, вийшла в садок і попросила в Бога дива, щоб коханий зрозумів, як ніжно і палко кохала вона його. І Бог вислухав її блага. Вранці, коли прочани йшли в церкву по свячену воду, то остовпіли: в саду серед снігу стояла сосна. А на ній — безліч червоних яблук. Мішани впали на коліна. А потім зрубали сосну, підняли на рамена і понесли, як наречену, до церкви. І так з того часу в Гусакові рік по рік носять на Йордан до церкви яблуневу сосну...

Юля Лучко

А далі дійство впродовж багатьох років відбувалось у домі «Просвіти». Гарною особливістю цієї традиції є те, що всі присутні чоловіки мають змогу за символічний гріш придбати яблучко, подарувати своїй дружині чи дівчині і таким чином отримати дозвіл танцювати. Звичайно, що зібрані кошти йдуть на благодійність.

Цю традицію в нашому місті запровадив Роман Наконечний, директор музею Тараса Шевченка Львівського палацу мистецтв, який походить із Гусакова. І вже не один рік ця благочинна акція вабить до себе добрих серцем і душею людей, які не залишаються осторонь благородної справи. Цього року обвінчали яблучками красуню славили піснями та колядками на Високому Замку. Дійство розпочалося з того, що священник окропив усіх запрошених святою водицею і благословив цю справу ширими молитвами, побажавши щастя всьому люду, незалежно від віросповідання та національності.

дитячі голоси, даруючи давні колядки і сучасні Різдвяні пісні. Чоловіки виходили з-за столів, купували яблука і дарували своїм коханим. Не обійшов стороною ялинку і поважний гість, голова міста Львова Андрій Садовий. Він з гордістю говорив про успішне проведення цьогорічного Різдва у Львові, подякував організаторам. І ще наголосив: сьогодні живуть і творять такі самовіддані люди, як і в героїчні часи, що видавали себе жертвній праці для України.

Усі присутні зробили шедрий внесок на реставрацію пам'яток Тараса Шевченка у Львівській області, адже не за горами славний ювілей — 200-ліття від дня народження славетного Кобзаря.

Мені дуже приємно, що я також додала краплинку свого душевного світла до проведення Яблуневої ялинки.

ЮЛЯ ЛУЧКО,
учасниця творчої студії
«У Кобзаревій світлиці»
музею Тараса Шевченка
Львівського палацу мистецтв

За вікном метуть сніги, лютують морози, а в серці мов сонце сяє. В залі розливаються трісті музики, дзвенять

На фото (зліва направо): керівник творчої студії «У Кобзаревій світлиці» Зеновія Філіпчук, Анна Сидорчук, Мар'яна Філіпчук (Фото Йосипа Марухняка)

КАЗКА ПРО АПОСТРОФ

В одному місті під назвою Місто щастя жила сімейка апострофів. Усі в цій сім'ї були дуже старі, лише один Сарванько був молодий. Його всі в місті знали, він усім допомагав. Ось пішов якось Сарванько гуляти та й побачив групу слів, яким

апостроф був потрібен, але вони його не поважали. Обрали вони Сарванька, сказали, що він нікому не потрібен, і він пішов з міста. Довго його шукали родичі, поки не знайшли у лісі, під березою. Родичі підійшли до Сарванька, втішили та всі

разом пішли до Міста щастя. А весь цей час, поки Сарванько пропадав, слова, які його образили, не могли впізнати самі себе, тому що без апострофа вони були схожі на слова, яких взагалі не існує.

Марія ЯЩУК,
5-Б клас НВК «Школа-лицей» № 3 м. Сімферополь

НЕ СВАРІТЬСЯ З АПОСТРОФОМ

Колись дуже давно люди не любили апостроф. Вони казали, що можуть обійтися і без нього. Апострофу не хотілося жити з такими людьми. Він пішов у Країну букв. Довго він шукав цю країну і нарешті знайшов. Коли цар Алфавіт сказав, що усі слова треба вимовляти без апострофа, люди зраділи. Та не довго вони раділи. Коли маленька дівчинка сказала: «Яка в мене велика сім'я», ніхто нічого не зрозумів. Незрозумілі слова вимовляли люди: пам'ять, здоров'я, з любов'ю. Тоді усі зрозуміли, що без апострофа нічого не вийде. Люди пішли до Алфавіта та попросили, щоб Апостроф повернувся. Апостроф пробачив людей, й усі зажили мирно і грамотно.

Катерина МЕРКУШЕВА, 5-В клас НВК «Школа-лицей» № 3 м. Сімферополь

НАШ АПОСТРОФ НАЙКРАЩИЙ!

У царстві Зошит з української мови жила-була собі Кома. Одного разу вона пішла до лісу. Там вона побачила, що Знак Оклик й Знак Питання розмовляють. — Був у царствах заморських! — каже Знак Оклик. — Що там бачив? — запитує Знак Питання. — Там є інші коми.

Не такі, як наша — сидить собі внизу рядка, ніхто її не помічає. Раптом Кома вибігає та й каже: — Знаки добрі, будь ласка, зробіть мене заморською комою. — Навіщо тобі? — питає Знак Питання. — А щоб усі мене бачили! Я вже собі й нове ім'я придумала.

— Яке? — спитав Знак Оклик. — Апостроф, — відповіла Кома. — Гаразд! — сказав Знак Оклик. Так народився наш Апостроф — ще кращий, ніж у заморських країнах!

Андрій ХРОМЕНКОВ,
5-Б клас НВК «Школа-лицей» № 3 м. Сімферополь

ЗАПРОШУЄМО БАТЬКІВ З ДІТЬМИ ДОШКІЛЬНОГО ВІКУ ПРИЄДНАТИСЯ ДО ІГРОВИХ ГРУП «СОНЕЧКО»!

Наша мета — утворити для дітей україномовне середовище, навчити дітей українським традиціям, а також розвивати дітей у різних напрямках (гімнастика для малюків, вивчення іноземних мов тощо). Батьки самі обирають напрямки та теми занять для дітей, які проводяться в дружній домашній атмосфері, а також на свіжому повітрі.

Участь в ігрових групах — безкоштовна. За подробицями звертайтеся, будь ласка, до координатора груп «СОНЕЧКО» по Севастополю та Балаклаві — Оксани Ілліч за телефонами: 050-968-77-30, (692) 92-16-01 або e-mail: o.v.illich@gmail.com

«КРИМЧАНОЧКИ»!

Доброго дня! Мене звуть **Ольга КРАВЧУК**. Не знаю, чи підійду я за віком, але хотілося б взяти участь у конкурсі «Кримчаночка». Я — письменниця, фотограф. Та насамперед — мама двох чудових дівчат-двійнят Надійки і Маринки. Випускниця 2008 року Таврійського національного університету ім. В. І. Вернадського, факультету української філології та українознавства (магістр).

Так склалось життя, що я недовго працювала за фахом. Два роки тому почала писати. Думкам у мені стало тісно і вони виливаються на аркуші паперу. Зараз друкуюсь у російських літературних журналах «Вокзал», «Новая реальность», «Наша улица», «Микроліт». З українською літературною періодикою поки що, на жаль, не склалося. Мої твори входять до лонг-листа літературного конкурсу «Рак — не приговор!» від видавництва forSMART; лонг-листа літературного конкурсу ім. Л. І. Ошаніна. Я увійшла до числа призерів та стала бронзовим лауреатом літературного конкурсу «Большой финал» (2012 рік). Продовжую працювати та маю надію, що це лише початок моєї творчої «кар'єри». Прагну видати свій дебютний роман, присвячений темі онкології. Беру участь у двох проектах: літературному від видавництва Діксі Пресс «Проголосуй за книгу!» та соціальному фотопроекті «Мама XXI століття» (м. Харків).

Обожнюю своїх донечок! Вони — моє натхнення і прагнення до життя!

(Одне з оповідань Ольги Кравчук саме готується до друку — слідкуйте за газетою!)

Упродовж 2013 року в «Кримській світлиці» проходиться КОНКУРС ДУХОВНОЇ КРАСИ «КРИМЧАНОЧКА» на кращі фотороботи про кращу половину людства!

У конкурсі можуть взяти участь представниці прекрасної статі з усієї України (а раптом «Світлиця» допоможе дівчатам знайти собі парубків у Криму і справді стати кримчаночками?). Надсилайте нам свої фотознімки з короткими розповідями про себе, а також творчі доробки, які підкреслюють вашу духовну красу (вірші, пісні, малюнки, вишивки тощо). Найдаліші роботи будуть визначені спеціальними призами, а серед десяти кращих красунь, яких визначать самі читачі, наприкінці року буде проведено очний турнір на звання «Кримчаночка-2013». Голосувати за претенденток можна за допомогою SMS на номер (099) 966-66-50; e-mail: kr_svit@meta.ua або листами на адресу редакції з поміткою «Кримчаночка» на конверті. Пам'ятайте: чим більше голосів набере ваша обраниця, тим вагоміші її шанси стати фіналісткою.

Щороку 8 лютого у світі відзначається День юного антифашиста, затверджений у 1964 році черговою Асамблеєю ООН. Напередодні цієї дати пропонуємо увазі читачів оповідання кримського письменника Івана Мельникова «Особливе завдання» про юного героя Павлика Ларишкіна, який у роки воєнного лихоліття нарівні з дорослими став на боротьбу з фашизмом.

Чорний шлейф диму виривався з труб пароплава «Грузія» і траурною стрічкою тягнувся в той бік, де за горизонтом зникла Одеса. Туди ж дивився худорлявий хлопчик років тринадцяти, що стояв біля борту. Погляд його темно-карих очей був сумний. Там, за горизонтом, він залишив своє безтурботне і веселе дитинство, свою улюблену Молдаванку, спустилі дим на вулиці Майстровій, 18. Там, у рідній Одесі, фашистська бомба вбила його батька, армійського розвідника Сергія Ларишкіна...

При згадці про батька сльози підступали до горла, боляче стискалося серце. Хлопчик міцно вчепився руками за борт, зіщипав зуби, щоб не заплакати, але сльози, мов горох, котилися по щоках. Він витер їх долонями і почав дивитися в інший бік, туди, куди квапиться паролав. Попереду вже виднілися сизуваті Кримські гори. Цікаво, як там у Криму, що чекає на них з мамою? Коли їй, медсестрі госпіталю, який евакуювали в Крим, дозволили взяти з собою сина, вона примчала додому, підганяла його: «Швидше, Павлику, швидше! Як добре, що ми обидвоє ідемо туди! Там немає бомб». Невже фашисти не кидають на Крим бомб? А от в порту моряки говорили, що Севастополь теж бомблять... Ех, треба було все ж таки залишитися в Одесі і хоч раз піти в розвідку з дядьком Жорою, другом батька. Коли дядько Жора випусувався з госпіталю, то обіцяв прийти в четвер за Павликом і вони підуть у розвідку. А сьогодні саме четвер, і він уже далеко від Одеси... Але не міг же він залишити маму, вона й так не знаходить собі місця: з дня загибелі батька ні разу не посміхнулася, ходить така печальна, задумлива...

Тривожні корабельні гудки обірвали думки хлопчика, і відразу ж над палубою «Грузії» чорною тінню ковзнули два фашистських літаки, огидно засвітили бомби. Позаду пароплава здійнялися важкі водяні стовпи, підняті вибухами. Павлик притиснувся до борту, міцно вчепившись руками в лєсер. А фашистські літаки знову закружляли над пароплавом. «Грузія» уміло маневрувала: то стрімко неслась вперед, то здригнувшись усім своїм корпусом, зупинялась. Бомби вибухали навколо неї все гущіше й гущіше. Розгойдане ними море підкидало паролав, нахиляло його так, ніби хотіло, щоб з палуби все скотилося в прірву, і хлопчик теж. Та «Грузія» вперто пручалася, вирівнювалася, поки новий вибух не змушував знову хилитися, то на один бік, то на другий. Вони були вже майже під Севастополем, коли бомба все ж догнала паролав. Він судорожно затіпався і почав повільно валитися на бік. Тільки Павлик цього вже не бачив: гаряча червона пелена заслапа йому очі, він намагався підняти руку і змахнути її з обличчя, але ніяк не міг повернути пальцями — все онімліло, було чужим і неслухняним. Потім відчув ніжний дотик маминих рук, і відразу стало легко і зовсім не боляче. Намистинки гарячих маминих сліз скочувалися по його щоках. Павлик хотів сказати мамі, щоб не плакала, але ні язык, ні губи також не слухали його...

Так і не довелось йому побачити Крим. Разом з іншими пораненими бійцями його перебрали в Сочі. Рани затягнулися швидко, і він знову повернувся до впертої думки піти на фронт. Він тівав кілька разів. Його лювали то в Ростові, то в Туапсе, то в станиці Білоріченській, і кожного разу, вичитавши: «Малий ш!» — повертали в Сочі. І знову були мамині сльози і жалість до неї, гостра шемлива жалість і нелегкі дитячі роздуми. Ну чому, чому дорослі не розуміють, що він також має право помститися фашистам за смерть батька, за розорену рідну Одесу, за поранених і вбитих на «Грузії». І зовсім він не маленький, незабаром міне чотирнадцять, хіба це мало? З першого дня війни він

серед військових і знає усі види стрілецької зброї, вивчив по фотографіях літаки, танки, гармати і навіть знає розрізнення гітлерівців. Він може ходити в розвідку. Тільки б дозволили... Як же домогтися свого?

Якось у госпіталі, де працювала мати Павлика, поклали на лікування ще молодого, але вже зовсім сивого старшого лейтенанта Івана Петровича Ванеєва. Про його солдатську долю ходили легенди. Кілька місяців тому з невеликою групою бійців командир роти старший лейтенант Ванеєв утримував переправу через Дніпро. Билися до останнього патрона, а коли наказ виконали і можна було відійти, — потрапили в оточення. Пішли на прорив врукнопашну... Вісьмох наших бійців, поранених і украй знесилених, гітлерівці взяли у полон. Серед них був і Ванеєв. Їх не стали обшукувати, допитувати — і так все

Іван МЕЛЬНИКОВ

ОСОБЛИВЕ ЗАВДАННЯ

було зрозумілим: більшовики! Поранених поставили біля краю протитанкового рову, дали по них кілька залпів. А глибокої ночі Ванеєв опритомнів, вибрався з-під мертвих солдатів і, переборюючи гострий біль у грудях, поповз у напрямку освітлених вікон хати, що стояла на околиці невеличкого українського села.

На світанку господар хати знайшов біля свого порога майже знекровленого чоловіка. Виходжували Ванеєва усім селом, поставили на ноги і направили до своїх. Направили не самого, а дали в провідники бродячого жерстяника. Підручним цього жерстяника пройшов Ванеєв не одне прифронтове село. Ліній фронті перейшов сам.

— Що, певно, не солодко під німцями, коли ти до нас прийшов, дідуся? — співчутливо запитали його, тридцятип'ятирічного, солдати в передніх окопах лінії оборони.

— Не солодко, — коротко відповів старший лейтенант і попросив відвести його в штаб.

Ванеєв приніс важливі відомості про ворожі війська і передав усе це нашому командуванню. Його направили до лікувального госпіталю. Чи треба говорити, що Павлик не відходив від Івана Петровича. З усіх сил намагався сподобатися йому, бо відчував, що саме він може допомогти здійснитися його мрії. Хлопчик не відразу розповів про неї Ванеєву. Вони вже стали справжніми друзями, коли Павлик вирішив звіритися перед ним таїною, про котру досі нікому не говорив. Іван Петрович уважно вислухав його, ні разу не перебив, навіть співчутливо кивав головою, але відповів так:

— Чудово розумію тебе, Павлушо. Але й ти зрозумій не тільки мене, а й тих дорослих, на яких ти затаїв образу... Було б тобі хоча б шістнадцять, розмова у нас була б іншою. А ти... ну глянь на себе — хлопчисько і край... Був би на вигляд старший...

Павлик стояв похнюплений: хіба він винуватий, що пізно народився. Та раптом погляд його повеселішав і він хитро посміхнувся:

— Значить, хоча б шістнадцять, так, Іване Петровичу? Значить, хоча б на вигляд бути старшим. А що коли до вашого випускування буде і шістнадцять, і старший?

Ванеєв усміхнувся найвномому запитанню Павлика, нічого не відповів, лише уважно глянув на хлопчика.

На базарі Павлик купив собі добротні черевики на саморобній грубій гумовій підошві, промаслену фуфайку, старенького кашкета залізничника з високою кокардою і брезентові, в багатьох місяцях пропалені штани. Все це він купив за кілька днів. І усі ці дні не заходив до Івана Петровича, тільки частіше, ніж звичайно, розпитував матір про його здоров'я. А через два тижні, якось вранці, до палати Ванеєва зайшов молодий водопровідник і грубуватим басовитим голосом запитав:

— Завгосп послав кран підчинити, не заперечуватимете, якщо у тут трохи насмічу?

Ванеєв уважно глянув на хлопця — невже Павлик? Ну звісно ж, Павлик! Ну й артист! Справді, хто скаже, що йому немає шістнадцяти?!

— Ось що, артисте, — стримуючи посмішку, сказав Іван Петрович, — скидай свій маскард і питимемо чай. Ти мене переконав — десь на півтора року виглядаєш старшим. А ось що скажуть інші, хоча б Семен Петрович, як гадаєш? Чи впевнений, що у нього знайдеться і для тебе «легенда»?

Заступника начальника розвідувального управління Північно-Кавказького фронту Семена Петровича Соколова Павлик двічі бачив у госпіталі. Він навідував Ванеєва і про щось з ним довго говорив. Часто звучало слово «легенда». І ось знову це слово.

— А «легенда» — це що, секрет? — відважився запитати хлопчик.

— Коли як, буває й секрет, — ухильно відповів Ванеєв.

На цьому їхня розмова й закінчилася.

І знову Павлик щілими днями пропадав у госпіталі. У нього було багато різних обов'язків: доглядав важкопоранених, бігав у магазин за цигарками і мінеральною водою, писав під диктовку листи. Та чим би він не займався, не випускав з уваги палату Ванеєва. Павлик чекав полковника Соколова, він був упевнений, що Іван Петрович обов'язково заговорить з ним і про що «легенду». Павлик не міг пояснити, звідки у нього така впевненість, якесь внутрішнє загострене чуття підказувало йому, що така розмова відбудеться.

І все ж він пропустив прихід полковника. Якось, звільнившись, підійшов до палати, відчинив двері і завмер. Полковник Соколов сидів біля ліжка Ванеєва спиною до дверей, закутаючи її від Івана Петровича, тож хлопчика не помітили, продовжували розмовляти, а Павлик ловив кожне слово.

— Ні, ні, — рішуче сказав полковник, — ваша легенда добре продумана, але хлопчик сюди не підійде. А потім... Про матір його ви подумали?

— Про все подумав, Семене Петровичу. Прикидав і так, і сяк. Це найкращий варіант. Старий і хлопчик. Таке поєднання не викликає серйозних підозр у нішпорок з ГФП, а їх там, як вам відомо, достатньо. Що ж до Євгенії Павлівни, то вона відпустить Павлика. Звісно, їй дуже важко дати на це згоду, але... Не легше було, коли він багато разів утівав. І ще втече. Його зараз стримую надія, признаюся, я натякнув йому, а то б Павлика тут уже не було, і хто зна, що могло б статися з ним...

— Але ж чотирнадцять усього, — не здавався Соколов. — Дитину — на війну. Ми — дорослі...

— Інуди виникає й така необхідність. Жорстока необхідність війни.

— Ви впевнені, що в даній ситуації немає іншого виходу?

— Іншого?.. Це — крайній. Павлик піде зі мною, і я постараяся зробити все для його безпеки. Ви кажете, всього чотирнадцять. Правильно, але душею він набагато старший: стільки пережив. Впевнений — справимось.

— Старий і хлопчик... — повільно, роздумуючи, повторив Соколов. — Ви ж не старик...

— Треба буде — стану, — мовив Ванеєв. — Це не так вже й складно. Складніше буде навчити Павлика нашому ремеслу.

— Я готовий вчитися! — Павлик переступив поріг палати з радісно усмішкою на обличчі...

Ось і здійснилася його мрія. І у нього вже п'ять місяців військової служби. Все йде так, як замислено. Тепер він знає, що буде помічни-

ком Ванеєва при виконанні особливого завдання. А щоб виконати його успішно, в станиці Васюринська проходять щоденні тренування. Павлик уже вмів стріляти з пістолета, автомата, карабіна, кидати гранату, двічі стрибав з парашутом. А сьогодні він здійснив стрибок у повному бойовому спорядженні. Залік приймав сам Семен Петрович і оголосив йому подяку за відмінну роботу. Схоже, що термін його навчання закінчується.

Треба б до мами поїхати, попочатися. З тих пір, як полковник Соколов привіз їх з Ванеєвим сюди, він не бачив маму. За цей час Павлик став не лише вміль стрільцем, а й жерстяником, лудильником, може полагодити будь-яку каструлю. От здивувалася б мама, якби він навів цілковитий порядок у її небагатому кухонному хазяйстві. Треба відпроситися. Треба побачити маму. Вона молодець — відпустила його, а як їй було важко це зробити, він-то знає.

У двері тихо постукали. Спочатку з'явилася велика з сивиною борода, а потім увійшов Ванеєв. На ньому були стоптані черевики, брезентові штани, старенька, залатана на ліктях фуфайка і булава в бувальцях зайця шапка.

Усе це було додано дивізії, яку вермахт перекинув з Франції на допомогу затиснутій в Криму 17-й армії генерал-полковника Ервіна Еннеке.

Скільки і яких військових вантажів переправлялося в напрямку Керчі — інформація цінна, дуже цінна. Та головне, де ці машини скупчувалися? Можливо, біля переправи на Тамань?

— Ех, ударили б по них на переправі наші «соколи», — зітхає дядько Ваня.

— Знати б, де та переправа! — відповідає йому Павлик. — Давайте я махну он з тим фріцем, що у моторі порпається, та й передам усе через керченську явку. Адже кузов порожній, німець і не помітить.

Ванеєв супить, зважує — не хочеться відпускати хлопця самого. Та тільки це єдиний вихід.

— Гляди, будь обережний. Я зачекаю тут. А коли... попадешся, кажи, що, мовляв, маму шукаєш...

...Біля самої переправи Павлик мало не потрапив до рук патрулів, які обдивлялися машину. Стрибнув з машини у глибокий рів, пірнув у руїни якоїсь будівлі і підбіг до місцевих хлопчаків:

— Давайте навипередки до моря! — запропонував так, ніби давно їх знав.

— До моря то й до моря, — зметикнував один з них, і гайнули усі разом до протоки...

А невдовзі наші льотчики обрушили на ворога бомбовий удар точнісінько в центр скупчення бойової техніки, дані про яку повідомив Павлик.

Кілька місяців ходили по тилах ворога Павлик і Ванеєв. Різними каналами летіли в розвідцентр «Краснодар» точні відомості про пересування та дислокацію військ окупантів, і завдяки цим даним завжди точними і несподіваними були нальоти радянської авіації. Ось що йно прибув у Карасубазар штаб дивізії з технікою та живою силою. Розташувалися на нічліг спокійно — глибокий тил. А вночі... Бомби лягли точно в ціль, і штаб перестав існувати. А на залізничну станцію Сім Колодязів бомбовий удар обрушився тієї миті, коли фашистський ешелон з поповненням просувався на єдину вільну колею.

— Лагодимо-паяємо відра, каструлі! — лунав дзвінкий хлоп'ячий голос на вулицях Ізюмівки, невеликого села, що простягалося вздовж Феодосійського шосе. Каструлі, відра, чайники продірявилися за два роки війни, і «бродячі майстри» — бажані люди в селищі. Ось жінка бере з рук Павлика каструлю — вона, мов новенька, жодної дірочки.

— Дай Боже, тобі здоров'я, синку, — і жінка подає глечик молока. У двір заходять німці. Ванеєв зовнішньо спокійний, але по тому, як довго шипить каніфоль на вістрі паяльника, Павлик розуміє: хвилюється «дядько Микола».

— Вас іст дас? — запитує фельдфебель, тиснячи пальцем мідний чайник, що висить за спиною Ванеєва.

— Володю, покажи їм наші документи, — говорив Ванеєв, не відриваючи очей від роботи.

— Айн момент, герр офіцер! — улесливо вигукнув Павлик і, тиснячи йому в руки глечик з молоком, починає порпатися в кишенях. — Тут ось перепустка, ферштейн? Паспорт, дозвіл коменданта. Ми естє майстри, лагодимо-паяємо. І все за дозволом, ферштейн? Тож анітрохи не сваволимо.

— Гут, гут, — киває фельдфебель, віддаючи перевірені документи. Потім бере горщик, який перед тим, як узяти в Павлика папери, поставив на лаву, і починає пити молоко, задоволено причмокуючи.

— Зер гут. Карашо, — ще раз повторює він, віддаючи хлопчику порожній глечик. Провівши поглядом гітлерівців, Павлик сердито сплюнуло:

— У-у-у, гади, останнє відбирають... — Нехай, — побрязкуючи паяльником, мовив Ванеєв. — Ми собі ще заробимо, з голоду не помremo. Та й цих без «подарунків» на залишимо. Ось пропаяємо їхні «димари» — подарунок буде хоч куди.

Павлик знав, про що йдеться.

(Продовження у наступному номері)

Павлик Ларишкін. Фото 1940 р.

Михаил
ЛУКИНЮК

КРАТКИЙ ЭКСКУРС В КРЫМСКО-РОССИЙСКО-УКРАИНСКУЮ ИСТОРИЮ С ОТДЕЛЬНЫМИ ФРАГМЕНТАМИ ИЗ ДИСКУССИЙ АВТОРА В ИНТЕРНЕТЕ

(Продовження. Поч. у № 31-52, 2012 р.,
№ 1-4, 2013 р.)

Добавлю, что, поддавшись лживой московской пропаганде, «западцы» и в самом деле видели в «восточных братьях» освободителей от ненавистной чужеземной оккупации. Особенно привлекало и то, что большинство из них, включая и высшие командные чины (Тимошенко, Хрущев и др.), разговаривали, шутили на украинском языке, пели украинские песни. Почувствовав в них родню, пойманное на удочку заоблачных обещаний райской жизни простодушное население Западной Украины с расprostертыми объятиями встретило «братьев-освободителей», устлая их путь живыми цветами. Огромная радость, невиданная эйфория весенним половодьем затопила западные области воссоединившейся Украины, и надо было затем очень сильно постараться, чтобы всего за каких-то год-полтора суметь повернуть это искреннее проявление действительно братских чувств на его полную противоположность. И новая — «народная» — власть в этом богопротивном деле аж из шкуры лезла, чем, фактически, сама бросила стерроризированный и разуверенный народ в объятия другого вождя-социалиста — Адольфа Гитлера, который столь же стремительно показал себя таким же палачом украинского народа, как и его «партайгеноссе» Сталин...

Жупел сепаратизма, а фактически желание украинцев (как и ненавистных «сепаратистов» из других «пределов империи») быть хозяином в своей «хате» десятилетиями не давали покоя кремлевским «паханам», и не было таких жертв (вспомните хотя бы десятилетиями Области Войска Донского, первые в мире концлагеря, бесчеловечную систему ГУЛАГа, геноциды-голодоморы, уничтожение целых сословий и т. д.), на которые они не пошли бы ради искоренения этой реальной угрозы их существованию. А жестокость предпринимаемых мер — вплоть до репрессирования и даже уничтожения целых народов — осуществлялась, в первую очередь, в назидание остальным «осчастливленными» пребыванием «под рукой Москвы», мол, и не пробуйте: «рука» эта — тяжёлая и безжалостная...

IV. КАК ЛЕНИН «ПРИРЕЗАЛ УКРАИНЕ НЕСКОЛЬКО РУССКИХ ОБЛАСТЕЙ», А СТАЛИН «ОБЪЕДИНИЛ» УКРАИНСКИЕ ЗЕМЛИ, ИЛИ ЧЕМ ГРОЗИТ УКРАИНЕ «ДЕНОНСАЦИЯ ПАКТА РИББЕНТРОПА-МОЛОТОВА»

На различных интернет-форумах в технические диспуты «черноротые» полемисты практически не лезут — там всё-таки без соответствующего образования и практических знаний делать нечего, а вот что касается политики и особенно истории, то сюда — «вразудись, плечо, размахнись, рука!» — любой невежда влазит без малейшего зазрения совести, восполняя отсутствие знания виртуозным использованием ненормативной лексики «великого и могучего». Но, как оказалось, не только на таких форумах демонстрируют невероятные передёргивания фактов.

4.1. ЭТНО-АРИФМЕТИЧЕСКАЯ ЭКВИЛИБРИСТИКА ВЛАДИМИРА ПУТИНА. С пространным выступлением В. Путина перед Генсеком НАТО и другими участниками саммита Северо-Атлантического Альянса в Бухаресте (4 апреля 2008 года) я ознакомился на страницах информационного агентства УНИАН (<http://www.unian.net/ukr/news/news-247142.html>). Более всего меня, понятное дело, интересовал спич Президента «братской» РФ в адрес Украины. Вот он (стилистика автора сохранена). «...Но на Украине там одна треть вообще этнические русские. Из сорока пяти миллионов человек по официальной переписи только семнадцать миллионов русских. Есть регионы, где целиком только русское население проживает, скажем, в Крыму. Девяносто процентов — это русские. Украина, вообще, сложное очень государство. Украина в том виде, в котором она сегодня существует, она была создана в советское время; она получила территории от Польши — после Второй мировой войны, от Чехословакии, от Румынии — и сейчас еще не все решены приграничные проблемы на Черном море с Румынией. Значит, от России огромные территории получила на востоке и на юге страны. Это сложное государственное образование. И если еще внести туда натовскую проблематику, другие проблемы, это

вообще может поставить на грань существования самой государственности. Там сложные внутривосточные проблемы происходят. Также нужно действовать очень-очень аккуратно. У нас нет никакого права вето, и быть не может, и мы на это не претендуем. Но я хочу, чтобы все мы, когда решаем вопросы подобного рода, понимали, что и у нас тоже там есть свои интересы. Ну, семнадцать миллионов русских на Украине живет. Кто нам может сказать, что у нас там нет никаких интересов? Юг, юг Украины полностью, там только одни русские.

Крым просто получен Украиной решением Политбюро ЦК КПСС. Даже не проведено было государственных процедур по передаче этой территории (вероятно, В. В. забыл, что в СССР высшим органом государственной власти был союзный Верховный Совет, а в республиках — республиканские, ну, а обменяли ли Крым землемеры, или Украина поверила на слово — теперь не имеет значения, ибо ни государства того, ни «органов» его давно нет. — М. Л.)...

А вообще, тут что не утверждение — то «перл». А может, это и не невежество вовсе, а тривиальная ложь, причём — сознательная [мы ведь не забыли, как меняющиеся местами президент и премьер не единожды заявляли, что Украина якобы «тырит» газ; принятые проверки и экспертов Евросоюза (Заявление еврокомиссара по вопросам энергетики Андриаса Пибаласа 20 января 2009 г.: <http://www.rosbalt.ru/2009/01/20/611259.html>) и Председателя Счетной палаты Российской Федерации Сергея Степашина 28 декабря 2009 г. (<http://korrespondent.net/business/economics/1031320/print>)] показали лживость этих утверждений, однако даже намёка на извинения за наглую ложь так и не прозвучало. Кстати, такая же «газовая» атака против Украины была предпринята и в 2012 году].

Но, как любил повторять «важняк» из популярного советского х/ф «Профессия — следователь» (актер Георгий Бурков), «не будем нервничать и спокойно во всём разберёмся!». То, как был «получен Украиной» Крым, мы уже детально (и документально) рассмотрели — можете сами сравнить, насколько «версия Путина» — мол, «просто получен» — соответствует действительности.

Ну, а с цифрами у президента Путина вообще, похоже, большая путаница (ясно, что сам он результаты «официальной переписи» 2001 г., на которые ссылается, не читал — тут отдельный респект его спичрайтерам, хотя, вероятнее всего, сами они на такую вольность вряд ли решились бы). О том, что **17 миллионов русских** («данные» президента) и **17%** (результаты «официальной переписи» — 17,3%) «из сорока пяти миллионов человек» (тоже, к слову, «хромая» цифра) — две большие разницы, по-моему, способен уяснить даже пятиклассник. Кстати, если исходить из «данных» президента о мифических 17 миллионах русских, то он явно поскромничал, посчитав, что это только «одна треть» его же «из сорока пяти миллионов». А утверждение, что «скажем, в Крыму» «целиком только русское население проживает», вообще ни в какие ворота не лезет: даже если бы там и в самом деле проживало 90% русских («данные» президента), то и это бы значило, что, по крайней мере, 10% жителей Крыма составляют «не-русские». А учитывая, что на самом деле в результате «официальной переписи» на полуострове насчитали **58,3%** русских, то попробуйте сами поставить оценку такой «вышей» математической эквилибристике. На этом фоне заверения президента Путина (адресованные прежде всего лидерам Европы), что, мол, «юг Украины полностью, там только одни русские» — даже не полуправда...

4.2. ОТКРЫТЫЙ УРОК ЛУКАВОЙ ГЕОГРАФИИ. «Украина в том виде, в котором она сегодня существует, она была создана в советское время; она получила территории от Польши — после Второй мировой войны, от Чехословакии, от Румынии — и сейчас еще не все решены приграничные проблемы на Черном море с Румынией» — изреч Путин, намекая на некую «сложность [этого] государственного образования» и сводя формирование государственных границ Украины к некоему «получению подарков», которые из-за якобы «не решенных» приграничных проблем могут быть востребованы обратно (кстати, вымогательницей «вернуть» выступала и не раз не Румыния, а именно «братская» Россия — вспомните бездумные решения Государственной Думы по Севастополю, спровоцированный Россией конфликт вокруг Тузлы, отказ от делими-

тации Азово-Керченской акватории в формате административной границы, существовавшей между республиками Советского Союза и т. п.).

При этом умалчивается тот факт, что, если бы не военный авантюризм большевистской России, то граница между Украиной и Польшей была бы установлена еще в начале 20-х годов XX ст. — по так называемой «линии Керзона», рекомендованной в декабре 1919 г. Верховным советом Антанты в качестве восточной границы Польши. Она была проведена по этническому принципу: к западу от неё находились земли с преобладанием польского населения, к востоку — территории с преобладанием непольского (литовского, белорусского, украинского) населения. Однако ЦК РКП(б) (главный «решатель» всех «украинских вопросов») отверг это предложение, надеясь советизировать Польшу в результате предпринятого большевиками «освободительного» похода Красной Армии на Варшаву¹. Потерпев сокрушительное поражение в августе-сентябре 1920 г., «освободительница» в беспорядке отступила, оставив не только этнически польские, но также значительную часть украинских и белорусских территорий. В результате, РСФСР, «расплатившись» за авантюру украинскими и белорусскими землями, была вынуждена подписать Рижский мирный договор 1921 года, по которому польская граница прошла далеко к востоку от «линии Керзона», захватив западные части Украины и Белоруссии. В итоге образовалось так называемое «польское» Закарпатье (около 19,5 тысяч кв. км), куда вошли белорусские и украинские (Лемковщина, Подлясье, Пусанье, Равщина, Сокальщина, Холмщина) этнические территории, находящиеся к западу от линии Керзона. По условиям советско-польского договора от 16 августа 1945 г. (незначительно изменены советско-польским договором 1951 г.) эти этнические украинские земли вошли в состав Польши (в 1947 г. коммунистический польский режим провел операцию «Висла» по насильственной депортации украинцев из Закарпатья на северные и западные польские территории).

Так что на самом деле вместо внушаемого Путиным «получения» Украина — С ПОДАЧИ МОСКВЫ — потеряла свои этнические территории.

Что касается Северной Буковины², то Вячеслав Молотов в разговоре с немецким послом летом 1940 года аргументировал присоединение этой территории к СССР и УССР решением Великого народного вече 03 ноября 1918 года о воссоединении входившей в состав Западноукраинской Народной Республики (ЗУНР) Буковины с Украинской Народной Республикой. А присоединение Закарпатья к УССР в 1945 году проводилось со ссылкой на то, что после распада Австро-Венгерской империи большинство украинского населения Закарпатья (Хустский собор 1919 года) высказалось за объединение с УНР³.

После этого блиц-экскурса в историю с географией Путин выводит «на сцену» главного донора «полученных» Украиной (по принципу: с миру по нитке — «голой» Украине рубаха) территорий: «Значит, от России огромные территории получила на востоке и на юге страны». Теперь, стало быть, ясно, перед кем Украина в неоплатном долгу...

Не знаю, удивительно ли (позиция Путина в общем-то понятна), но в этом ему верноподданнически поддакивает ([\[www.bagnet.org/news/summaries/ukraine/2010-09-30/71219\]\(http://www.bagnet.org/news/summaries/ukraine/2010-09-30/71219\)\) нардеп-регионал Ю. Болдырев: «Земли, которые входят в состав современной Украины, это территории, подаренные ей диктаторами. Ленин присоединил Восток, Сталин присоединил земли Габсбургов». И в эдаком украиноненавистническом угаре норовит перешеголять даже Путина: «страна вообще-то создана абсолютно искусственно» — из чего само собою напрашивается, что в такой стране и народ искусственный, и язык — всё тут ненастоящее, кроме, разумеется, самого «народного» депутата⁴.](http://</p>
</div>
<div data-bbox=)

Ну да ладно, некогда нам сбиваться на мелочи — поговорим об «огромных территориях».

Впрочем, со сталинскими «присоединениями» (по-болдыревски — дарениями; странно, что он упустил из виду ещё одного «дарителя»: Хрущева — видимо, в его глазах тот либо не дорос до настоящего диктатора, либо якобы «подаренный» им Крым не так уж огромен) мы уже разобрались. Добавлю только, вслед за «Российской газетой» (<http://www.rg.ru/2011/06/21/taupa.html>), что, присоединяя (а по сути, ВОЗВРАЩАЯ, ТО, ЧТО ПЕРЕД ЭТИМ НАГЛО ОТОБРАЛИ) эти земли, не об Украине или Белоруссии Сталин думал (ему и в страшном сне не могло придеться, что украинцы, миллионы и миллионы которых он в воспитательных целях уничтожил, чтобы навсегда затасать «под руку» Москвы, осмелятся хотя бы подумать о какой-то там независимости от Кремля!) — «он надеялся ассимилировать» их в составе выстроенной им на костях десятков миллионов жертв империи.

Однако были и более ранние раздачи украинских земель — ленинско-сталинские. Но прежде — небольшое «лирическое» отступление.

4.3. «ДАЖЕ ВЧК БЫЛА БОЛЕЕ ГУМАНОЙ, ЧЕМ ЛЕНИН» — лирическое отступление. Многие, если не большинство, до сих пор думают (а ещё недавно весь советский народ был уверен), что только под руководством Сталина коммунисты начали применять столь жестокие методы, приведшие к миллионным жертвам, а вот создатель советского государства Владимир Ленин (для советских детей «дедушка Ленин»), дескать, был (с лёгкой руки В. Маяковского) «самый человечный человек». А каков он был на самом деле?

Из письма Г. Федорову, «Председателю Нижегородского губсовета»: «В Нижнем, явно, готовится белогвардейское восстание. Надо направить все силы... навести точчас (выделение В. Л. — М. Л.) массовый террор, расстрелять и вывезти сотни проституток, спаивающих солдат, бывших офицеров и т. п.». А вот телеграмма Пензенскому губисполкому (Ленин, ПСС, т. 50. — С. 143): «Получил Вашу телеграмму (в сноске редакция «ПСС» дает объяснение, что «5 августа 1918 года в Кукинской волости Пензенского уезда вспыхнул кулацкий мятеж», к которому — конечно же, «обманом и насильем» — присловуют «кулакам удалось привлечь... многих середняков и даже бедняков...» — М. Л.). **Необходимо... провести БЕСПОЩАДНЫЙ МАССОВЫЙ ТЕРРОР против кулаков, попов и белогвардейцев.** Уточнение о том, против кого он должен быть направлен, — только ради красного словца: кто в таких условиях, то есть беспощадного и массового террора, будет разбираться, то ли ты действительно «опиум для народа», то ли просто под горячую руку попал! А попать под горячую руку «дедушки» — не приведи, Господи!

(Продовження буде)

¹ Официальная цель похода — «подать руку помощи пролетариату Польши и окончательно обезвредить ту силу, которая совершила на нас предательское нападение» (С. С. Каменев). Но польский пролетариат не повёлся на призыв к классовой солидарности. «Мы ждали от польских рабочих и крестьян восстаний и революции, а получили шовинизм и тупую ненависть к «русским», — сознается позже Ворошилов.

² В X-XI ст. Буковина, населённая славянскими племенами тиверцев и белых хорватов, пребывала в составе Киевской Руси, а в XII — первой половине XIV ст. — в составе Галицкого княжества, а вскоре Галицко-Волынского государства.

³ Как видим, после распада Российской и Австро-Венгерской империй украинские земли и без помощи России начали объединяться. В ноябре 1917 года ленинское правительство признало Украинскую Народную Республику. Но менее чем через месяц стало ясно, что без украинского потенциала, и особенно хлеба, будущее советской власти станет проблематичным. И это прекрасно понимали многочисленные «вожди» большевистского мятежа.

Вот как, в частности, отмечал это в «Инструкции агитаторам-коммунистам на Украине» нарком Л. Троцкий: «Помните также, что так или иначе, а нам необходимо возвратити Украину России, без Украины нет России, без украинского угля, железа, руды, хлеба, соли, Черного моря (тогда, как видим, Россия признавала не только Черноморский флот, но и само Черное море украинским. — М. Л.) Россия существовать не может: она задолжится, а с ней и советская власть, и мы с вами...» (Романчук, 1990. — С. 56-58).

В декабре 1917 года на I Съезде Советов Украины в Харькове было создано марионеточное советское правительство Украинской советской республики. Оно провозгласило создание Советской Украины и фактически привело российские большевистские войска на Украину. Эти «освободители» грабили государственное и частное имущество и, как вспоминал Антонов-Овсеенко, преступно вели себя, считая Украину территорией враждебной державы, а украинцев — врагами. И если бы не это «освободительное» нападение северных «братьев», начавшееся во исполнение «наказа Троцкого» в конце декабря 1917 г. и переросшее в полномасштабную большевистскую агрессию 1918-1919 годов, может, и не пришлось бы потом заново собирать Украину...

⁴ Я давно понял, что изменить позицию тех, кто придерживается в отношении истории Украины имперских взглядов (даже, если они имеют профессиональные знания и носят украинские фамилии), речь безнадежная. Поэтому оставляю на совести этих авторов их ненависть (в лучшем случае — неугомонное малоросское паясничание) ко всему украинскому. Эти «господа», которые живут на украинской земле (их список — только среди «публичных деятелей», не покидающих телеэкраны — достаточно длинный, а уж непубличных — не сосчитать), среди доброжелательной украинской людности, едят украинский хлеб, люто ненавидя все украинское (но, как и в Прибалтике, они и не думают перебраться в любимую на расстоянии «матушку»), заслуживают сочувствия, ибо этим ОНИ УЖЕ НАКАЗАНЫ БОГОМ...

ЧЕРНІВЕЦЬКА МАЛАНКА

ТА РОЗДУМИ ПРО УКРАЇНСЬКУ ІДЕНТИЧНІСТЬ

У нашій журналістській справі враження одного дня можуть вплинути на перелік і черговість наступних поїздок. Сталося так, що після відвідування севастопольського Музею західноукраїнської культури ім. Івана Снігура, а дуже захопився Буковиною. Цей буковинський дух, привнесений до Криму Михайлом Кузменюком, поки що локалізований в одному місці, і на території АР Крим обмежується рамками згаданого приватного музею в Чорноріччі. Припускаю, що кілька десятків чи сотень севастопольців, які відвідали музей, також відчувають щось подібне — не одного ж мене «прив'язав» Михайло Кузменюк до своїх любовно зібраних експонатів! Кілька разів на рік їздить на Чернівеччину за ними, щоразу привозячи до Криму щось нове і цікаве. Вдало підібрані (і розміщені на помітних місцях у музейних кімнатах) вислови відомих людей тажко надовго залишаються в пам'яті. Скажімо, ось цей: «Що важить для мене Буковина, яку мені довелося змінити на нову вітчизну, котру полюбив? Мені неважко сказати, що це колиска моїх батьків і дідів, казок край мого прекрасного дитинства, скриня споминів, ритися в якій мене в поважному віці манить дедалі дужче — без будь-якого плану, просто так, як диктує мені пам'ять...».

Ці слова належать Георгу Дроздовському і викладені в його книзі «Спогади старого австрійця». Згідно з пактом Молотова-Ріббентропа, німець з домішкою чеської крові Георг Дроздовський у 1940 році переїздить з Буковини до Австрії. А спогади про рідний край залишаються у нього на все життя. То яка ж вона, нинішня Буковина? Чи властиво колись поїхати в Чернівецьку область не на день-два, а надовго? Кажуть, що коли дуже-дуже хочеться зробити добру справу, Бог може піти тобі назустріч. Щось подібне сталося зі мною — Михайло Кузменюк вирушає у свою чергову поїздку в Західну Україну, а я саме в цей час зателефонував йому в Севастополь. Звичайно, буковинець був не проти зустрітись в Чернівцях — залишалося тільки домовитись про деталі, скоординувати плани.

...І ось я вже виходжу з поїзда і роблю кілька дзвінків з чернівець-

кого вокзалу. Попереджений Кузменюком, що саме сьогодні в Чернівцях відбуватиметься парад Маланок «Маланка-фест», я пішки прямую до центру міста. Святковий настрій відчувається уже на підходах до центральної частини «маленького Відня» (так називають Чернівці за кохані у нього городяни), а сотні й тисячі маланкарів перетворюють парад на священне етнодійство. Треба сказати, що цього дня багато підприємств і установ дали чернівчанам вихідний день, тож людей на вулицях було дуже багато. І ось центральна площа перед філармонією. Зустрічаємося з Михайлом Кузменюком, а потім кілька разів «губимось», полюючи за цікавими фотознімками, потім знову зідзвонюємося і зустрічаємося. Очі, звичайно, розбігаються. Ось привертають увагу якісь афганські моджахеди з гранатометами та автоматами Калашникова, ось вояки гітлерівського вермахту на мотоциклах, ось французькі жандарми (і Луї де Фюнес серед них — як же без нього?), потім ще персонажі фільму «Кавказька полонянка» з відомим Шуриком та славетною кінематографічною трійцею — Віциним, Нікуліним, Моргунівим та багато-багато іншого. Відразу кидається у вічі, що Чернівці — не Львів, тут все з претензією на оригінальність, а не «майже по-галичанськи», як я сподівався. У столиці Буковини все модерніше, масштабніше, але... не так автентично. Потім не один журналіст зазначав, що справжні Маланки були затьмарені отаким ось радикальним новатор-

М. Кузменюк

ством. І все ж намагаюся фотографувати найцікавіше: ось міською бруківкою суне фрегат з Клеопатрою на борту, ось черепашки-ніндзя, ось кадилак з бразильськими красунями, ось «пекельна кухня» із «свіжоздертою шкірою по-податківськи»... Сьогодні у місті домінує румунська музика. Тут і якість, і кількість, і децибелі. Чув навіть нашу пісню «Ти ж мене підманула» в перекладі румунською. Звучало «кльово» — романським мовам не відмовиш у красі і мелодійності. Навіть україномовні чернівчани охоче підтанцювали, відгукуючись на румунські і молдавські мелодії, а люди, які в натовпі розмовляли румунською, — ті взагалі плакали від зворушення, мовляв: «знай наших!». Оскільки в мені десь глибоко сидить затятий галичанин (попри чернігівське походження і кийське виховання), то я почав думати у такому ключі: а українці Румунії теж можуть ось так, запросто перекласти румунський народний хіт на українську і популяризувати під час румунського національного чи релігійного

святка? Вони можуть розраховувати на повальну любов румунів до своєї культури хоча б у місяць компактного проживання? Пригадав, що подібна любов до угорської культури є на Закарпатті; чимало тамтешніх українців опановують угорську мову, слухаючи музичні передачі з Будапешта. Колись познайомився з одним таким «мадярофілом», до того ж, не корінним закарпатцем, а українцем з житомирським корінням. Подібні речі чомусь рідко бувають предметом обговорення в середовищі української інтелігенції. А варто б...

Добре, що на святі були представлені всі куточки області: українська Маланка із села Бабина Кельменецького району, бессарабські «веселі» коні з Вітрянки Сокирянського району, гуцульська Маланка з Вашківців на Вижниччині, молдовська — з Маршинців Новоселицького району, справжній хіт фестивалю — румунська Маланка з Красноільська. З прикордонного села у Чернівці прибуло аж 250 перебранних «циганів» та солон'яних ведмедів. Село Горбова Глибочького району цього року посіло третє місце: і коні «калущі» яскраві, і ідея хороша. Селяни самотужки змайстрували з дерева не лише віз із колесами, але й пару волів. У дерев'яних бичків рухалися ноги й голови, а з носів валила пара. Горбівчани цьогоріч отримали 20 тисяч гривень за креативність. 30 тисяч і друге місце дісталось Красноільську, а перший приз (50 тисяч гривень) чомусь дістався периберії з Вашківців. Вона була побудована на аюзіях з російських телекана-

лів. Навіть головна платформа цього селища називалася чомусь «Сказначная Русь» — і на ній гарцювали бояри і Путін. Дивно, що саме цю Маланку вважають флагманом українського маланкарства, адже від української культури там майже нічого не залишилося...

Вечері ми обговорювали «Маланку-фест» (без перебільшення подію обласного значення) у колі друзів. Зайшла розмова про ідентичність. Звернув увагу, що галичани за походом, які тепер живуть у Чернівцях, досі вважають себе спочатку українцями, а вже потім мешканцями того чи іншого регіону. А ось у деяких чернівчан буковинська ідентичність затуляє собою українську.

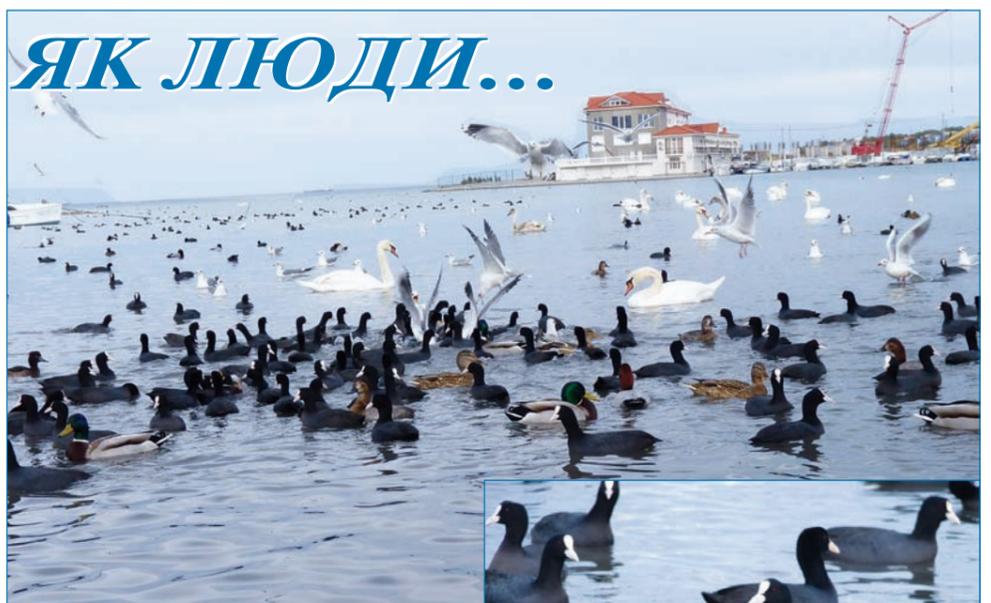
Вважається, що чим більше мов і культур знаєш, тим багатим духовно стаєш. При цьому забуваємо, що і наші північні сусіди, і південно-західні не завжди кохаються в мультикультуралізмі і не надто часто виявляють подібну до нашої, але «дзеркальну» любов до всього українського. Отже, рано заспокоюватися, рано знімати мовне питання з порядку денного — навіть на західноукраїнських теренах рано... Може, мені дорікнуть чернівчани, що в чудовій акції, яка є гордістю краю, я помітив тривожні моменти... А кому ж, скажіть, сигналізувати суспільству про існуючі тенденції, як не таким газетам, як «Кримська світлиця»? Наша місія — захищати і плекати українське в Криму, але й загальноукраїнські тенденції ми добре відчуваємо. Не в останню чергу від них залежить мовна і культурна ситуація на півострові.

Сергій ЛАЩЕНКО

Севастополь — Чернівці — Львів

ПТАХИ — ЯК ЛЮДИ...

Вже кілька років у севастопольську бухту Круглу (Омега) на зимівлю прилітають сотні лебедів і качок. Орнітологи нараховують кілька десятків їхніх видів. Так само на морський берег щодня приходять десятки людей, щоб погодувати птахів. Радість усім — севастопольцям і їхнім дітям, які мають усмінені обличчя та гарний настрій від спілкування з природою, а особливо птахам, які переживуть цю зиму через доволі теплі дні та гарантований корм. Однак орнітологи тривожаться через те, що нові покоління

пернатих забудуть традиційні схеми зимівлі. Додаткові турботи мають комунальники, які виконують розпорядження влади про підготовку птахів-мігрантів.

Цікаво спостерігати за птахами. Шляхетні лебеді, які позують перед фотокамерами, спокійні качки, метушливі голуби і агресивні чайки, які ганяють пташину дрібноту і намагаються відбрати у неї крихти хліба. Так схоже на поведінку людей...

Фото Миколи ВЛАДЗІМРСЬКОГО

ОФОРМИТИ ПЕРЕДПЛАТУ на всеукраїнську загальнополітичну і літературно-художню газету «Кримська світлиця» та інші культурологічні видання ДП «Національне газетно-журнальне видавництво» (газету «Культура і життя», журнали «Українська культура», «Український театр», «Театрально-концертний Київ», «Музика», «Пам'ятки України: історія та культура») можна в будь-якому поштовому відділенні зв'язку України. У країнах далекого зарубіжжя оформити передплату на ці видання можна через сайт www.presa.ua на сторінці «Передплата On-Line». Передплатити та придбати окремі примірники видань в електронній версії можна за адресою — <http://presspoint.ua/>. Така послуга доступна в будь-якій країні світу. Довідки за тел.: (044) 498-23-64; e-mail: nvu.kultura.porhun@gmail.com